

Бюлетинът е изготвен по последни данни публикувани към Ноември 2018 г.

Цитираните данни в бюлетина са последните данни, публикувани в официалните източници: Министерство на финансите, Българска народна банка, Национален статистически институт, Национална агенция по заетостта.

Електронната система, използвана за теглене на данни от официалните източници е CEIC Data Manager.

Обединена българска банка
Структура
Главен икономист

За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
Petia.Tsekova@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2980

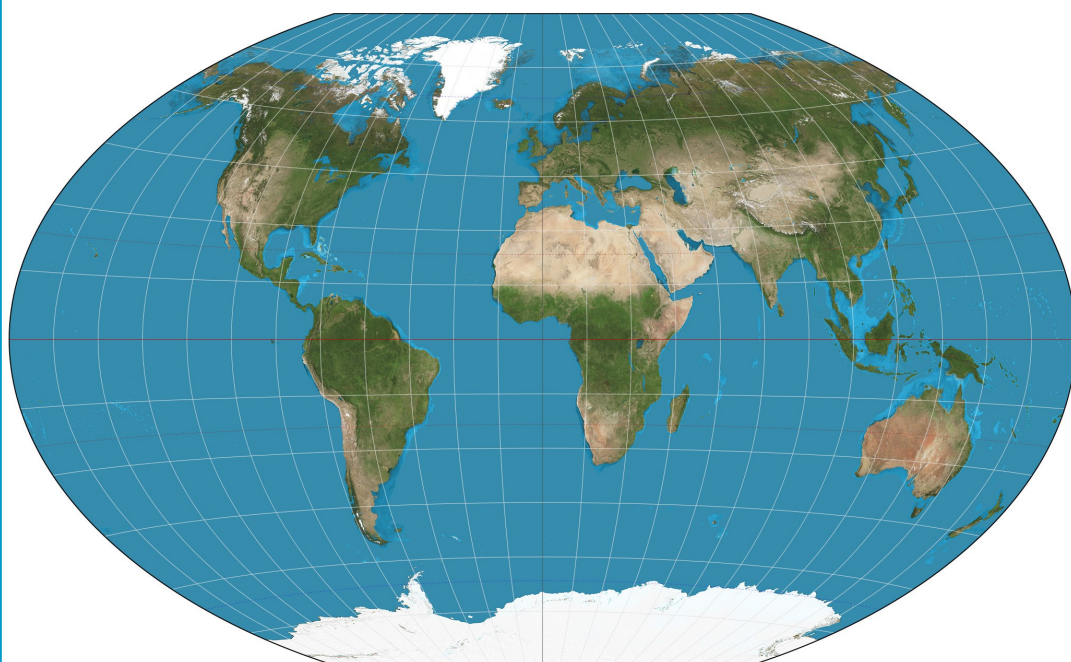
Зафира Бюклиева
Главен анализатор
e-mail:
Zafira.Boyuklieva-Petrova@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2981

Петър Игнатиев
Главен анализатор
e-mail:
Petar.Ignatiev@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2982

Източник: https://en.wikipedia.org/wiki/World_map

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Ноември 2018 г.

гр. София

- *Икономиката на еврозоната нарасна с 0,2% на тримесечие през трите месеца до септември 2018 г., най-слабият растеж от второто тримесечие на 2014 г. Годишният темп на инфлация в еврозоната се очаква да достигне 2,2% през октомври 2018 г. от 2,1% септември, най-високият процент на инфлация от декември 2012 г. Безработицата в еврозоната остава непроменена на 8,1% през септември 2018 г., най-ниското ниво от ноември 2008 г. насам. В Германия се наблюдава политическа нестабилност и предсрочните избори през първата половина на 2019 г. са много вероятни;*
- *Италианското правителство предложи бюджетен дефицит в размер на 2,4% от БВП с цел да засили растежа на икономиката. Тази проектобюджет беше отхвърлен от Европейската Комисия поради явно противоречие с препоръките на Пакта за стабилност. Правителството трябваше да представи нов бюджет да 13 ноември. Но на посочената дата италианското правителство отказа да промени бюджета. Ако италианските власти не изпълнят условията на ЕС то тогава Брюксел може да осъди Италия в Съда на европейските общности и в бъдеще да наложи финансови санкции на страната;*
- *Обединеното кралство трябва да напусне Европейския съюз на 29 март 2019 г. Споразумението е договорено от преговарящите - сега трябва да получи одобрение от парламента на Великобритания и след това от останалите 27 държави-членки на ЕС. Не е сигурно дали споразумението за Брекзит ще бъде одобрено от британския парламент. Брутният вътрешен продукт в Обединеното кралство се е увеличил с 1,5% на годишна база през третото тримесечие на 2018 г., в сравнение с 1,2% през предходния период. Това е най-силният темп на растеж след третото тримесечие на 2017 г. Годишният темп на инфлация в Обединеното кралство е равен на 2.4% през октомври 2018 г., същата стойност като през септември;*
- *През третото тримесечие на 2018 г. американската икономика е нараснала с 3,5% спрямо миналогодичното съответно тримесечие, като надхвърля пазарните очаквания от 3,3%, показва предварителната оценка. Този растеж следва ръста от 4,2% през предходния период, който е най-висок от третото тримесечие на 2014 г. Американската безработица остана непроменена на 3,7% през октомври 2018 г., непроменена спрямо 49-годишното най-ниско равнище от предходния месец;*
- *Брутният вътрешен продукт в Япония се е увеличил ежегодно с 0,30% през третото тримесечие на 2018 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. Японската икономика е намаляла с 0,3% през тримесечието до септември 2018 г., след като през предходния период е нараснала с 0,8% ръст;*
- *Китайският корпоративен дълг е равен на 160% от БВП на страната през юни, а задбалансовите заеми от китайските местни власти са високи. Правителството прилага програма за намаляване на задлъжнялостта, но тази програма е възпрепятствана от търговската война със САЩ. САЩ заплашват да наложат допълнителни тарифи на стоки на стойност 267 милиарда щатски долара, което означава, че целият китайски внос може да бъде предмет на тарифи;*
- *Инфлацията на потребителските цени в Турция се увеличи до 25,24% на годишна база през октомври на 2018 г. от 24,52% през предходния месец и надхвърли пазарните очаквания от 24,5%. Това е най-високата инфлация от юли 2003 г. Нарастването на безработицата в Турция се е увеличило до 11,1% през август на 2018 г. от 10,6% за същия месец на предходната година. Турция емитира успешно 1,5 млрд. Евро държавни облигации, деноминирани в евро, които падежират през февруари 2026 г. Новата емисия е продадена с доходност от 5,25%.*
- *Доходността на държавните облигации се е повишила в резултат на увеличаването на световните безрискови лихвени проценти и нарастващото напрежение на пазарите на държавни дългови инструменти в някои държави от еврозоната. Основната инфлация се очаква да се повиши към края на годината и да се увеличи допълнително в средносрочен план, подкрепена от мерките на паричната политика на ЕЦБ, продължаващата икономическа експанзия и нарастващия ръст на заплатите. Управителният съвет стигна до заключението, че все още е необходима достатъчно равнище на парично приспособяване за продължаващото устойчиво сближаване на инфлацията до нива, които са по-ниски, но близки до 2% в средносрочен план;*

- *Комитетът по паричната политика на Банката на Англия определя парична политика, за да изпълни целта за инфлация от 2% и по начин, който спомага за поддържането на растежа и заетостта. На заседанието си, което приключва на 31 октомври 2018 г., MPC гласува единодушно да поддържа лихвата на банката на ниво от 0,75%;*
- *Федералният комитет за открит пазар очаква, че постепенното увеличаване на целевия диапазон на коефициента на федералните средства ще бъде в съответствие с устойчивото разрастване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в съответствие със симетричната цел на Комитета от 2% в средносрочен план. Комитетът реши да запази целевият диапазон за процент на федералните фондове от 2% до 2,25%;*
- *Японската централна банка ще прилага отрицателен лихвен процент минус 0,1% към лихвените проценти по текущи сметки, държани от финансови институции в Банката. Банката ще купува японски правителствени облигации, така че 10-годишните доходи ще останат около нула процента. Банката ще купува CP и корпоративни облигации, фондови борси и инвестиционни търсещи в Япония за недвижими имоти;*
- *Китайската народна банка обяви, че ще помогне на частните компании да облекчат финансовите си затруднения чрез три основни канала. На първо място, Китайската народна банка ще насърчи банките да отпускат заеми на частни компании, като увеличават размера на рефинансиране и редисконт. Второ, Китайската народна банка реши да стартира финансов инструмент за финансиране на облигациите от частни компании с цел да осигури кредитни улеснения за частните фирми, които възнамеряват да наберат средства чрез корпоративни облигации. На трето място, Китайската народна банка насърчава създаването на инструменти за финансиране на капиталови емисии;*
- *Според доклада за инфлацията на Турската централна банка за третото тримесечие на 2018 г., ключовите рискове за прогнозите за инфлацията и вероятният отговор на паричната политика са: Допълнително влошаване на ценовото поведение и оформянето на инфлационните очаквания; По-слаби капиталови потоци към развиващите се пазарни икономики; Допълнително затягане на банковите заеми от страна на предлагането; Рисковете за координацията между паричната и фискалната политика (администрирани цени, данъчни и политика на доходите);*
- *През ноември 2018 г. суровият петрол нарасна с 2,8%. Въпреки това, за един месец цената на суровия петрол спадна с 18%. За седмицата Брент се повиши с 1,36%. За един месец обаче цената на Брент спадна с 16,9%. Очакванията са търсенето да се забави успоредно със забавянето на глобалната икономика;*
- *В Европа цената на пшеницата спада от месец август досега. Във Франция цената спадна от 260 USD/тон през месец август до около 225 USD/тон в края на октомври. В Германия спада е през месец август от 260 USD/тон до около 235 USD/тон на в края на октомври. В България цената на пшеницата расте от месец юли досега. Ръстът е от 160 USD/тон през месец юли до около 230 USD/тон в края на октомври.*

- За януари – септември 2018 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 2559, млн. евро и заема 4,8% от БВП;
- За януари – септември 2018 г., преките инвестиции в България възлизат на 826,4 млн. евро (1,6% от БВП), като са по-високи с 2,2% спрямо януари – септември 2017 г., когато са били в размер на 808,5 млн. евро (1,6% от БВП);
- През октомври 2018г. международните резерви на БНБ са в размер на 47,2 млрд. лева (24,1 млрд .евро) и нарастват с 8,6% на годишна база;
- В своята есенна макроикономическа прогноза ЕК очаква растежът на българската икономика да достигне 3,5% през 2018г и 3,7% през 2019 г.;
- Сезонно изгладените данни за БВП по експресни оценки показват растеж от 3,0% през третото тримесечие на 2018 г. спрямо съответното тримесечие на предходната година;
- През октомври 2018 г. общият показател на бизнес климата се понижава с 1,9 пункта спрямо предходния месец в резултат на по-неблагоприятната конюнктура в промишлеността, търговията на дребно и сектора на услугите;
- По предварителни данни през септември 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, регистрира спад от 1,2% в сравнение с август 2018 година. През септември 2018 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство намалява с 0,8% спрямо съответния месец на 2017 година;
- По предварителни сезонно изгладени данни през септември 2018 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0,3% спрямо предходния месец. Календарно изгладените данни показват увеличение на оборота с 4,6% през септември 2018 г. в сравнение със същия месец на предходната година;
- По предварителни данни през септември 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 2,0% под равнището от предходния месец. През септември 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция намалява с 4,0%;
- През септември 2018 месечната инфлация в България е 0,7%, годишната инфлация достига 3,7%, а средногодишната е 2,8%;
- Общият индекс на цените на производител през септември 2018 г. се покачва с 0,3% в сравнение с предходния месец и с 3,7% спрямо септември 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през септември 2018 г. нараства с 0,3% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,1%;
- Пътуванията на български граждани в чужбина през септември 2018 г. са 633,4 хил., или с 11,0% над регистрираните през септември 2017 година. През септември 2018 г. посещенията на чужденци в България са 1 324,2 хил., или с 4,2% повече в сравнение със септември 2017 година;
- Приходите от нощувки през септември 2018 г. достигат 164.2 млн. лв., или със 7.6% повече в сравнение със септември 2017 година;
- През третото тримесечие на 2018 г. безработицата в България се понижи до 5,0% и намалява с 0,8 процентни пункта на годишна база;
- През третото тримесечие на 2018 г. средната брутна месечна работна заплата намалява с 0.7% спрямо второто тримесечие на 2018 г. и достига 1 117 лева;
- Общият доход средно на лице от домакинство през третото тримесечие на 2018 г. е 1 541 лв. и нараства със 7,7% спрямо същото тримесечие на 2017 година. Общият разход средно на лице от

домакинство през третото тримесечие на 2018 г. е 1 518 лв. и се увеличава с 9,8% спрямо същото тримесечие на 2017 година;

- По данни на МФ салдото по КФП на касова основа към месец септември 2018 г. е положително в размер на 2 664,5 млн. лв. и заема 2,5% от прогнозния БВП;
- Към края на септември 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 312,8 млн. евро. и заема 22,3% от прогнозния БВП;
- Международната рейтингова агенция Fitch потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на България 'BBB' в чуждестранна и местна валута със стабилна перспектива. Краткосрочният рейтинг в чуждестранна и местна валута също се запазва - 'F2';
- На 21 ноември 2018 г. Европейската комисия (ЕК) публикува Годишния обзор на растежа (ГОР) за 2019 г. и Доклада по механизма за ранно предупреждение за 2019 година;
- През септември 2018 г. широките пари (паричния агрегат М3) са в размер на 91,611 млрд. лв. (88,7% от БВП) и се увеличават на годишна база с 9,5%. Вътрешният кредит, възлиза на 56,129 млрд. лв. и нараства спрямо август 2017 г. със 7,2%;
- През октомври 2018 г. всички борсови индекси отчитат спад: SOFIX отчете спад до 596,81 пункта. Равнопретегленият BG TR30 отчете спад от 4.04% до 499.33 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се понижи с 0.48% до 117.23 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 отчете спад от 4.02% до 117.03 пункта;
- Към края на септември 2018 г. активите на банковата система достигат 103.2 млрд. лв., като нарастват с 0,2% на месечна база и с 8,5% на годишна база, което е формирано основно от балансовата сума на кредитите и авансите.

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	7
Евро зона	7
Италия	8
Обединено Кралство Великобритания	9
САЩ	9
Япония	10
Китай	10
Турция	11
Политика на Централните банки	12
ЕЦБ	12
Централна банка на Англия	13
Федерален резерв на САЩ	13
Централна банка на Япония	14
Народна банка на Китай	14
Централна банка на Турция	15
Международни цени на борсови стоки	16
Петрол	16
Селскостопански продукти	17

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	18
Платежен баланс	18
Преки чуждестранни инвестиции	19
Международни резерви	20
Реален сектор	20
Брутен вътрешен продукт	20
Бизнес климат	22
Индекс на промишленото производство	23
Търговия на дребно	23
Строителство	24
Туризм	24
Безработица	25
Наети лица	26
Доходи, разходи и потребление на домакинствата	27
Инфлация	28
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	28
Фискален сектор	29
Бюджетно салдо	29
Държавен дълг	30
Паричен сектор	32
Капиталов пазар	33
Банков сектор	34
Приложение	36
Дефиниции и методологически бележки	55

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

Икономиката на еврозоната нарасна с 0,2% на тримесечие през трите месеца до септември 2018 г., най-слабият растеж от второто тримесечие на 2014 г. Годишният темп на инфлация в еврозоната се очаква да достигне 2,2% през октомври 2018 г. от 2,1% септември, най-високият процент на инфлация от декември 2012 г. Безработицата в еврозоната остава непроменена на 8,1% през септември 2018 г., най-ниското ниво от ноември 2008 г. насам. В Германия се наблюдава политическа нестабилност и предсрочните избори през първата половина на 2019 г. са много вероятни.

Икономиката на еврозоната нарасна с 0,2% на тримесечие през трите месеца до септември 2018 г., след 0,4% ръст през предходния период и под пазарните очаквания от 0,4%, сочи експресната прогноза. Това е най-слабият темп на растеж от второто тримесечие на 2014 г. тъй като германската икономика се свива за първи път от три години и половина, а италианският БВП не показва растеж. Сред най-големите икономики в еврозоната германската икономика се е свила с 0,2% през третото тримесечие, следвайки ръст от 0,5% през предходния период. Това е първото тримесечно свиване от три месеца до март 2015 г. поради спад както в износа, така и в потреблението на домакинствата. Също така, италианската икономика се забави с 0% след 0,2% ръст през предходния период и отбелязва най-слабо представяне от последното тримесечие на 2014 г. От друга страна, темпът на растеж на БВП на Франция беше най-силният в почти една година (0,4% срещу 0,2% през второто тримесечие), а испанската икономика продължи да се развива стабилно (0,6%, същото като през второто тримесечие). В другите страни в Литва се наблюдава свиване (-0,4% спрямо 0,9%), докато растежът на БВП остава непроменен във Финландия (0,3%) и се забавя в Холандия (0,2% спрямо 0,7%); Португалия (0,3% срещу 0,6%); Словакия (1,1% срещу 1,2%); и Кипър (0,7% срещу 0,8%). От друга страна, икономическият растеж се повиши в Австрия (0,4% срещу 0,3%); Латвия (1,8% срещу 1,2%) и Белгия (0,4% срещу 0,3%). В сравнение със същото тримесечие на предходната година икономиката на еврозоната се увеличи с 1,7% през трите месеца до септември, след 2,2% ръст през предходния период и под пазарния консенсус от 1,8%. Годишният темп на инфлация в еврозоната достигна 2,2% през октомври 2018 г. от 2,1% през предходния месец и в съответствие с пазарния консенсус. Това е най-високата инфлация от декември 2012 г. насам поради повишените цени на услугите, енергетиката, преработените храни и промишлените стоки. При разглеждане на основните компоненти на инфлацията в еврозоната цените се очаква да нараснат с по-бързи темпове за услугите (1,5% спрямо 1,3% през септември); енергията (10,6% срещу 9,5%); преработените храни, алкохола и тютюна (2,3% спрямо 2,2%) и неенергийните промишлени стоки (0,4% срещу 0,3%). Междувременно инфлацията трябва да се забави за непреработените храни (2,1% спрямо 3,2%). Годишната основна инфлация, която изключва нестабилните цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда в своите решения, се увеличи до 1,1% през октомври от 0,9% през септември и над пазарния консенсус от 1%. Процентът на безработица в еврозоната остана непроменен на 8,1% през септември 2018 г., същата стойност като в предходния месец, в сравнение с 8,9% година по-рано и в съответствие с пазарните очаквания. Това е най-ниското равнище на безработица от ноември 2008 г. насам. В сравнение с август броят на безработните в еврозоната се е увеличил с 2000 до 13,153 млн. души. В сравнение с предходната година тази стойност спада с 1.309 млн. души. За Европейският съюз като цяло, безработицата се равнява на 6,7% през септември, същата стойност в сравнение с предходния месец и спад в сравнение със 7,5% година по-рано. Това е най-ниският процент, регистриран в ЕС28 от началото на отчитане през януари 2000 г. Сред държавите-членки на ЕС най-ниските нива на безработица през септември са регистрирани в Чешката република (2,3%), Германия и Полша (и двете 3,4%). Най-високият процент на безработица е наблюдаван в Гърция (19,0% през юли 2018 г.) и Испания (14,9%). В сравнение с предходната година най-голямо намаление има в Кипър (7,4% от 10,2%), Хърватия (8,2% от 10,5%), Гърция (19,0% от 20,9% между юли 2018 и юли 2017) Португалия (6,6% от 8,5%) и Испания (14,9% от 16,7%). В Еврозоната се засилват процесите на нестабилност. Не е сигурно дали споразумението за Брекзит ще бъде одобрено от британския парламент. Дълговата криза на Италия се задълбочава – конфликта на италианското правителство с Европейските институ-

ции се изостря. В Германия се наблюдава политическа нестабилност и предсрочните избори през първата половина на 2019 г. са много вероятни.

Италия

Италианското правителство предложи бюджетен дефицит в размер на 2,4% от БВП с цел да засили растежа на икономиката. Тази проектобюджет беше отхвърлен от Европейската Комисия поради явно противоречие с препоръките на Пакта за стабилност. Правителството трябваше да представи нов бюджет да 13 ноември. Но на посочената дата италианското правителство отказа да промени бюджета. Ако италианските власти не изпълнят условията на ЕС то тогава Брюксел може да осъди Италия в Съда на европейските общности и в бъдеще да наложи финансови санкции на страната.

Италианското правителство предложи бюджетен дефицит в размер на 2,4% от БВП с цел да засили растежа на икономиката. Тази проектобюджет беше отхвърлен от Европейската Комисия поради явно противоречие с препоръките на Пакта за стабилност- за първи път Еврокомисията се възползва от това свое правомощие, предвидено в Пакта. Италия отчита EUR 2,3 трилиона държавен дълг в размер на 131,80% от БВП на страната през 2017 г. Действията на Еврокомисията предизвикаха реакция на пазарите и спредът между 10 годишните германски облигации и 10 годишните италиански облигации надхвърли 3,2% (над 320 базисни точки). Еврокомисията оспорва бюджетната прогноза за 1,5% растеж на БВП и счита прогнозираните бюджетни приходи за нереалистични. Рейтинговите агенции понижиха рейтинга на Италия - S&P ревизира перспективата за страната на отрицателна и заяви, че плановете на правителството са в ущърб на доверието на инвеститорите. Moody's понижи Италия в една степен над неинвестиционния клас, въпреки че определи перспективата на "стабилна". По-голямата част от италианските ДЦК (към 75%) се държи от италиански резиденти. Поради тези обстоятелства възможността от финансова зараза към останалата част от Еврозоната е сериозно ограничена. Еврозоната нарасна с 0,2% от юли до септември спрямо предходното тримесечие, според статистическата агенция на Европейския съюз. Отделно от това, правителствената статистическа служба на Италия заяви, че растежът през третото тримесечие е нулев. Процентът на безработицата в Италия се повиши до 10,1% през септември 2018 г. от 9,8% през предходния месец и над пазарните очаквания от 9.9%. Според последния стрес-тест на ЕБО/ЕЦБ капиталовата адекватност и необслужваните кредити отбелязват значимо подобрение. Всички италиански банки при тежкия сценарий надхвърлят минималното равнище на базов собствен капитал от първи ред от 5,5%. Капиталовата адекватност на банките се увеличава от 13,72% през 12.2016 г. на 16,23% през 06.2018 г. Необслужваните кредити на италианските банки намаляват от 15,16% през 12.2016 г. на 9,73% през 06.2018 г.

	10 годишен спред Германски/ Италиански ДЦК 26.10.2018	Държавен дълг/БВП 2017	БВП Тримесечен растеж 09.2018	БВП годишен растеж 09.2019	Безработица 09.2018	Инфлация 09.2018	Капиталова Адекватност 06.2018	Необслужвани кредити 06.2018
Италия	3.20%	131.80%	0.00%	0.80%	10.10%	1.40%	16.23%	9.73%

ЕЦБ спира с политиката на количествени улеснения до края на годината и не може да се очаква, че в краткосрочен период тази програма да бъде възобновена и по този начин да окаже помощ при настъпващата италианска дългова криза. Портфейлът от италиански ДЦК, държан от ЕЦБ, е на стойност EUR 362 млрд. или около 16% от общата стойност на дълга. Правителството трябваше да представи нов бюджет да 13 ноември. Но на посочената дата италианското правителство отказа да промени бюджета. Ако италианските власти не изпълнят условията на ЕС, то тогава Европейската Комисия може да предложи на Съвета на Министрите да наложи финансови санкции на страната – безлихвен депозит в размер на 0,2% от БВП, спирането на милиарди евро от фондовете на ЕС и по-строг фискален мониторинг от страна на Европейската комисия и Европейската централна банка, включващ мисии в Италия. Ако Италия продължи да не съдейства, тя може да се изправи пред още по-строги санкции съгласно правилата на ЕС. Те биха могли да включват безлихвен депозит в размер на 0,5% от БВП, предпазен мониторинг от страна на ЕС за плановете на Италия за издаване на нов дълг и намаляване или спиране на заеми в размер на няколко милиарда евро от Европейската инвестиционна банка. Италия е

важен външнотърговски партньор на България, на трето място за полугодieto на годината както в износа (8%), така и във вноса (8%). В преките чуждестранни инвестиции относителният дял на Италия за 2017 е 4%, което я поставя на пето място.

Обединено кралство Великобритания

Обединеното кралство трябва да напусне Европейския съюз в петък на 29 март 2019 г. Споразумението е договорено от преговарящите - сега трябва да получи одобрение от парламента на Великобритания и след това от останалите 27 държави-членки на ЕС. Не е сигурно дали споразумението за Брекзит ще бъде одобрено от британския парламент. Брутният вътрешен продукт в Обединеното кралство се е увеличил с 1,5% на годишна база през третото тримесечие на 2018 г., в сравнение с 1,2% през предходния период. Това е най-силният темп на растеж след третото тримесечие на 2017 г. Годишният темп на инфлация в Обединеното кралство е равен на 2,4% през октомври 2018 г., същата стойност като през септември.

Обединеното кралство трябва да напусне Европейския съюз в петък на 29 март 2019 г., след като британците гласуваха с 51,9% до 48,1% за напускане в референдума през 2016 г. Споразумението е договорено от преговарящите - сега трябва да получи одобрение от парламента на Великобритания и след това от останалите 27 държави-членки на ЕС. Двете страни се ангажират да избягват връщането на видима граница в Северна Ирландия с охранителни пунктове и проверки. В Северна Ирландия ще останат някои правила на ЕС за стандартите за хранителни продукти и стоки, но споразумението би изисквало някои продукти, доставени в Северна Ирландия от останалата част на Обединеното кралство, да подлежат на нови проверки и контрол. Също така споразумението включва: ангажименти за правата на гражданите след Brexit (хората ще могат да работят и да учат там, където понастоящем живеят, и присъединяване на членове на семейството); предложен 21-месечен преходен период след напускането на Обединеното кралство; "справедливо финансово уреждане" от Обединеното кралство (известно още като "развод за сметка от GBP 39 млрд."); защита за 3000 "географски означения", включващи парма шунка, сирене фета, шампанско и Уелско агнешко. Един по-кратък документ, който определя бъдещите отношения между Великобритания и ЕС след 2020 г., предвижда "зона за свободна търговия и дълбоко сътрудничество за стоки, с нулеви мита и квоти". Ще има "амбициозни митнически споразумения", които "надграждат" споразуменията в споразумението за оттегляне. Не е сигурно дали споразумението за Брекзит ще бъде одобрено от британския парламент. Споразумението също трябва да бъде одобрено от Европейския парламент (обикновено мнозинство) и Съвета на ЕС (мнозинство от 65%).

Брутният вътрешен продукт в Обединеното кралство се е увеличил с 1,5% на годишна база през третото тримесечие на 2018 г., в сравнение с 1,2% през предходния период и съответстващ на пазарните очаквания, според експресната прогноза. Това е най-силният темп на растеж след третото тримесечие на 2017 г., дължащ се главно на потреблението на домакинствата и износа, докато инвестициите в бизнеса спаднаха най-много от първото тримесечие на 2016 г. поради икономическата и политическата несигурност, свързана с Брекзит. Годишният темп на инфлация в Обединеното кралство е равен на 2,4% през октомври 2018 г., същата стойност като през септември, но под пазарните очаквания от 2,5%. Цените нараснаха по-малко за транспорт и храна, но се повишиха по-бързо за жилища и комунални услуги, за отдих и култура. Годишният темп на основната инфлация, който изключва цените на енергията, храните, алкохола и тютюна, е равен на 1,9%, същото като през септември и в съответствие с пазарните очаквания. На месечна база потребителските цени се увеличиха с 0,1%, също като през септември и под прогнозите от 0,2%. Коефициентът на безработица в Обединеното кралство достигна 4,1% през третото тримесечие на 2018 г., малко по-висок от пазарните очаквания от 4%. Броят на безработните се е увеличил с 21 000 през периода април - юни, докато заетостта е нараснала с 23 000, а броят на свободните работни места е достигнал рекордно високи нива. Средните седмични приходи, включително бонусите, са се повишили с 3% през третото тримесечие, най-много от третото тримесечие на 2015 г.; без бонуси, заплатите са нараснали с 3,2%, най-много от четвъртото тримесечие на 2008 г.

САЩ

През третото тримесечие на 2018 г. американската икономика е нараснала с 3,5% спрямо миналогодишното съответно тримесечие, като надхвърля пазарните очаквания от 3,3%, показва предварителната оценка. Този растеж следва

Ноември 2018 г.

ръста от 4,2% през предходния период, който е най-висок от третото тримесечие на 2014 г. Американската безработица остана непроменена на 3,7% през октомври 2018 г., непроменена спрямо 49-годишното най-ниско равнище от предходния месец.

Брутният вътрешен продукт (БВП) в САЩ се е увеличил с 3% през третото тримесечие на 2018 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. През третото тримесечие на 2018 г. американската икономика е нараснала с 3,5% спрямо миналогодишното съответно тримесечие, като надхвърля пазарните очаквания от 3,3%, показва предварителната оценка. Този растеж следва ръста от 4,2% през предходния период, който е най-висок от третото тримесечие на 2014 г. Потребителските разходи нараснаха по-бързо и запасите от стоки се възстановиха. От друга страна, инвестициите в структури паднаха най-много за близо три години, инвестициите в жилища продължиха да се свиват, а нетната търговия отбеляза най-голям спад в растежа от второто тримесечие на 1985 година. Годишният темп на инфлация в САЩ се повиши до 2,5% през октомври на 2018 г. от 2,3% през септември. Цифрите отговарят на пазарните очаквания, главно поради цените на горивото и бензина. На месечна база потребителските цени се повишиха с 0,3%, повече от 0,1% през септември и съвпадащи с прогнозите. Това е най-високата месечна стойност за девет месеца, главно поради цените на бензина. Американската безработица остана непроменена на 3,7% през октомври 2018 г., непроменена спрямо 49-годишното най-ниско равнище от предходния месец и в съответствие с пазарните очаквания. Броят на безработните се е увеличил с 111 хил. До 6,08 милиона, а заетостта е нараснала с 600 хиляди до 156,56 милиона. Процентът на участие на работната сила през октомври се е увеличил с 0,2% до 62,9%, но от началото на годината е отчел малка промяна. Съотношението заетост-население се е увеличило с 0,2% до 60,6% през октомври и е нараснало с 0,4% през годината.

Япония

Брутният вътрешен продукт (БВП) в Япония се е увеличил ежегодно с 0,30% през третото тримесечие на 2018 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. Японската икономика е намаляла с 0,3% през тримесечието до септември 2018 г., след като през предходния период е нараснала с 0,8% ръст.

Брутният вътрешен продукт (БВП) в Япония се е увеличил ежегодно с 0,30% през третото тримесечие на 2018 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. Японската икономика е намаляла с 0,3% през тримесечието до септември 2018 г., след като през предходния период е нараснала с 0,8% ръст и в съответствие с пазарния консенсус. Намалението се дължи на природните бедствия, които повлияха върху личното потребление, фирмените инвестиции и износа. Японската годишна инфлация се понижи до 1,2% през септември 2018 г. от 1,3% през предходния месец, главно поради пониските цени на храните. Все още това е втората по големина стойност през последните седем месеца. Основният темп на инфлация, който изключва пряната храна, е нараснал до 1% от 0,9% през предходния месец и в съответствие с очакванията. Това бе най-високата стойност от февруари. На месечна база потребителските цени останаха непроменени 0% през септември, след повишение от 0,5% през август и след четири положителни стойности. Процентът на безработицата в Япония е намалял до 2,3% през септември от 2018 г. от 2,4% през предходния месец и малко под очакванията на пазара от 2,4%. Това е най-ниската безработица от май. Същевременно съотношението "работни места към кандидати" нарасна до 1,64 от 1,63 през септември и е най-високото от януари 1974 година.

Китай

Китайският корпоративен дълг е равен на 160% от БВП на страната през юни, а задбалансовите заеми от китайските местни власти са високи. Правителството прилага програма за намаляване на задлъжнялостта, но тази програма е възпрепятствана от търговската война със САЩ. САЩ заплашват да наложат допълнителни тарифи на стоки на стойност 267 милиарда щатски долара, което означава, че целият китайски внос може да бъде предмет на тарифи.

Китайската икономика нарасна с 1,6% на тримесечието през тримесечието до септември 2018 г. в сравнение с 1,8% ръст през предходния период и в съответствие с пазарните очаквания. На годишна база за третото тримесечие на 2018 г. икономиката нарасна с 6,5%, след като през предходните три тримесечия ръстът беше 6,7%, а по-долу от пазарните очаквания за растеж от 6,6%. Това е най-ниският темп на растеж след последствията от световната финансова криза през първото тримесечие на 2009 г., на фона на интензивния спор за митата със САЩ и тревожните задбалансови заеми от местните власти. Китайската икономика бързо се разраства в годините след глобалната финансова криза, частично

Ноември 2018 г.

благодарение на увеличаващата се задлъжнялост. Общата сума на дълга в китайската финансова система сега е повече от размера на цялата икономика - основно на същото равнище с тези на развитите икономики като САЩ, Великобритания и Италия. Китайският корпоративен дълг е равен на 160% от БВП на страната през юни, според Централната комисиция по финансови и икономически въпроси. Задбалансовите заеми от китайските местни власти биха могли да достигнат CNY 40 трилиона (USD 5,78 трлн. а) според S & P Global Ratings. Правителството прилага програма за намаляване на задлъжнялостта, но тази програма е възпрепятствана от търговската война със САЩ. Вашингтон е въвел мита върху китайските внесени стоки за 250 милиарда долара, което е приблизително половината от износа на Китай за САЩ. САЩ заплашват да наложат допълнителни тарифи на стоки на стойност 267 милиарда щатски долара, което означава, че целият китайски внос може да бъде предмет на тарифи. Поради горните рискове, Китайската народна банка предлага стимули, за да се избегне рязкото намаляване на растежа. Инфлацията в Китай възлезе на 2,5% на годишна база през октомври 2018 г., непроменена спрямо предходния седеммесечен връх и в съответствие с пазарните очаквания. Забавянето на цените на храните се компенсира от по-бързото покачване на разходите за нехранителни продукти. Годишната основна инфлация, която изключва променливите елементи като храни и енергия, се е увеличила до 1,8% през октомври от 1,7% през предходния месец. На месечна база потребителските цени се повишиха с 0,2% през октомври, като се забавиха от 0,7% през септември и съвпаднаха с пазарния консенсус. Коефициентът на безработица в Китай е намалял до 3,82% през третото тримесечие на 2018 г. от 3,83% през второто тримесечие на 2018 г. Това е рекордно ниско равнище от 2002 г. насам.

Турция

Инфлацията на потребителските цени в Турция се увеличи до 25,24% на годишна база през октомври на 2018 г. от 24,52% през предходния месец и надхвърли пазарните очаквания от 24,5%. Това е най-високата инфлация от юли 2003 г. Нарастването на безработицата в Турция се е увеличило до 11,1% през август на 2018 г. от 10,6% за същия месец на предходната година. Турция емитира успешно 1,5 млрд. Евро държавни облигации, деноминирани в евро, които падежират през февруари 2026 г. Новата емисия е продадена с доходност от 5,25%.

Индустриалното производство на Турция се понижи с 2,7% на годишна база през септември 2018 г., след като през предходния месец нарасна с 1,6%, и в сравнение с пазарните очаквания за спад от 2%. Това е първият спад в промишленото производство от септември 2016 г. насам. Инфлацията на потребителските цени в Турция се увеличи до 25,24% на годишна база през октомври на 2018 г. от 24,52% през предходния месец и надхвърли пазарните очаквания от 24,5%. Това е най-високата инфлация от юли 2003 г., като цените на храните и жилищата се увеличават по-бързо, цените на транспорта също продължават да се повишават поради спада на лирата. Годишният темп на инфлация, който изключва енергийните, хранителните и безалкохолните напитки, алкохолните напитки, тютюна и златото, се повишава до 24,34% през октомври от 24,05% през предходния месец. На месечна база потребителските цени се повишиха с 2,67% през октомври, надхвърляйки пазарните очаквания с 2% ръст и след увеличение от 6,30% през септември. Темпът на безработица в Турция се е увеличил до 11,1% през август на 2018 г. от 10,6% за същия месец на предходната година, тъй като броят на безработните е нараснал с 266 хил. до 3,67 млн. и заетостта е нараснала с 490 хил. до 29,32 млн. Неселскостопанската безработица се повиши до 13,2% през август от 12,8% през предходната година. Нивото на младежка безработица, измерващо търсещите работа между 15 и 24-годишна възраст, се е увеличило до 20,8% от 20,6% през същия месец преди година. На база сезонно изгладени коефициентът на безработица се повиши до 11,2% през август от 11,0% през юли. Турция емитира успешно EUR 1,5 млрд. държавни облигации, деноминирани в евро, които падежират през февруари 2026 г. Новата емисия е продадена с доходност от 5,25%. Турция получи поръчки повече от три пъти от размера на реалната продажба в знак на силно търсене. Страната вече е използвала пазара на външния дълг два пъти, след като валутата ѝ се срина през август до историческо ниско ниво. Миналия месец Турция емитира петгодишна доларова облигация с доходност от 7,5% или 4,48% над еквивалентна американска държавна хазна. Страната продаде доларовите облигации още два пъти тази година, и двата пъти на по-ниска доходност. Турция привлече приблизително 7,7 милиарда щатски долара тази година от продажбите на международни облигации по текущи валутни курсове. Повече от една трета от облигациите в последната продажба бяха продадени на инвеститори в Обединеното кралство, а една пета - на американските инвеститори. Само 6% бяха продадени на инвеститори в Турция. USD / TRY намалява с 0,0787 или 1,45% до 5,3441 в петък 16 ноември от 5,4338 на предишната търговска сесия.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

Доходността на държавните облигации се е повишила в резултат на увеличаването на световните безрискови лихвени проценти и нарастващото напрежение на пазарите на държавни дългови инструменти в някои държави от еврозоната. Основната инфлация се очаква да се повиши към края на годината и да се увеличи допълнително в средносрочен план, подкрепена от мерките на паричната политика на ЕЦБ, продължаващата икономическа експанзия и нарастващия ръст на заплатите. Управителният съвет стигна до заключението, че все още е необходима достатъчно равнище на парично приспособяване за продължаващото устойчиво сближаване на инфлацията до нива, които са по-ниски, но близки до 2% в средносрочен план.

Резюме на икономическия бюлетин на ЕЦБ, брой 7 / 2018. Съгласно заседанието на Съвета за управление на паричната политика през септември рисковете, свързани с перспективите за растеж на еврозоната, все още могат да бъдат оценени като най-общо балансирани. В същото време, рисковете, свързани с протекционизма, уязвимостта на нововъзникващите пазари и нестабилността на финансовите пазари, остават съществени. Същевременно здравината на икономиката продължава да подкрепя увереността на Управителния съвет, че устойчивото сближаване на инфлацията с нейната цел ще продължи и през следващия период и ще се запази дори след постепенното прекратяване на покупките на нетни активи. Независимо от това, все още е необходим значителен стимул на паричната политика, за да се подкрепи понататъшната устойчивост на вътрешния ценови натиск и глобалното развитие на инфлацията в средносрочен план. Тази подкрепа ще продължи да се осигурява от покупките на нетни активи до края на годината, от значителния запас от придобити активи и свързаните с тях реинвестиции и от разширените насоки на Управителния съвет относно основните лихвени проценти на ЕЦБ. Във всеки случай Управителният съвет е готов да коригира всички свои инструменти по подходящ начин, за да гарантира, че инфлацията продължава да се движи към своята цел по устойчив начин. В еврозоната доходността на държавните облигации се е повишила в резултат на увеличаването на световните безрискови лихвени проценти и нарастващото напрежение на пазарите на държавни дългови инструменти в някои държави от еврозоната. Цените на акциите в еврозоната са спаднали, което отразява влошаването на риска. За разлика от тях, спредовете на доходността по корпоративни облигации остават в общи линии непроменени. На валутните пазари еврото е сравнително стабилно при условията на претеглена търговия. Някои неотдавнашни развития, специфични за отделните сектори, оказват влияние върху краткосрочния профил на растежа. Мерките на паричната политика на ЕЦБ продължават да поддържат вътрешното търсене. Частното потребление се насърчава от продължаващия растеж на заетостта и нарастващите заплати. Бизнес инвестициите се подкрепят от солидно вътрешно търсене, благоприятни условия на финансиране и корпоративната доходност. Инвестициите в жилища остават стабилни. Освен това се очаква разширяването на глобалната активност да продължи да подкрепя износа на еврозоната, макар и с по-бавни темпове. Годишната хармонизирана инфлация в еврозоната се увеличи до 2,2% през октомври 2018 г. от 2,1% през септември, отразявайки главно повишаването на цените на енергията и на храните. Въз основа на текущите фючърсни цени на петрола, годишните темпове на основна инфлация вероятно ще се движат около сегашното ниво през следващите месеци. Докато стойностите на основната инфлация остават като цяло умерени, те се увеличават от в сравнение с предишните. Натискът върху вътрешните разходи се засилва и разширява в условията на високо равнище на използване на капацитета и затягане на пазарите на труда. В бъдеще основната инфлация се очаква да нарасне към края на годината и да се увеличи допълнително в средносрочен план, подкрепена от мерките на паричната политика на ЕЦБ, продължаващата икономическа експанзия и нарастващия ръст на заплатите. Паричният анализ показва, че растежът на широките пари (M3) възлиза на 3,5% през септември 2018 г., след 3,4% през август. Ръстът на кредитите за частния сектор се засили още повече, продължавайки възходящата тенденция, наблюдавана от началото на 2014 г. Проучването на банковото кредитиране за еврозоната за третото тримесечие на 2018 г. показва, че ръстът на кредитите продължава да се подкрепя от нарастващото търсене във всички категории кредити и благоприятни условия за банкови заеми за предприятия и кредити за покупка на жилище. Съчетавайки резултатите от икономическия анализ със тези на паричния анализ, Управителният съвет стигна до заключението, че все още е необходима достатъчна степен на парично приспособяване, за да продължи непрекъснатото сближаване на инфлацията до нива, които са по-ниски, но близки до 2% в средносрочен план.

Централна банка на Англия

Комитетът по паричната политика на Банката на Англия определя парична политика, за да изпълни целта за инфлация от 2% и по начин, който спомага за поддържането на растежа и заетостта. На заседанието си, което приключва на 31 октомври 2018 г., MPC гласува единодушно да поддържа лихвата на банката на ниво от 0,75%.

Комитетът гласува единодушно да запази покупките на корпоративни облигации с нетърговска инвестиция, финансирани от емитирането на резерви на централната банка, на 10 млрд. британски лири. Комитетът също гласува единодушно, за да поддържа запасите от покупки на държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани от емитирането на резерви на централната банка, на 435 млрд. британски лири. Актуализираните прогнози на Комисията по паричната политика за инфлацията и дейността са посочени в Доклада за инфлацията от ноември. В централната прогноза на Комитета, обусловена от плавното нарастване път на основния лихвен процент, който се основава на пазарната доходност, и от плавното приспособяване към средната стойност на различните варианти за евентуалните търговски отношения на Обединеното кралство с Европейския съюз, се очаква растежът на БВП с около 1,75% годишно средно за прогнозния период. Моментът на потребление на домакинствата изглежда по-голям от очакваното, подкрепен от силния пазар на труда и устойчивото доверие на същите. През прогнозния период потреблението на домакинствата се очаква да нарадне умерено спрямо историческите темпове, което в общи линии съответства на реалните доходи. За разлика от това, инвестициите в бизнеса са по-слаби от очакваното, тъй като поради ефектът от Брекзит несигурността се е увеличила. При предположението за плавен преход, на което стъпва прогнозата, през следващите месеци се очаква да се получи по-голяма яснота, като се стимулира растежът на инвестициите. Прогнозите на Комитета по парична политика бяха финализирани преди обявяването на бюджетните мерки и Комитетът ще направи оценка на последствията на следващото си заседание. Комитетът по паричната политика счита, че общото предлагане и търсене в момента са в общи линии балансирани. Пазарът на труда продължава да е труден, като процентът на заетост и свободните работни места са рекордно високи, а нивото на безработицата - най-ниското от средата на 70-те години на миналия век. Редовното нарастване на заплащането е по-силно от очакваното, като нараства над 3%. Макар и умерен според историческите стандарти, планираният темп на растеж на БВП в Обединеното кралство е малко по-бърз от намаляващия темп на нарастване на предлагането, който е средно около 1,5% годишно. Поради това се очаква да се увеличи маржът на свръх търсенето, като се използва по-висок ръст на вътрешните разходи. Приносът на външния ценови натиск, който се дължи на по-висока целева инфлация от началото на 2017 г., се очаква да намалее през прогнозния период. Като се имат предвид тези влияния, инфлацията се очаква да остане над целта за по-голямата част от прогнозния период, преди да достигне 2% до края на третата година. Икономическите перспективи ще зависят значително от естеството на оттеглянето от ЕС, по-специално формата на новите търговски споразумения, гладкостта на прехода към тях и реакциите на домакинствата, предприятията и финансовите пазари. Влиянията върху подходящата парична политика ще зависят от баланса на ефекта върху търсенето, предлагането и валутния курс. Комитетът по паричната политика смята, че отговорът на паричната политика на Брекзит, независимо от формата му, няма да бъде автоматичен и може да бъде в която и да е посока. На това заседание Комитетът по парична политика прецени, че настоящата позиция на паричната политика остава подходяща. Комитетът също така счита, че ако икономиката продължи да се развива като цяло в съответствие с прогнозите на Доклада за Инфлацията от Ноември, продължаващото затягане на паричната политика през прогнозния период би било подходящо за възвръщаемостта на инфлацията устойчиво на целта от 2% в стандартен хоризонт. Всяко бъдещо увеличение на банковия лихвен процент вероятно ще бъде постепенно и в ограничена степен.

Федерален резерв на САЩ

Федералният комитет за открит пазар очаква, че постепенното увеличаване на целевия диапазон на коефициента на федералните средства ще бъде в съответствие с устойчивото разрастване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в съответствие със симетричната цел на Комитета от 2% в средносрочен план. Комитетът реши да запази целевия диапазон за процент на федералните фондове от 2% до 2,25%.

Информацията, получена след заседанието на Федералния комитет за открит пазар през септември, показва, че пазарът на труда продължава да се засилва и че икономическата активност се увеличава със силен темп. Доходите на заетите се увеличават през последните месеци, а нивото на безработицата е спаднало. Разходите на домакинствата продължиха

да нарастват силно, докато ръстът на инвестициите в недвижими имоти в бизнеса се забави от бързия си темп по-рано през годината. На 12-месечна база както общата инфлация, така и инфлацията за продукти, различни от храни и енергия, остават близо 2%. Показателите за дългосрочните инфлационни очаквания не се променят на средна база. В съответствие със законоустановения мандат Комитетът се стреми да насърчава максимална заетост и ценова стабилност. Комитетът очаква по-нататъшното постепенно увеличение на целевия диапазон за коефициента на федералните средства да бъде в съответствие с устойчивото разрастване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в близост до симетричната цел на Комитета от 2% в средносрочен план. Рисковете за икономическата перспектива изглеждат относително балансирани. Предвид реализираните и очакваните условия на пазара на труда и инфлацията, Комитетът реши да запази целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове от 2% до 2,25%. При определянето на сроковете и размера на бъдещите корекции в целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове Комитетът ще направи оценка на реализираните и очакваните икономически условия, свързани с неговата максимална цел по отношение на заетостта и неговата симетрична 2% инфлационна цел. Тази оценка ще вземе предвид широк спектър от информация, включително мерки за условията на пазара на труда, индикатори за инфлационния натиск и инфлационните очаквания и показанията за финансовото и международното развитие.

Централна банка на Япония

Японската централна банка ще прилага отрицателен лихвен процент минус 0,1% към лихвените проценти по текущи сметки, държани от финансови институции в Банката. Банката ще купува японски правителствени облигации, така че 10-годишните доходи ще останат около нула процента. Банката ще купува CP и корпоративни облигации, фондови борси и инвестиционни тръстове в Япония за недвижими имоти.

Според изявлението на Японската централна банка за паричната политика от 31.10.2018 г.:

Банката ще прилага отрицателен лихвен процент минус 0,1% към лихвените проценти по текущи сметки, държани от финансови институции в Банката. Банката ще купува японски правителствени облигации (JGB), така че техните 10-годишните доходи ще останат около нула процента. Докато се прави това, доходността може да се движи нагоре и надолу до известна степен главно в зависимост от развитието на икономическата активност и цените. Що се отнася до размера на закупените ДЦК, Японската централна банка ще извършва покупки по гъвкав начин, така че размерът им ще се увеличава с годишен темп от около 80 трилиона йени.

Банката ще закупи фондове, търгувани на борсата (ETFs) и инвестиционни тръстове за инвестиции в недвижими имоти в Япония (J-REITs), като тяхната обща стойност ще се увеличава с годишни темпове съответно от около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени. За да се намали рисковата премия на цените на активите по подходящ начин, Банката може да увеличи или намали размера на покупките в зависимост от пазарните условия. Що се отнася до краткосрочните и дългосрочни корпоративни облигации, Банката ще запази неизплатените си суми на около 2,2 трилиона йени и съответно 3,2 трилиона йени.

Народна банка на Китай

Китайската народна банка обяви, че ще помогне на частните компании да облекчат финансовите си затруднения чрез три основни канала. На първо място, Китайската народна банка ще насърчи банките да отпускат заеми на частни компании, като увеличават размера на рефинансиране и редисконтиране. Второ, Китайската народна банка реши да стартира финансов инструмент за финансиране на облигациите от частни компании с цел да осигури кредитни улеснения за частните фирми, които възнамеряват да наберат средства чрез корпоративни облигации. На трето място, Китайската народна банка насърчава създаването на инструменти за финансиране на капиталови емисии.

Китайската народна банка обяви, че ще помогне на частните компании да облекчат финансовите си затруднения чрез три основни канала, включително облигации, кредити и собствен капитал.

Първо, Китайската народна банка ще насърчи банките да отпускат заеми на частни компании, като увеличи размера на рефинансиране и редисконтиране с CNY 300 милиарда (около USD 43 милиарда) - най-голямото увеличение на квотите през годините. Китайската народна банка добави нов индекс в макропруденциалната оценка за търговските банки и им предостави дългосрочни, евтини кредитни фондове за насърчаване на повече заеми за частния бизнес. Централната

банка увеличи референтните и редисконтните квоти и намали лихвените проценти с 0,5% за малки кредитори. Второ, Китайската народна банка реши да стартира финансов инструмент за финансиране на облигациите от частни компании с цел да осигури кредитни улеснения за частните фирми, които възнамеряват да наберат средства чрез корпоративни облигации. Започнат е пилотен проект, при който първата партида от три компании набра общо CNY 1,9 милиарда, като търсенето на облигациите им надхвърли рязко предлагането. Още 30 частни фирми се подготвят за издаване на облигации. На трето място, Китайската народна банка насърчава създаването на инструменти за финансиране на капиталови инструменти. Управителите на фондове за дялово участие, брокерите на ценни книжа, търговските банки и инвестиционните посредници за финансови активи се насърчават да предлагат поетапно финансиране на собствен капитал за частни компании. Китайската народна банка предоставя първоначални средства и насърчава участието на финансови институции и други инвеститори.

Китайската народна банка намали изискването за резерви (RRR) четири пъти тази година, освобождавайки общо около CNY 4 трилиона в ликвидност. Също така намаляването на банковата сметка в брой, която банките трябва да държат като резерви, освободи сума от CNY 2,3 трилиона за паричния пазар тази година.

Централна банка на Турция

Според доклада за инфлацията на Турската централна банка за третото тримесечие на 2018 г., ключовите рискове за прогнозите за инфлацията и вероятният отговор на паричната политика са: Допълнително влошаване на ценовото поведение и оформянето на инфлационните очаквания; По-слаби капиталови потоци към развиващите се пазарни икономики; Допълнително затягане на банковите заеми от страна на предлагането; Рисковете за координацията между паричната и фискалната политика (администрирани цени, данъчни и политика на доходите).

Допълнително влошаване на ценовото поведение и оформянето на инфлационните очаквания

През последните месеци преминаването от обменните курсове към потребителската инфлация се засили, обратното индексирание стана по-широко разпространено и ценовото поведение се влоши значително. Въпреки че се очаква инфлационният натиск, свързан с обменния курс, да остане сравнително укротен при настоящите обстоятелства, рисковете за перспективите за инфлацията остават високи в условията на силно променливи валутни курсове. В случай на невъзможност за бързо и ефективно осъществяване на макроикономическия процес на ребалансиране, за да се намали инфлацията при тези нейни високи нива и рискови премии, очакванията за инфлацията и обменните курсове могат да се подхранват взаимно и да подкопаят процеса на дезинфлация. В такъв случай всяко по-нататъшно влошаване на ценовото поведение може да наложи по-твърда позиция на паричната политика за по-дълго време, за да се намали инфлацията. Влошаващото се поведение на цените, строгите финансови условия и финансовото състояние на корпоративния сектор наскоро доведоха до промяна на динамиката на инфлацията, а несигурността на инфлацията и прогнозите за нея се покачиха. Кумулативният натиск върху разходите на фирмите и намаляването на тяхната рентабилност, съчетано с увеличаване на разходите за оборотен капитал, може да доведе до по-ограничено дезинфлационно въздействие на канала за търсене в сравнение с последиците от историческите данни. В краткосрочен план решенията на паричната политика ще бъдат по-чувствителни към входящите данни и позицията на паричната политика ще бъде преразгледана при откриване на промени в перспективите за инфлацията.

По-слаби капиталови потоци към развиващите се пазарни икономики

Устойчивата тенденция на затягане на паричната политика и повишаването на доходността на облигациите в развитите икономики, засиленият протекционизъм в световната търговия, развитието на Брекзит, тревогите по отношение на бюджетния дефицит и държавния дълг на Италия и предстоящите санкции срещу Иран може да предизвикат апетита за поемане на риск към развиващите се икономики да покаже променлива структура в предстоящия период. Това, от своя страна, може да представлява риск за понижаване на портфейла на развиващите се икономики. В случай на прекомерна нестабилност на пазара, дължаща се на колебания в условията на глобална ликвидност и на възприемане на риска, Турската централна банка може да използва мерки за ликвидност, предназначени да осигурят на пазара необходимата валутна ликвидност своевременно, контролирано и ефективно. Освен това тя може да въведе допълнително затягане на паричната политика, за да ограничи въздействието на тези рискове върху инфлацията и инфлационните очаквания.

Допълнително затягане на банковите заеми от страна на предлагането

Процентът и степента на нормализиране, които трябва да се спазват при кредитните условия през предстоящия период, са важни от гледна точка на перспективите за икономическа активност. Тъй като паричните потоци и балансите на фирмите са били неблагоприятно повлияни от увеличаването на обменните курсове и лихвите по заемите, както и от забавянето на икономическата активност, извършването на необходимите оценки и анализи, свързани с качеството на активите на фирмите, ще има решаваща роля на кредитния пазар. Поради това установяването на координация между политиките на финансовия сектор, които ограничават балансовите ефекти на корпоративния сектор, и паричната политика, която се фокусира върху инфлацията, е от решаващо значение за предотвратяването на възможността финансовите условия да попаднат в непродуктивен цикъл на затягане.

Рисковете за координацията между паричната и фискалната политика (администрирани цени, данъчни и политика на доходите)

По-слабата координация между паричната политика и фискалната политика, отколкото се предвижда, се разглежда като риск по отношение на дезинфлацията и макроикономическото ребалансиране. Изгледите за фискалната политика, които се базират на средносрочните прогнози в Доклада за инфлацията, включват политическа позиция, насочена към дезинфлацията и макроикономическото ребалансиране и координирана с паричната политика, която е в съответствие с обявената през септември нова икономическа програма. Съответно прогнозите се основават на перспектива, при която фискалната политика въвежда строга фискална дисциплина, както се предвижда в програмата "Нова икономика". Освен това се приема, че администрираните цени, корекциите на данъците и заплатите ще бъдат формулирани по начин, който ще спомогне за намаляване на поведението за обратно индексирание. Ако фискалната политика значително се отклони от тази рамка и доведе до неблагоприятно въздействие върху средносрочните перспективи за инфлацията, позицията на паричната политика може да бъде преразгледана.

Международни цени на борсови стоки

Петрол

Суровият петрол е намалял с 3,67 USD / барел или 6,82% до 50,11 във петък 23 ноември от 53,78 на предишната търговска сесия. За седмицата суровият петрол намаля с 12,65%. За един месец цената на суровия петрол спадна със 26%. Brent спадна с 3.64 USD/барел или 5,83% до 58.80 на 23 ноември от 62,44 на предишната търговска сесия. За седмицата Brent намаля с 12.08%. За един месец цената на Brent спадна с 24%. Очакванията са търсенето да се забави успоредно със забавянето на глобалната икономика. Най-съществен фактор обаче остава увеличение на производството на суров петрол в САЩ.

Суровият петрол е намалял с 3,67 USD / барел или 6,82% до 50,11 във четвъртък 22 ноември от 53,78 на предишната търговска сесия. За седмицата суровият петрол намаля с 12,65%. За един месец цената на суровия петрол спадна със 26%. Brent спадна с 3.64 USD/барел или 5,83% до 58.80 на 23 ноември от 62,44 на предишната търговска сесия. За седмицата Brent намаля с 12.08%. За един месец цената на Brent спадна с 24%. За последен път цената на Brent е била под символичния праг от 60 долара за барел на 28 октомври 2017 година. Предлагането се повишава, а очакванията са търсенето да се забави успоредно със забавянето на глобалната икономика. Щатската банка Morgan Stanley коментира, че икономическите условия в Китай се влошават съществено през третото тримесечие на 2018 г. В подкрепа на това и анализаторите от Capital Economics смятат, че икономическата перспектива в краткосрочен период в Китай остава песимистична. Китай е най-големият в света вносител на петрол и вторият по големина потребител на суров петрол. Междувременно от данни, публикувани тази седмица, стана ясно, че се наблюдава свиване на растежа на икономиката в Германия и Япония. В същото време доставките нарастват, особено поради 22-процентното увеличение на производството на суров петрол в САЩ през тази година до рекордните 11,6 млн. барела на ден. В резултат на това растат и запасите. Производството на петрол в САЩ се разраства от 2014 г. насам, тъй като фирмите увеличават използването на добива на шистов петрол, което прави страната една от трите най-големи производители в света. Фирмите също станаха по-ефективни, добивайки повече петрол от кладенците за по-малко пари. В резултат на това повече кладенци са икономи-

чески изгодни, , въпреки че петролните фючърси не са достигнали до 75 долара за барел от 2014 г. насам. Тази еволюция промени географията на световните петролни пазари. Американският петролен институт заяви в сряда, че резервите в страната са се увеличили с 8,8 млн. барела до 440,7 млн. в седмицата, приключила на 9 ноември. За сравнение, анализаторите очакваха увеличение с 3,2 млн. барела. Търговските резерви на САЩ от суров петрол достигнаха 446,91 млн. барела на 21 ноември. Това е най-големият им обем от декември 2017 г. Заради страха от завръщане на свръхпредлагането от 2014 г., което доведе до срив на цените, Саудитска Арабия инициира намаляване на доставките към края на годината от страна на Организацията на страните износителки на петрол (ОПЕК). Но за да се случи това Саудитска Арабия се нуждае от подкрепата на Русия, чието сътрудничество беше ключово за повишаването на цените на петрола през миналата година и първата половина на 2018 г.

Селскостопански продукти

В Европа цената на пшеницата спада от месец август досега. Във Франция цената спадна от 260 USD/тон през месец август до около 225 USD/тон в края на октомври. В Германия спада е през месец август от 260 USD/тон до около 235 USD/тон на в края на октомври. В България цената на пшеницата расте от месец юли досега. Ръстът е от 160 USD/тон през месец юли до около 230 USD/тон в края на октомври.

В Европа цената на пшеницата спада от месец август досега. Във Франция цената спадна от 260 USD/тон през месец август до около 225 USD/тон в края на октомври. В Германия спада е през месец август от 260 USD/тон до около 235 USD/тон на в края на октомври. В България цената на пшеницата расте от месец юли досега. Ръстът е от 160 USD/тон през месец юли до около 230 USD/тон в края на октомври. Според седмичния бюлетин на Софийска стокова борса, през седмицата при цените на основните зърнени култури по световните борси имаше раздвижване без големи амплитуди. В Чикаго цената на пшеницата остана на същите нива от предишната седмица - 219.00 USD/тон, във Франция повишението е леко с 1,00 EUR до 207,00 EUR/тон, в Украйна с няколко USD надолу до 230,00 USD/тон, също и в Русия минус 2,00 USD до 230,00 USD/тон. При царевицата промяната е подобна при цените FOB – САЩ минус 3,00 долар до 165,00 USD/тон, Украйна плюс 2.00 долар до 166.00 USD/т, а във Франция покачване с 2,00 EUR до 180,00 EUR/тон. Рапицата в Европейския съюз /Euronext/ се покачва почти незабележимо с 0,5 EUR, до 377,00 EUR/тон, а ечемикът във Франция отново поскъпна с 3,00 EUR до 209,00 EUR/тон, докато в Германия падна с 5,00 EUR на 200,00 EUR/тон. Нерафинираното слънчогледово олио продължава да е с твърда тенденция надолу, чувствително с минус 15,00 USD до 680,00 USD/тон на борсата в Ротердам, а рафинираната захар бележи леко повишение с 1,40 USD до 343,20 USD/тон в Лондон. У нас в кръг "Зърно" на Софийска стокова борса АД котировките се пораздвижиха при повечето контракти. При хлебната пшеница имаше оферти „купува“ в диапазона 330,00 – 350,00 BGN/тон, срещу „продава“ 360,00 – 370,00 BGN /тон, фуражна пшеница се търси на 310.00 BGN /тон, предлагането е на 340,00 BGN /тон. При царевицата имаше оферти „купува“ на начална цена 220,00 BGN /тон за доставка януари, а за незабавна доставка цената беше 250,00-260.00 BGN /тон. Продавачите обявиха 270,00 BGN /тон. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

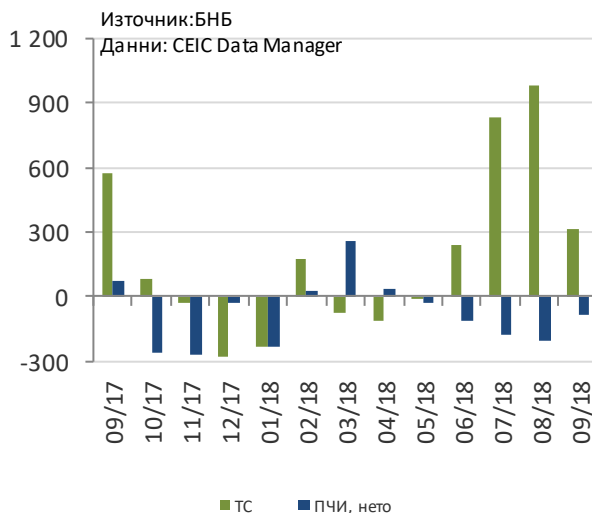
Платежен баланс

За януари – септември 2018 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 2559, млн. евро и заема 4,8% от БВП

По данни на БНБ текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на 369,9 млн. евро при излишък от 585,9 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 2559, млн. евро (4,8% от БВП) при излишък от 3935,7 млн. евро (7,6% от БВП) за януари – септември 2017 г. За септември 2018 г. салдото по текущата сметка е положително и възлиза на 312,7 млн. евро при излишък от 568,9 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 2116,1 млн. евро (4% от БВП) при излишък от 3597,4 млн. евро (7% от БВП) за януари – септември 2017 г. Търговското салдо за септември 2018 г. е отрицателно в размер на 80,5 млн. евро при излишък от 143,3 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 2030,4 млн. евро (3,8% от БВП) при дефицит от 194,3 млн. евро (0,4% от БВП) за същия период на 2017 г. Износът на стоки е 2419,3 млн. евро за септември 2018 г., като се повишава с 62 млн. евро (2,6%) в сравнение с този за септември 2017 г. (2357,3 млн. евро). За януари – септември 2018 г. износът е 19 747 млн. евро (37,4% от БВП), като намалява със 170,9 млн. евро (0,9%) в сравнение с този за същия период на 2017 г. (19 917,9 млн. евро, 38,6% от БВП). Износът за януари – септември 2017 г. нараства на годишна база с 18,5%. Вносът на стоки за септември 2018 г. е 2499,8 млн. евро, като нараства с 285,9 млн. евро (12,9%) спрямо септември 2017 г. (2214 млн. евро). За януари – септември 2018 г. вносът е 21 777,4 млн. евро (41,3% от БВП), като се увеличава с 1665,2 млн. евро (8,3%) спрямо същия период на 2017 г. (20 112,2 млн. евро, 38,9% от БВП). Вносът за януари – септември 2017 г. нараства на годишна база с 15,5%. Салдото по услугите е положително в размер на 366,1 млн. евро при положително салдо от 360,2 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. салдото е положително в размер на 2937,6 млн. евро (5,6% от БВП) при положително салдо от 2583,5 млн. евро (5% от БВП) за януари – септември 2017 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) е отрицателно в размер на 35,6 млн. евро при отрицателно салдо от 24,9 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. салдото е отрицателно в размер на 406,4 млн. евро (0,8% от БВП) при отрицателно салдо от 371,2 млн. евро (0,7% от БВП) за януари – септември 2017 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 62,7 млн. евро при положително салдо от 90,2 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. салдото е положително в размер на 1615,3 млн. евро (3,1% от БВП) при положително салдо от 1579,3 млн. евро (3,1% от БВП) за същия период на 2017 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 57,2 млн. евро при положителна стойност от 17,1 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. капиталовата сметка е положителна – 443,2 млн. евро (0,8% от БВП), при положителна стойност от 338,3 млн. евро (0,7% от БВП) за януари – септември 2017 г. Финансовата сметка за септември 2018 г. е положителна в размер на 230,8 млн. евро при положителна стойност от 347,8 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. финансовата сметка е положителна – 2250,2 млн. евро (4,3% от БВП), при положителна стойност от 2154,6 млн. евро (4,2% от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е отрицателно в размер на 88,8 млн. евро при положително салдо от 71,1 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. салдото е отрицателно в размер на 522,7 млн. евро (1% от БВП) при отрицателно салдо от 521,8 млн. евро (1% от БВП) за същия период на 2017 г. Преките инвестиции – активи се пови-

Платежен баланс

EUR млн.

шават с 19,5 млн. евро при увеличение със 174,8 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. те се увеличават с 615,3 млн. евро (1,2% от БВП) при увеличение с 467,1 млн. евро (0,9% от БВП) за същия период на 2017 г. Преките инвестиции – пасиви нарастват със 108,3 млн. евро при увеличение със 103,8 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. те нарастват с 1137,9 млн. евро (2,2% от БВП) при увеличение с 988,8 млн. евро (1,9% от БВП) за януари – септември 2017 г. Преките чуждестранни инвестиции в страната (отчетени в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията) по предварителни данни нарастват със 119,9 млн. евро за септември 2018 г., при понижение с 3,5 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 826,4 млн. евро (при 808,5 млн. евро за януари – септември 2017 г.). Преките инвестиции в чужбина за септември 2018 г. нарастват с 31,1 млн. евро, при увеличение с 67,6 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. преките инвестиции в чужбина възлизат на 303,7 млн. евро (при 286,8 млн. евро за януари – септември 2017 г.). Салдото по статия Портфейлни инвестиции е положително в размер на 107,1 млн. евро при положителна стойност от 235,7 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. салдото е положително в размер на 832,6 млн. евро (1,6% от БВП) при положително салдо от 1322,8 млн. евро (2,6% от БВП) за същия период на 2017 г. Портфейлните инвестиции – активи за септември 2018 г. се повишават с 90,9 млн. евро при увеличение със 199,3 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. те нарастват с 686,2 млн. евро (1,3% от БВП) при увеличение със 725,8 млн. евро (1,4% от БВП) за същия период на 2017 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за септември 2018 г. намаляват с 16,2 млн. евро при понижение с 36,4 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. портфейлните инвестиции – пасиви намаляват със 146,3 млн. евро (0,3% от БВП) при намаление с 597 млн. евро (1,2% от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Други инвестиции е отрицателно в размер на 411,2 млн. евро при отрицателно салдо от 130,8 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. салдото е положително в размер на 871,6 млн. евро (1,7% от БВП) при положително салдо от 605,4 млн. евро (1,2% от БВП) за януари – септември 2017 г. Други инвестиции – активи се понижават с 472,6 млн. евро при намаление с 27,8 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. те се повишават с 1336,5 млн. евро (2,5% от БВП) при увеличение с 477,2 млн. евро (0,9% от БВП) за същия период на 2017 г. Други инвестиции – пасиви за септември 2018 г. се понижават с 61,3 млн. евро при увеличение със 103 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. те нарастват с 464,9 млн. евро (0,9% от БВП) при понижение със 128,2 млн. евро (0,2% от БВП) за същия период на 2017 г. Резервните активи на БНБ се повишават с 603,6 млн. евро през отчетния месец при увеличение със 125,7 млн. евро за септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. те нарастват с 978,2 млн. евро (1,9% от БВП) при увеличение със 770,3 млн. евро (1,5% от БВП) за същия период на 2017 г. Статия Грешки и пропуски, нето е отрицателна в размер на 139, млн. евро при отрицателна стойност от 238,1 млн. евро за септември 2017 г. По предварителни данни за януари – септември 2018 г. статията е отрицателна в размер на 309,1 млн. евро (0,6% от БВП) при отрицателна стойност от 1781,2 млн. евро (3,4% от БВП) за същия период на 2017 г.

Преки чуждестранни инвестиции

За януари – септември 2018 г., преките инвестиции в България възлизат на 826,4 млн. евро (1,6% от БВП), като са по-високи с 2,2% спрямо януари – септември 2017 г., когато са били в размер на 808,5 млн. евро (1,6% от БВП)

По предварителни данни на БНБ нетният поток на преките инвестиции в страната за януари – септември 2018 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, възлиза на 826,4 млн. евро (1,6% от БВП), като е по-голям със 17,8 млн. евро (2,2%) спрямо този за януари – септември 2017 г. (808,5 млн. евро, 1,6% от БВП). През септември 2018 г. той е положителен – 119,9 млн. евро, при отрицателен от 3,5 млн. евро за септември 2017 г. Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 13,2 млн. евро за

Преки инвестиции: Поток

EUR млн.

януари – септември 2018 г. Той е по-нисък със 148,3 млн. евро от дяловия капитал за януари – септември 2017 г., който е положителен в размер на 135,1 млн. евро. Нетните постъпления от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти са 5,4 млн. евро, при 15,6 млн. евро за януари – септември 2017 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Русия (2,8 млн. евро), Украйна (0,7 млн. евро) и Германия (0,6 млн. евро). По предварителни данни, нетният поток по статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) е положителен и възлиза на 192,9 млн. евро, при положителна стойност от 28,5 млн. евро за януари – септември 2017 г. За януари – септември 2018 г. нетният поток по подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) възлиза на 646,7 млн. евро, при 645 млн. евро за януари – септември 2017 г. Най-големите нетни потоци по преки инвестиции в страната за януари – септември 2018 г. са от Холандия (725,5 млн. евро), Германия (90,4 млн. евро) и Белгия (82,7 млн. евро).

Международни резерви

През октомври 2018г. международните резерви на БНБ са в размер на 47,2 млрд. лева (24,1 млрд. евро) и нарастват с 8,6% на годишна база

По данни на БНБ в края на октомври 2018 г. международните резерви са в размер на 47,2 млрд. лева (24,1 млрд. евро) и намаляват с 1,6% на месечна база. За период от една година Международните резерви нарастват с 8,6%. В края на октомври 2018 г. паричните средства и предоставени депозити в чужда валута са в размер на 17,1 млрд. лева и намаляват с 5,2% на месечна база при ръст от 3,3% на годишна база. Монетарното злато е в размер на 2,7 млрд. лева и нараства с 5,2% на месечна база при спад от 1,9% на годишна база. Инвестициите в ценни книжа са в размер на 27,4 млрд. лева и нарастват с 0,1% на месечна база и с 13,9% на годишна база. В края на октомври 2018 г. парите извън банките са в размер на 16,5 млрд. лева намаляват с 1,1% на месечна база и нарастват с 10,5% на годишна база. Задълженията към банките намаляват с 5,2% на месечна база при 23,9% ръст на годишна база и надхвърлят 12,6 млрд. лева. Задълженията към правителството и бюджетните организации са в размер на 10,5 млрд. лева и намаляват с 1% на месечна база и с 5,4% на годишна база. Задълженията към други депозанти са в размер на 2,1 млрд. лева и нарастват с 1,2% на месечна база и с 33,2% на годишна база. Депозитът на управление „Банково“ е в размер на 5,5 млрд. лева и нараства с 2,9% на месечна база при спад от 3,7% на годишна база. Международната ликвидна позиция на България, изчислена като съотношение на международните резерви към краткосрочния външен дълг е висока, въпреки, чер леко намалява до ниво от 295,5% в края на август 2018 г. спрямо 300,3% в края на юли 2018 г. и 306,8% през август 2017 г.

Чуждестранни резерви

EUR млн.

РЕАЛЕН СЕКТОР

Брутен вътрешен продукт

В своята есенна макроикономическа прогноза ЕК очаква растежът на българската икономика да достигне 3,5% през 2018г и 3,7% през 2019 г.

В своята есенна макроикономическа прогноза ЕК очаква растежът на българската икономика да достигне 3,5% през 2018 г., което представлява слабо понижение спрямо лятната макроикономическа прогноза, но запазва очакванията си за растеж от 3,7% през 2019 г. Вътрешното търсене е основният двигател на икономическата активност в страната. Пови-

шението на частното потребление се подкрепя от положителните развития на пазара на труда, нарасналото доверие на потребителите и растежа на реалния разполагаем доход. Инвестициите също остават силни, подкрепени от ниските лихвени проценти и усвояването на средства от фондовете на ЕС. Според ЕК, вътрешното търсене ще продължи да бъде основният фактор за увеличението на БВП от 3,7% през 2019 г. и 3,6% през 2020 г. Публичното потребление се очаква да се ускори през 2019 г., подкрепено от повишението на заплатите в публичния сектор, а растежът на частните потребителски разходи ще остане висок, макар и с по-умерен темп в сравнение с 2018 г. С ускореното усвояване на европейски средства инвестициите ще продължат до допринасят за растежа на българската икономика. От ЕК очакват приносът на външния сектор да стане по-малко отрицателен през 2019 и 2020 г., поради очакваното ускорение в растежа на износа и забавяне в нарастването на вноса. В прогнозата на ЕК се очаква средногодишната инфлация да достигне

2,6% през 2018 г., под влияние на нарастването на цените на енергийните суровини, силното вътрешно търсене и ефект върху цените на непреработените храни от по-слабата селскостопанска реколта. През следващите две години очакванията са инфлацията да се забави до 2% през 2019 г. и 1,8% през 2020 г., в резултат от базови ефекти при международните цени. В условията на висок растеж на заетостта, нивото на безработица се доближава до пред-кризисните си нива, като от ЕК очакват понижението на показателя да продължи и той да достигне 5,7% през 2020 г. Според ЕК силната фискална позиция ще се запази, като очакванията са за формиране на бюджетни излишъци през целия прогнозен период. Силният растеж на БВП и високите заплати в икономиката ще повишат данъчните приходи, което ще компенсира очакваното увеличение на текущите разходи. В същото време, средствата от ЕС ще продължат да финансират голяма част от растежа на публичните инвестиции. Дългът на сектор „Държавно управление“ се очаква да се понижи до под 20% от БВП до 2020 г.

Ръст на БВП по тримесечия на годишна база, сезонно изгладени данни

Сезонно изгладените данни за БВП по експресни оценки показват растеж от 3,0% през третото тримесечие на 2018 г. спрямо съответното тримесечие на предходната година

По сезонно изгладените данни на НСИ през третото тримесечие на 2018 г. БВП на България нараства с 3,0% спрямо съответното тримесечие на предходната година и с 0,5% спрямо второто тримесечие на 2018 г. Според експресните оценки на НСИ за третото тримесечие на 2018 г. БВП в номинално изражение достига 29 001 млн. лева. Реализираната добавена стойност през третото тримесечие на 2018 г. е 25 124 млн. лева. По елементи на крайното използване най-голям дял в БВП заема крайното потребление (70.5%), което в стойностно изражение възлиза на 20 446 млн. лева. През третото тримесечие на 2018 г. бруто капиталобразуването е 5 605 млн. лв. и заема 19,3% относителен дял в БВП. Външнотърговското салдо е положително. През третото тримесечие на 2018 г. спрямо второто тримесечие на същата година БВП по сезонно изгладени данни се увеличава с 0,5%. За същия период брутната добавена стойност нараства също с 0,5%. Според експресните оценки на БВП по елементи на крайното използване през третото тримесечие на 2018 г. принос за регистрирания икономически растеж по сезонно изгладени данни спрямо второто тримесечие на 2018 г. има увеличението на износа на стоки и услуги - с 2,2%, и на крайното потребление - с 1,4%. През третото тримесечие на 2018 г. БВП по сезонно изгладени данни нараства с 3,0% спрямо същото тримесечие на предходната година. Брутната добавена стойност се увеличава с 2,7%. Крайното потребление регистрира положителен икономически растеж от 6.9%. Бруто образуването на основен капитал отчита ръст от 6,2% през третото тримесечие на 2018 г. спрямо съответното тримесечие на предходната година по сезонно изгладени данни. Вносът на стоки и услуги се увеличава с 5,1%, докато износьт на стоки и услуги намалява с 3,2%.

Брутният вътрешен продукт (БВП) през третото тримесечие на 2018 г. се увеличава с 0,3% в ЕС-28 спрямо предходното тримесечие по сезонно изгладени данни. За същия период БВП в България нараства с 0,5%. През третото тримесечие на 2018 г. спрямо предходното тримесечие най-висок икономически растеж отчита Румъния – 1,9%, Латвия – 1,8%, Полша – 1,7%, Унгария – 1,2%, и Словакия – 1,1%, докато Германия и Литва отчитат спад съответно с 0,2 и 0,4%. В сравнение със

същото тримесечие на предходната година сезонно изгладените данни показват нарастване на равнището на БВП в ЕС-28 с 1,9%, а в България - с 3,0%. През третото тримесечие на 2018 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година най-висок икономически растеж се наблюдава в Полша – 5,7%, Латвия – 5,5%, Унгария – 5,0%, Словакия – 4,5%, и Румъния – 4,1%.

Бизнес климат

През октомври 2018 г. общият показател на бизнес климата се понижава с 1,9 пункта до 28,5% спрямо предходния месец в резултат на по-неблагоприятната конюнктура в промишлеността, търговията на дребно и сектора на услугите

През октомври 2018 г. общият показател на бизнес климата се понижава с 1,9 пункта до 28,55 спрямо предходния месец в резултат на по-неблагоприятната конюнктура в промишлеността, търговията на дребно и сектора на услугите.

Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ намалява с 2,4 пункта главно поради понижените очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Същевременно настоящата производствена активност се оценява като леко намалена, докато прогнозите за дейността през следващите три месеца са по-благоприятни. През октомври средното натоварване на мощностите е с 1,5 пункта над нивото си от юли и достига 77,5%. Несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила остават основните пречки за дейността, посочени съответно от 40,2% и 35,9% от предприятията. По отношение на продажните цени в промишлеността по-голяма част от мениджърите предвиждат запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

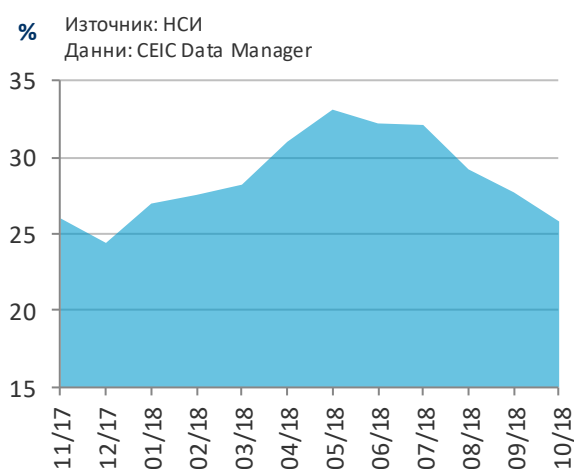
Строителство. През октомври съставният показател „бизнес климат в строителството“ нараства с 2.6 пункта в резултат на подобрените оценки на строителните предприемачи за настоящото бизнес състояние на предприятията. По тяхно мнение настоящата строителна активност остава на равнището си от предходния месец, но прогнозите им за следващите три месеца са по-неблагоприятни. Осигуреността на производството с поръчки през октомври се запазва и се оценява на 5.3 месеца. Очакванията на строителните предприемачи по отношение на новите поръчки през следващите шест месеца обаче са песимистични. Основните фактори, затрудняващи бизнеса, продължават да бъдат свързани с недостига на работна сила, несигурната икономическа среда и конкуренцията в бранша.

Относно продажните цени в строителството преобладаващите очаквания на мениджърите са те да останат без промяна през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ се понижава с 2.5 пункта, което се дължи на по-резервираните очаквания на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Същевременно обаче прогнозите им относно обема на продажбите и поръчките към доставчиците през следващите три месеца са по-благоприятни. Най-сериозното затруднение за бизнеса остава конкуренцията в бранша, следвана от недостатъчното търсене и несигурната икономическа среда, като през последния месец се наблюдава засилване на негативното влияние и на трите фактора. По отношение на продажните цени търговците предвиждат известно повишение през следващите три месеца.

Услуги. През октомври съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ намалява с 4.5 пункта в резултат на по-неблагоприятните оценки и очаквания на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията. По отношение на настоящото и очакваното търсене на услуги мненията им са също по-резервиранни. Основните проблеми за дейността на предприятията продължават да бъдат свързани с конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда. Очакванията на мениджърите са продажните цени в сектора на услугите да останат без промяна през следващите три месеца.

Общ показател на бизнес климата

Индекс на промишлено производство

По предварителни данни през септември 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, регистрира спад от 1.2% в сравнение с август 2018 година. През септември 2018 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство намалява с 0.8% спрямо съответния месец на 2017 година

По предварителни данни през септември 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, регистрира спад от 1,2% в сравнение с август 2018 година. През септември 2018 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство намалява с 0,8% спрямо съответния месец на 2017 година. През септември 2018 г. намаление спрямо предходния месец е регистрирано в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 1,9%, и в преработващата промишленост - с 1,4%, а увеличение е отчетено в добивната промишленост - с 3,2%. По-значителен спад в преработващата промишленост се наблюдава при: производството на метални изделия, без машини и оборудване - със 17,8%, ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 16,7%, производството на химични продукти - с 8,6%, производството на текстил и изделия от текстил, без облекло - с 6,8%. Ръст е регистриран при: производството на лекарствени вещества и продукти - с 11,8%, производството на тютюневи изделия - с 8,6%, производството на превозни средства, без автомобили - със 7,4%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 6,5%. На годишна база спад на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в добивната промишленост - с 12,2%, и в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 4,7%, а в преработващата промишленост промишленото производство се увеличава с 0,8%. По-значително увеличение в преработващата промишленост спрямо предходната година се наблюдава при: производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти - с 32,6%, производството на лекарствени вещества и продукти - с 24,7%, производството на превозни средства, без автомобили - с 18,0%, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 14,7%. Намаление е отчетено при: производството на тютюневи изделия - с 24,2%, производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 13,3%, производството на основни метали - с 12,1%, производството на химични продукти - с 10,1%.

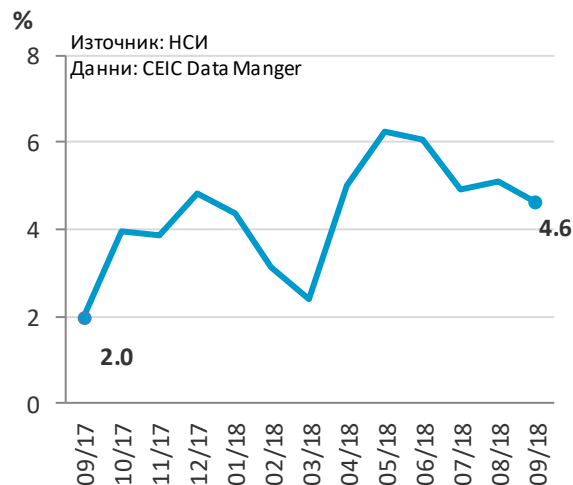

Търговия на дребно

По предварителни сезонно изгладени данни през септември 2018 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0,3% спрямо предходния месец. Календарно изгладените данни показват увеличение на оборота с 4,6% през септември 2018 г. в сравнение със същия месец на предходната година

По предварителни сезонно изгладени данни през септември 2018 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0,3% спрямо предходния месец. През септември 2018 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, бележи ръст от 4,6% в сравнение със същия месец на предходната година. През септември 2018 г. се наблюдава ръст на оборота спрямо предходния месец при: търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с

Индекс на оборота "Търговия на дребно", % изменение на годишна база

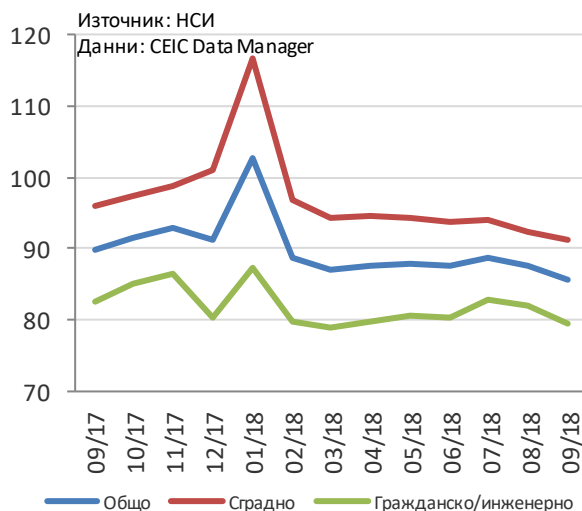
3,9%, търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 2,3%, търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 1,2%, търговията на дребно с разнообразни стоки - с 0,7%, и търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 0,6%. Намаление е отбелязано при търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - с 2,7%, и търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 1,2%. През септември 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. оборотът нараства по-значително при: търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 12,5%, търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - със 7,0%, търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - с 6,8%, и търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 6,2%. Намаление е регистрирано при търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - с 3,8%, и търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 0,5%.

Строителство

По предварителни данни през септември 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 2,0% под равнището от предходния месец. През септември 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция намалява с 4,0%

По предварителни данни през септември 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 2,0% под равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни показват намаление от 4,0% на строителната продукция през септември 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 година. През септември 2018 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е под равнището от предходния месец, като намалението на продукцията от гражданското/инженерното строителство е с 3,1%, а от сградното строителство - с 1,1%. На годишна база понижението на строителната продукция през септември 2018 г., изчислено от календарно изгладени данни, се определя от отрицателния темп при сградното строителство, където спадът е с 5.1%, а при гражданското/инженерното строителство - с 2,5%

Индекс на строителната продукция, сезонно изгладени данни

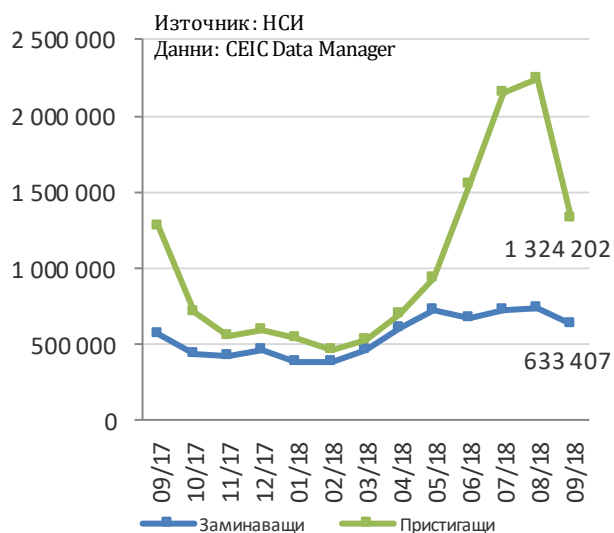

Туризм

Пътуванията на български граждани в чужбина през септември 2018 г. са 633,4 хил., или с 11,0% над регистрираните през септември 2017 година. През септември 2018 г. посещенията на чужденци в България са 1 324,2 хил., или с 4,2% повече в сравнение със септември 2017 година

Пътуванията на български граждани в чужбина през септември 2018 г. са 633,4 хил., или с 11,0% над регистрираните през септември 2017 година. Увеличение на пътуванията на български граждани в сравнение със същия месец на предходната година е отчетено към: Турция - с 31,9%, Румъния - с 14,8%, Сърбия - с 12,8%, Германия - с 6,9%, Гърция - с 5,9%, бившата югославска република Македония - с 2,4%, и други. Същевременно намаляват пътуванията на български граждани към: Унгария - с 8,7%, Португалия - със 7,6%, Кипър - с 2,2%, Украйна - с 1,9%, и други. В сравнение със септември 2017 г. е регистрирано увеличение при всички наблюдавани цели: с цел почивка и екскурзия - с

Общо пристигащи/заминаващи

Ноември 2018 г.

13,4%, със служебна цел - с 11,1%, и с други цели - с 9,1%. Най-голям относителен дял от общия брой пътувания на български граждани в чужбина през септември 2018 г. формират пътуванията с други цели (гостуване, обучение, посещение на културни и спортни мероприятия) – 44,5%, следвани от пътуванията с цел почивка и екскурзия – 34,9%, и пътуванията със служебна цел – 20,6%. През септември 2018 г. най-голям брой пътувания на български граждани са осъществени към: Гърция – 156,2 хил., Турция – 152,6 хил., Сърбия – 47,4 хил., Румъния – 45,5 хил., Германия – 41,4 хил., бившата югославска република Македония – 33,4 хил., Австрия – 19,9 хил., Обединеното кралство – 16,5 хил., Италия – 15,9 хил., Франция – 14,6 хиляди. През септември 2018 г. посещенията на чужденци в България са 1 324,2 хил., или с 4,2% повече в сравнение със септември 2017 година. Регистрирано е увеличение при пътуванията с други цели (вкл. гостувания и транзитни преминавания) - с 6,6%, и с цел почивка и екскурзия - с 5,8%, докато тези със служебна цел намаляват с 6,2%. Транзитните преминавания през страната са 25,7% (340.0 хил.) от всички посещения на чужденци в България. От общия брой чужденци, посетили България през септември 2018 г., делът на гражданите от Европейския съюз е 62,9%, или с 3,1% повече в сравнение със същия месец на предходната година. Увеличават се посещенията на граждани от Обединеното кралство - с 19,7%, Полша - със 17,8%, Франция - с 14,6%, Италия - с 3,9%, Румъния - с 3,2%, Германия - с 2,7%, Австрия - с 2,4%, и други. Същевременно намаляват посещенията на граждани от Чешката република - с 20,7%, Белгия - с 10,9%, Гърция - с 2,6%, и други. Увеличават се и посещенията на граждани от групата „Други европейски страни“ - с 4,1%, като най-голям е ръстът на посещенията на граждани от Украйна - с 32,5%. През септември 2018 г. преобладава делът на посещенията с цел почивка и екскурзия – 46,6%, следвани от посещенията с други цели – 39,2%, и със служебна цел – 14,2%. Най-много посещения в България през септември 2018 г. са реализирали гражданите от: Германия – 184,0 хил., Румъния – 163,1 хил., Турция – 157,6 хил., Гърция – 97,0 хил., Полша – 71,5 хил., Сърбия – 58,0 хил., Обединеното кралство – 53,9 хил., Украйна – 49,7 хил., Руската федерация – 47,1 хил., Франция – 45,9 хиляди.

Приходите от нощувки през септември 2018 г. достигат 164.2 млн. лв., или със 7.6% повече в сравнение със септември 2017 година

През септември 2018 г. в страната са функционирали 2 841 места за настаняване с над 10 легла - хотели, мотели, къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване. Броят на стаите в тях е 129,5 хил., а на леглата – 292,4 хиляди. В сравнение със септември 2017 г. общият брой на местата за настаняване, функционирали през периода, се увеличава с 4,1%, а леглата в тях - с 2,4%. Общият брой на нощувките във всички места за настаняване, регистрирани през септември 2018 г., е 3 168.5 хил., или с 2,6% повече в сравнение със същия месец на предходната година, като най-голямо увеличение на нощувките (с 3,8%) се наблюдава в местата за настаняване с 4 и 5 звезди. През септември 2018 г. в хотелите с 4 и 5 звезди са реализирани 73,5% от общия брой нощувки на чужди граждани и 32,0% - на българи. В местата за настаняване с 3 звезди са осъществени 21,1% от нощувките на чужди граждани и 31,0% - на българи, докато в останалите места за настаняване (с 1 и 2 звезди) те са съответно 5,4 и 37,0%. Броят на пренощуващите лица в местата за настаняване през септември 2018 г. се увеличава с 4,8% в сравнение със същия месец на 2017 г. и достига 835,8 хил., като е регистрирано увеличение със 7,8% при чужденците и с 1,2% при българите. Българските граждани, нощували в местата за настаняване през септември 2018 г., са 365.7 хил. и са реализирали средно по 2,4 нощувки. Чуждите граждани са 470.1 хил. и са реализирали средно по 4,8 нощувки, като 71,9% от тях са нощували в хотели с 4 и 5 звезди. Общата заетост на леглата в местата за настаняване през септември 2018 г. е 37,4%, като остава на същото ниво спрямо септември 2017 година. Най-висока е заетостта на леглата в хотелите с 4 и 5 звезди – 50,5%, следват местата за настаняване с 3 звезди – 32,2%, и с 1 и 2 звезди – 20,1%. Приходите от нощувки през септември 2018 г. достигат 164,2 млн. лв., или със 7,6% повече в сравнение със септември 2017 година. Регистрирано е увеличение на приходите както от чужди граждани - с 9,8%, така и от български граждани - с 0,4%.

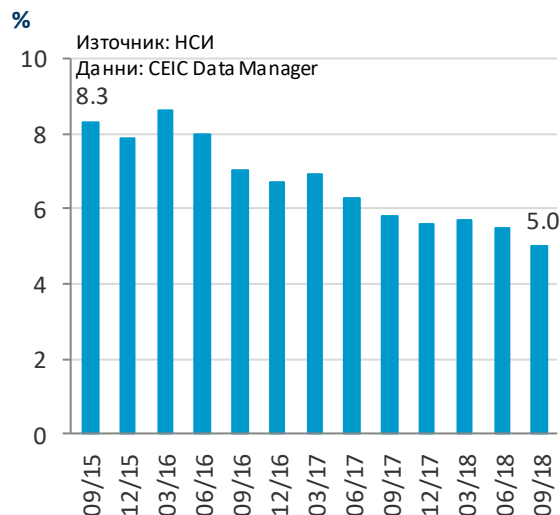
Безработица

През третото тримесечие на 2018 г. безработицата в България се понижи до 5,0% и намалява с 0,8 процентни пункта на годишна база

По данни на НСИ през третото тримесечие на 2018 година безработицата в България се понижи до 5,0%, докато на годишна база намалява с 0,8 процентни пункта. През второто тримесечие на 2018 година безработицата в нашата страна

се понижи до 5,5%, а през първото тримесечие - до 5,7%. За периода юли-септември 2018 година коефициентът на безработица за мъжете е 5,4%, а за жените – 4,5%. Броят на безработните лица е 168,3 хил., от които 97,2 хил. (57,7%) са мъже и 71,1 хил. (42,3%) - жени. От всички лица без работа 2,3% са с висше образование, 4,3% със средно образование и 14,0% - с основно и по-ниско образование. Отчита се намаляващ дял на продължително безработните (от една или повече години). През третото тримесечие на 2018 г. те са 105,2 хил., или 62,5% от всички безработни лица. От общия брой на незаети лица 33,0 хил., или 19,6%, търсят първа работа. Младежката безработица (хора между 15-29 навършени години) е 8,2% - с 1,7 процентни пункта по-ниска в сравнение със същото тримесечие на 2017 година. При мъжете коефициентът на безработица е 8,8%, а при жените – 7,2%, като за посочения период намалява съответно с 1,5 и 2,2 процентни пункта. Данните за заетостта в страната показват, че през третото тримесечие на 2018 г. общият брой на заетите на възраст 15 и повече навършени години е 3.205 милиона, или 53,3% от населението на 15 и повече навършени години. През третото тримесечие 2 милиона души, или 62,6% от всички заети, работят в сектора на услугите, 974.1 хил. (30,4%) работят в индустрията и 224.7 хил. (7,0%) - в селското, горското и рибното стопанство. Коефициентът на заетост за населението на възраст 15-29 навършени години е 41,9% (47,2% за мъжете и 36,3% за жените). Заетостта за възраст 20-64 навършени години е 73,5%, съответно 77,6% за мъжете и 69,3% за жените. В сравнение с третото тримесечие на 2017 г. коефициентът на заетост (20-64 години) е по-висок с 0,5 процентни пункта, като увеличението при мъжете е с 0,7 процентни пункта, а при жените - с 0,3 процентни пункта. Заетите лица на възраст 55-64 навършени години са 595,5 хил., или 61,7% от населението в същата възрастова група. В сравнение с третото тримесечие на 2017 г. коефициентът на заетост за населението на възраст 55-64 години се увеличава с 1,3 процентни пункта.

Равнище на безработица

Наети лица

През третото тримесечие на 2018 г. средната брутна месечна работна заплата намалява с 0.7% спрямо второто тримесечие на 2018 г. и достига 1 117 лева

По предварителни данни на Националния статистически институт наетите лица по трудово и служебно правоотношение към края на септември 2018 г. намаляват с 36,9 хил., или с 1.6%, спрямо края на юни 2018 г., като достигат 2,32 милиона. Спрямо края на второто тримесечие на 2018 г. най-голямо намаление на наетите лица се наблюдава в икономическите дейности „Хотелиерство и ресторантьорство“ - с 14,8%, „Култура, спорт и развлечения“ - с 5,9%, и в „Добивна промишленост“ - с 2,3%. Най-голямо увеличение на наетите лица по трудово и служебно правоотношение е регистрирано в дейност „Строителство“ - с 1,9% и „Образование“ - с 1.6%. В структурата на наетите лица по икономически дейности най-голям е относителният дял на наетите по трудово и служебно правоотношение в дейностите „Преработваща промишленост“ и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ - съответно 21,9 и 16,9%. В края на септември 2018 г. в сравнение с края на септември 2017 г. наетите лица по трудово и служебно правоотношение се увеличават с 6,9 хил., или с 0,3%. Най-голямо увеличение на наетите се наблюдава в икономическите дейности „Строителство“ - със 7,0 хил., „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ - с 4,2 хил., и „Хуманно здравеопазване и социална работа“ - с 2,6 хил., а най-голямо намаление - в „Преработваща промишленост“ - с 2,5 хиляди. В процентно изражение увеличението е най-значително отново в икономическите дейности „Строителство“ и „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далеко-

България: Наети лица

съобщения“ - съответно с 5,7 и 5,0% , а най-голямо намаление е регистрирано в „Култура, спорт и развлечения“ - с 4,4%. Средната брутна месечна работна заплата за юли 2018 г. е 1 120 лв., за август - 1 095 лв., и за септември - 1 135 лева. През третото тримесечие на 2018 г. средната месечна работна заплата е 1 117 лв. и намалява спрямо второто тримесечие на 2018 г. с 0,7%. Икономическите дейности, в които е регистрирано най-голямо намаление, са „Финансови и застрахователни дейности“ - с 5,6%, и „Административни и спомагателни дейности“ и „Образование“ - по 2,5%. През третото тримесечие на 2018 г. средната месечна работна заплата нараства със 7,7% спрямо третото тримесечие на 2017 г., като най-голямо е увеличението в икономическите дейности „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ - с 13,4%, „Хотелиерство и ресторантьорство“ - с 12,0%, и „Образование“ - с 10,2%. Икономическите дейности с най-високо средномесечно трудово възнаграждение на наетите лица по трудово и служебно правоотношение през третото тримесечие на 2018 г. са: „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ - 2 661 лева; „Финансови и застрахователни дейности“ - 1 815 лева; „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ - 1 804 лева; Най-нископлатени са били наетите лица в икономическите дейности: „Хотелиерство и ресторантьорство“ - 707 лева; „Други дейности“ - 788 лева; „Административни и спомагателни дейности“ - 881 лева; Спрямо същия период на предходната година средната месечна работна заплата през третото тримесечие на 2018 г. в общественния сектор нараства с 9,2%, а в частния - със 7.3%.

Доходи, разходи и потребление на домакинствата

Общият доход средно на лице от домакинство през третото тримесечие на 2018 г. е 1 541 лв. и нараства със 7,7% спрямо същото тримесечие на 2017 година. Общият разход средно на лице от домакинство през третото тримесечие на 2018 г. е 1 518 лв. и се увеличава с 9,8% спрямо същото тримесечие на 2017 година

Общият доход средно на лице от домакинство през третото тримесечие на 2018 г. е 1 541 лв. и нараства със 7,7% спрямо същото тримесечие на 2017 година. В структурата на общия доход с най-висок относителен дял е доходът от работна заплата (55,2%), следван от доходите от пенсии (27,3%) и от самостоятелна заетост (7,7%). Спрямо третото тримесечие на 2017 г. относителният дял на дохода от работна заплата се увеличава с 0,8 процентни пункта, а този от пенсии - с 1,4 процентни пункта. Делът на дохода от самостоятелна заетост остава без промяна. В номинално изражение през третото тримесечие на 2018 г. в сравнение със същото тримесечие на 2017 г. доходите средно на лице от домакинство по източници на доход се променят, както следва: Доходът от работна заплата нараства от 778 на 851 лв. (с 9,4%); Доходът от самостоятелна заетост се увеличава от 110 на 119 лв. (с 8,4%); Доходите от пенсии нарастват от 371 на 421 лв. (с 13,4%); Доходите от социални обезщетения и помощи намаляват от 43 на 35 лв. (с 19,9%). През третото тримесечие на 2018 г.

относителният дял на паричния доход на домакинствата в общия доход е 98,2%, а делът на дохода от натура е 1,8%. Общият разход средно на лице от домакинство през третото тримесечие на 2018 г. е 1 518 лв. и се увеличава с 9,8% спрямо същото тримесечие на 2017 година. В структурата на общия разход с най-голям относителен дял са разходите за храна (30,1%), жилище (16,5%), данъци и социални осигуровки (12,3%) и транспорт и съобщения (11,7%). Спрямо третото тримесечие на 2017 г. относителният дял на разходите за жилището намалява с 1,2 процентни пункта, а делът на разходите за транспорт се увеличава с 0.5 процентни пункта. Като абсолютни стойности през третото тримесечие на 2018 г. в сравнение със същото тримесечие на 2017 г. разходите средно на лице от домакинство по видове разходи се променят, както следва: Разходите за храна и безалкохолни напитки се увеличават от 416 на 457 лв. (с 9,8%); Разходите за алкохолни напитки и цигари се увеличават от 58 на 60 в. (с 4,4%); Разходите за жилище (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддържане на дома) нарастват от 245 на 250 лв. (с 1,9%); Разходите за здравеопазване се увеличават от 66 на 73 лв. (с 10,2%). Разходите за транспорт и съобщения нарастват от 155 на 178 лв. (с 14,6%). Разходите за свободно време, културен отдих и образование нарастват от 87 на 104 лв. (с 19,8%). Разходите за данъци и социални осигуровки

се увеличават от 165 на 187 лв. (с 13,3%).

Инфлация

През септември 2018 месечната инфлация в България е 0,7%, годишната инфлация достига 3,7%, а средногодишната е 2,8%

По данни на НСИ индексът на потребителските цени за октомври 2018 г. спрямо септември 2018 г. е 100,7%, т.е. месечната инфлация е 0,7%. Инфлацията от началото на годината (октомври 2018 г. спрямо декември 2017 г.) е 2,8%, а годишната инфлация за октомври 2018 г. спрямо октомври 2017 г. е 3,7%. Средногодишната инфлация за периода ноември 2017 - октомври 2018 г. спрямо периода ноември 2016 - октомври 2017 г. е 2,8%. Най-голямо повишение на потребителските цени на месечна база има при категориите облекло и обувки (8,2%), развлечения и култура (4,7%), жилища, вода, електроенергия, газ и други горива (0,8%), разнообразни стоки и услуги (0,6%) и алкохолни напитки и тютюневи изделия (0,2%). Топлинната енергия за подгряване на вода поскъпва със 7,1%, докато дизеловото гориво отчита ръст в цената с 3,6%, а автомобилният бензин клас А95Н - с 3,3%. Поскъпват още газът пропан-бутан за ЛТС - с 3,3%, метанът за ЛТС - с 2,9%, продуктите за лична хигиена - с 1,9%, козметичните продукти - с 1,1% и други. През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано най-голямо намаление на цените при международните полети - с 33,3%, услугите по краткосрочно настаняване - с 6,3%. През октомври 2018 г. цените на лекарските и на стоматологичните услуги са се увеличили съответно с 0,4 и 0,2%, а цените на лекарствените продукти са се понижали с 0,1%. Хармонизираният индекс на потребителските цени за октомври 2018 г. спрямо септември 2018 г. е 100,2%, т.е. месечната инфлация е 0,2%. Инфлацията от началото на годината (октомври 2018 г. спрямо декември 2017 г.) е 2,6%, а годишната инфлация за октомври 2018 г. спрямо октомври 2017 г. е 3,6%. Средногодишната инфлация за периода ноември 2017 - октомври 2018 г. спрямо периода ноември 2016 - октомври 2017 г. е 2,5%.

Инфлация на годишна база

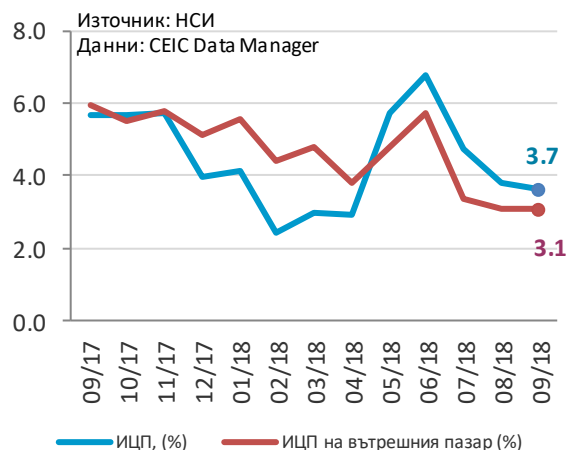

Общ индекс на цените на производител в промишлеността

Общият индекс на цените на производител през септември 2018 г. се покачва с 0,3% в сравнение с предходния месец и с 3,7% спрямо септември 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през септември 2018 г. нараства с 0,3% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,1%

Общият индекс на цените на производител през септември 2018 г. се покачва с 0,3% спрямо предходния месец. По-високи цени са регистрирани при производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ - с 0,5%, и в преработващата промишленост - с 0,3%, а в добивната промишленост е отчетено намаление - с 0,2%. По-съществен ръст на цените в преработващата промишленост се наблюдава при производството на химични продукти - с 1,3%, и при производството на облекло - с 1,0%, а намаление е регистрирано при производството на основни метали - с 1,2%, и при производството на изделия от каучук и пластмаси - с 0,5%. **Общият индекс на цените на производител през септември 2018 г. нараства с 3,7% в сравнение със**

Индекс на цените на производител в промишлеността, % изменение на годишна база

същия месец на 2017 година. Увеличение на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 4,2%, и в преработващата промишленост - с 3,8%, а в добивната промишленост е отчетено намаление - с 3,0%. В преработващата промишленост по-съществено покачване на цените се наблюдава при: производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 5,5%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели, производството на химични продукти и обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - по 4,5%. Намаление на цените е регистрирано при производството на основни метали - с 1,0%.

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през септември 2018 г. се покачва с 0,3% спрямо предходния месец. Нарастване на цените е регистрирано в преработващата промишленост - с 0,6%, и при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,3%, а намаление е отчетено в добивната промишленост - с 2,1%. В преработващата промишленост по-високи цени спрямо предходния месец се наблюдават при: производството на химични продукти - с 2,6%, производството на облекло - с 1,3%, и производството на мебели - с 1,0%. По-ниски цени са отчетени при производството на основни метали - с 1,8%. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през септември 2018 г. нараства с 3.1% в сравнение със същия месец на 2017 година. Увеличение на цените е регистрирано в преработващата промишленост и при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - по 3,5%, а в добивната промишленост е отчетено намаление на цените - с 4,6%. През септември 2018 г. по-високи цени в преработващата промишленост спрямо септември 2017 г. са отчетени при производството на химични продукти - със 7,2%, и при производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 4,3%. Намаление на цените се наблюдава при производството на основни метали - с 2,4%.

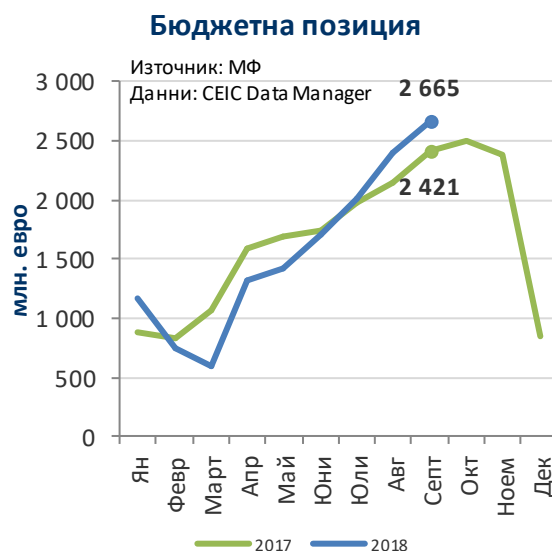
Индексът на цените на производител на международния пазар през септември 2018 г. се покачва с 0,4% в сравнение с предходния месец. В преработващата промишленост не е отчетена промяна. По-съществено покачване е регистрирано при производството на облекло - с 0,9%, а намаление се наблюдава при производството на основни метали - с 1,1%. Индексът на цените на производител на международния пазар през септември 2018 г. нараства с 4,5% в сравнение със същия месец на 2017 година. В преработващата промишленост цените се покачват с 4,1%. По-високи цени са отчетени при: производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - със 7,7%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 6,0%, обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 5,4%. Намаление на цените се наблюдава при производството на мебели - с 1,2%, и при производството на тютюневи изделия - с 1,1%.

ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Бюджетно салдо

По данни на МФ салдото по КФП на касова основа към месец септември 2018 г. е положително в размер на 2 664,5 млн. лв. и заема 2,5% от прогнозния БВП

По данни от месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет салдото по КФП на касова основа към месец септември 2018 г. е положително в размер на 2 664,5 млн. лв. (2,5% от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 2 964,8 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 300,3 млн. лева. Постъпилите приходи и помощи по КФП към септември 2018 г. са в размер на 29 162,2 млн. лв. или 76,3% от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните и неданъчните приходи нарастват с 2 723,8 млн. лв. (10,9%), а постъпленията от помощи нарастват с 286,4 млн. лв. (27,3%). Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 23 988,4 млн. лв., което представлява 77,0% от планираните за годината данъчни приходи. Съпоставено с данните към месец септември 2017 г. данъчните постъпления нарастват номинално с 9,8% (2 131,8 млн. лева). Приходите

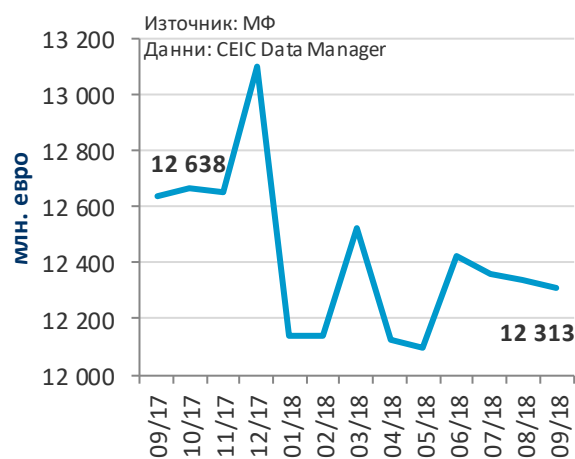
от преки данъци са в размер на 4 317,7 млн. лв. или 75,0% от предвидените в разчетите за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват с 432,5 млн. лева (11,1%). Приходите от косвени данъци са в размер на 11 838,2 млн. лв., което е 78,1% от разчетите за годината. Съпоставено с данните към септември 2017 г., постъпленията в групата нарастват с 809,9 млн. лв. (7,3%). Постъпленията от ДДС са в размер на 7 720,1 млн. лв. или 78,9% от планираните. Размерът на невъзстановения ДДС към 30.09.2018 г. е 65,8 млн. лева. Приходите от акцизи възлизат на 3 915,0 млн. лв. (76,0% от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 175,5 млн. лв. или 92,3% от разчета за годината. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 886,8 млн. лв. или 80,8% изпълнение на годишните разчети. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са 6 945,7 млн. лв., което представлява 76,1% от разчетените за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, приходите от осигурителни вноски нарастват номинално с 13,4% (818,2 млн. лева). Неданъчните приходи са в размер на 3 837,8 млн. лв., което представлява 81,6% изпълнение на годишните разчети. Приходите от помощи са в размер на 1 336,0 млн. лева. Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към септември 2018 г. възлизат на 26 497,7 млн. лв., което е 67,4% от годишните разчети. За сравнение разходите за същия период на предходната година са в размер на 23 731,6 млн. лева. Номиналното нарастване се дължи както на по-високия размер на разходите по националния бюджет, така и на нарастването на разходите по сметките за средствата от Европейския съюз. Ръстът на разходите по националния бюджет се дължи основно на по-високия размер на здравноосигурителните и социалните плащания (базов ефект при разходите за пенсии от увеличението от юли 2017 г. и увеличението на две стъпки през 2017 г. на размера на минималната пенсия от юли и октомври, както и новото увеличение на пенсиите от юли 2018 г.), по-високите разходи за персонал основно поради увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал в системата на средното образование и др., докато по сметките за средства от ЕС нарастват основно капиталовите разходи. Нелихвените разходи са в размер на 25 073,5 млн. лв., което представлява 67,3% от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към септември 2018 г. са в размер на 22 893,3 млн. лв., капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 2 139,2 млн. лева. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 41,0 млн. лева. Лихвените плащания са в размер на 601,2 млн. лв. или 83,2% от планираните за 2018 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 30.09.2018 г. от централния бюджет, възлиза на 822,9 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС. Размерът на фискалния резерв към 30.09.2018 г. е 11,2 млрд. лв., в т.ч. 11,0 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,2 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Държавен дълг

Към края на септември 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 312,8 млн. евро. и заема 22,3% от прогнозния БВП

По данни на МФ дългът на подсектор „Централно управление“ към края на септември 2018 г. възлиза на 12 312,8 млн. евро. Вътрешните задължения са 3 210,5 млн. евро, а външните 9 102,3 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към БВП възлиза на 22,3%, като делът на вътрешния дълг е 5,8%, а на външния дълг – 16,5%. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 26,1%, а външните – от 73,9%. Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 30 септември 2018 г. е в размер на 93,8 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,9 млн. евро, а външните – 58,9 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,2%. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на септември 2018 г. достига до 11 389,3 млн. евро или 21,1% от БВП. Вътрешните задължения са

Дълг подсектор "Централно управление"

в размер на 2 887,5 млн. евро, а външните – в размер на 8 501,8 млн. евро. Държавногарантираният дълг през септември 2018 г. възлиза на 959,9 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,9 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 1,8%.

Международната рейтингова агенция Fitch потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на България 'BBB' в чуждестранна и местна валута със стабилна перспектива. Краткосрочният рейтинг в чуждестранна и местна валута също е запазва - 'F2'

Оценката на рейтинга е подкрепена от стабилните външни и публични финанси, както и надеждната политическата рамка за поетапно присъединяване към еврозоната. Ограниченията пред рейтинга са по-ниските нива на доходите, в сравнение със средното равнище за страните с рейтинг 'BBB' и демографските предизвикателства, които биха могли да ограничат растежа и да утежнят на държавните финанси в дългосрочен период. Агенцията очаква икономическият растеж през 2018 г. да остане близък до отчетения през миналата година, на ниво от 3,7%, преди да се забави през 2019 г. до 3,5% и 3% през 2020 година. Вътрешното търсене ще бъде подкрепено от политиката на увеличение на заплатите в бюджетния сектор и минималната работна заплата, както и от очакваното ускорение в усвояването на средства по европейските фондове. Агенцията ревизира прогнозата си за ускоряване на средногодишната инфлация до 3% през 2019 г., при 2,8% през 2018 година. Паричната политика оперира в условията на стабилен режим на валутен борд към еврото, констатиран от рейтинговата агенция. Нетните чуждестранни активи на България се очаква да достигнат до 33% от БВП, а коефициентът на външната ликвидност ще достигне 343% през 2018 г., по оценки на Fitch, които са високи в сравнение с медианата на държавите с рейтинг 'BBB', съответно от 5,3% и 143,7% и ще останат ключови предимства пред рейтинга през прогнозния период. В областта на публичните финанси България също изпреварва страните от сравнителния анализ. Fitch очаква положителното бюджетно салдо да се запази, като в края на 2018 г. ще бъде в размер на 0,5% от БВП, при очакван дефицит средно в размер на 2,4% за останалите страни от 'BBB' групата. Държавният дълг също остава далеч по-нисък от средния за страните със същия рейтинг, както и спрямо повечето държави членки на ЕС. През прогнозния период Агенцията очаква публичният дълг да продължи да намалява, като през 2020 г. ще падне до 19,5% от БВП. Експертите отчитат също по-добрата външна финансова позиция на България спрямо по-голямата част от страните в същата рейтинг-група. Посочват се също така подобрената конкурентоспособност и излишъка по текущата сметка. Факторите, които заедно или поотделно биха довели до повишаване на рейтинга са: по-висок потенциален растеж на БВП в средносрочен период; ускореното сближаване до нивата на доходите в страните с по-висок рейтинг; напредък в процеса на присъединяване към еврозоната. Основните фактори, които заедно или поотделно биха довели до понижаване на рейтинга са: възобновяване на външните дисбаланси и/или влошаване на конкурентоспособността; фискални дефицити, които биха повишили държавната задлъжнялост; реализиране на рисковете за бюджетния баланс, свързани с материализиране на условните задължения на държавните предприятия.

На 21 ноември 2018 г. Европейската комисия (ЕК) публикува Годишния обзор на растежа (ГОР) за 2019 г. и Доклада по механизма за ранно предупреждение за 2019 г.

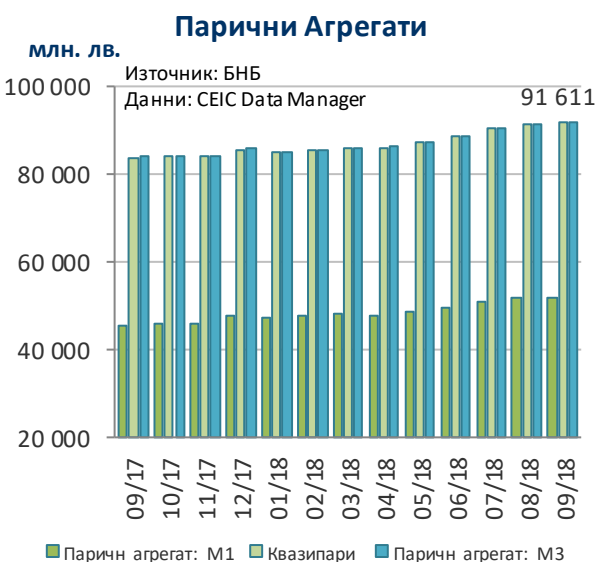
В ГОР се посочва, че усилията на национално равнище трябва да са съсредоточени върху осигуряването на висококачествени инвестиции и върху реформи, които увеличават производителността, приобщаването и институционалния капацитет, запазвайки макроикономическа стабилност и устойчивите публични финанси. На равнище ЕС приоритетите са свързани със задълбочаването на единния пазар, окончателното изграждане на структурата на Икономическия и паричен съюз и постигането на напредък по отношение на принципите, определени в Европейския стълб на социалните права. В доклада по механизма за ранно предупреждение са идентифицирани 13 държави, за които ще бъде изготвен задълбочен преглед, в сравнение с 12 миналата година. Румъния и Гърция, която доскоро беше изключена от процедурата по макроикономическо наблюдение, тъй като участваше в програма за финансова помощ, са добавени към горната група за първи път тази година. Съгласно основното табло с макроикономически индикатори, България следва да бъде проучена допълнително по три от показателите, а именно нетна международна инвестиционна позиция (НМИП), номинално нарастване на разходите за труд на единица продукция и нарастване на реалните цени на жилищата. Наблюдаваната динамика по тези три показателя, както и съпътстващите ги изменения на допълващите индикатори, като цяло маркират позитивна траектория на развитие през 2018 г. Излишъкът по текущата сметка се увеличи през 2017 г., а отрицателната НМИП, която отразява главно преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ), се подобри допълнително. Увелича-

ването на разходите за труд на единица продукция бе значително през 2017 г., но реалният ефективен валутен курс остана като цяло стабилен, като страната продължи да печели експортни пазарни дялове. През последните няколко години дългът на нефинансовите предприятия постепенно намалява, което отчасти се дължи и на силния номинален растеж на БВП. Кредитите нарастват, което ще подкрепи по-високите частни инвестиции и ще засили потенциалния растеж. Делът на необслужваните кредити, макар и относително висок за корпоративния сектор, продължава да намалява. Аналогично на протичащите и в други държави членки процеси, оживлението в сектора на строителството беше по-ярко изразено чрез нарастващите цени на недвижимите имоти, както и при ипотечните кредити. От положително циклично развитие на икономиката, безработицата намаля още повече, особено за младите хора и дългосрочно безработните, а коефициентът на икономическа активност се подобри.

ПАРИЧЕН СЕКТОР

През септември 2018 г. широките пари (паричния агрегат М3) са в размер на 91,611 млрд. лв. (88,7% от БВП) и се увеличават на годишна база с 9,5%. Вътрешният кредит, възлиза на 56,129 млрд. лв. и нараства спрямо август 2017 г. със 7,2%

През септември 2018 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 9,2% при годишно нарастване от 9,5% през август 2018 година. В края на септември 2018 г. широките пари са 91,611 млрд. лв. (88,7% от БВП) при 91,432 млрд. лв. към август 2018 г. (88,6% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през септември 2018 г. с 13,5% на годишна база (14% годишен ръст през август 2018 година). В края на септември 2018 г. депозитите на неправителствения сектор са 76,325 млрд. лв. (73,9% от БВП), като годишното им увеличение е 7,7% (8% годишно повишение през август 2018 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 23,853 млрд. лв. (23,1% от БВП) в края на септември 2018 година. В сравнение със същия месец на 2017 г. те се увеличават с 13% (13,8% годишно повишение през август 2018 година). Депозитите на финансовите предприятия намаляват с 21,7% на годишна база през септември 2018 година (22,5% годишно понижение през август 2018 г.) и в края на месеца достигат 2,655 млрд. лв. (2,6% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 49,817 млрд. лв. (48,2% от БВП) в края на септември 2018 година. Те се увеличават със 7,3% спрямо същия месец на 2017 г. (7,6% годишно нарастване през август 2018 година). Нетните вътрешни активи са 55,188 млрд. лв. в края на септември 2018 година. Те се увеличават със 7,8% спрямо същия месец на 2017 г. (8,4% годишно повишение през август 2018 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 56,129 млрд. лв. и нараства спрямо септември 2017 г. със 7,2% (8,1% годишно увеличение през август 2018 година). През септември 2018 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават със 7,9%, достигайки 58,253 млрд. лв. (8,2% годишно увеличение през август 2018 година). В края на септември 2018 г. кредитите за неправителствения сектор са 56,705 млрд. лв. (54,9% от БВП) при 56,496 млрд. лв. към август 2018 г. (54,7% от БВП). През септември 2018 г. те се увеличават на годишна база със 7,4% (7,6% годишно повишение през август 2018 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 97,9 млн. лева. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са 124,8 млн. лв. (в т. ч. 25,5 млн. лв. през септември 2018 година), а обратно изкупените кредити – 26,9 млн. лв. (през септември 2018 г. няма обратно изкупени кредити). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 4% на годишна база през септември 2018 г. (4,2% годишно повишение през август 2018 г.) и в края на месеца достигат 32,550 млрд. лв. (31,5% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 21,417 млрд. лв. (20,7% от БВП) в края на септември 2018 година. Спрямо същия месец на 2017 г. те се увеличават с 9,7% (10,2% годишно повишение през август 2018 година). В края на септември 2018 г. жилищните кредити са 10,227 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 9,9% (9,6% годишно увеличение през август 2018 година). Потребителските кредити възлизат на 8,934 млрд. лв. и се увеличават с

15,4% спрямо септември 2017 г. (15,4% годишно повишение през август 2018 година). На годишна база другите кредити намаляват с 16,9% (10,4% годишно понижение през август 2018 г.), като достигат 911,5 млн. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 2,738 млрд. лв. (2,7% от БВП) в края на септември 2018 година. В сравнение със септември 2017 г. те се увеличават с 37,2% (35% годишно повишение през август 2018 година).

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

През октомври 2018 г. всички борсови индекси отчитат спад: SOFIX отчете спад до 596,81 пункта. Равнопретегленият BG TR30 отчете спад от 4.04% до 499.33 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се понижи с 0.48% до 117.23 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 отчете спад от 4.02% до 117.03 пункта

По данни на БФБ "София" през октомври 2018 г. основният индекс на БФБ-София отчете спад от 4.42% до 596.81 пункта. Припомняме, че измерителят на "сините чипове" завърши 2017 година с повишение от 15.77% на годишна база до 677.45 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 отчете спад от 4.02% до 117.03 пункта. Измерителят се понижи с 0.29% до 121.93 пункта през септември, докато през август той изгуби 0.34% до 122.28 пункта. Равнопретегленият BG TR30 отчете спад от 4.04% до 499.33 пункта. Измерителят се понижи с 0.24% до 520.34 пункта през септември, докато през август той изгуби 0.74% до 521.61 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се понижи с 0.48% до 117.23 пункта през октомври. Индексът се повиши с 0.61% до 117.79 пункта през септември, докато през август той се повиши с 1.05% до 117.08 пункта. Оборътът през октомври 2018 г. е 8 401 884 лв. и е по-голям от този през септември, когато бяха отчетени сделки с емисии от SOFIX в размер на 6 328 635 лв. През октомври сделки за над милион лева са реализирали три компании: Химимпорт (2 523 448 лв.), Адванс Терафонд АД-СИЦ (1 219 031 лв.) и Софарма (1 001 989 лв.), както и през десетия

Индексите на БФБ на месечна база				
Дата	Sofix	BGBX40	BGREIT	BGTR30
10.2017	671.4	131.2	115.9	547.1
11.2017	665.0	130.5	114.0	547.9
12.2017	677.5	132.0	116.1	556.0
01.2018	712.7	138.2	115.4	571.6
02.2018	686.4	133.3	116.5	558.0
03.2018	649.2	128.5	114.9	536.3
04.2018	658.1	130.0	115.5	540.4
05.2018	636.6	126.3	115.5	528.3
06.2018	634.3	124.9	116.2	525.4
07.2018	634.0	122.7	115.9	525.5
08.2018	631.8	122.3	117.1	521.6
09.2018	624.4	121.9	117.8	520.3
10.2018	596.8	117.0	117.2	499.3

Източник: Българска фондова борса-София

месец на миналата година, когато също три компании отчетоха месечен оборот над милион лева. Челната петица се допълва от ТБ Централна кооперативна банка (979 990 лв.) и Фонд за недвижими имоти България АДСИЦ (920 220 лв.). И през октомври 2018 г. Софарма запазва лидерската позиция по пазарна капитализация (508 188 079 лв.), следвана от Химимпорт (481 688 997 лв.). Както и през септември, челната петорка се допълва от ТБ Първа инвестиционна банка (385 000 0000 лв.), Еврохолд България (319 003 844 лв.) и М+С хидравлик (311 617 080 лв.). В SOFIX след 25 септември останаха пет холдинга, от които през октомври два са на печалба - Холдинг Варна (+1.62%) и Сирма Груп Холдинг (0.71%), и три са на загуба - Трейс груп холд (-2.41%), Стара планина Холд (-3.68%) и Еврохолд България (-0.92%). Компанията с най-голям оборот за месец октомври 2018 г. е Инвестиционна Компания Галата АД, с реализиран обем от 3 017 000 лева. На второ място се нарежда 235 Холдингс АД с реализиран обем от 2 980 875 лева. В класацията има три представители на дружествата със специална инвестиционна цел. С най-малък брой сключени сделки в класацията са 235 Холдингс АД и Велграф Асет Мениджмънт АД, а с най-голям Софарма АД, Химимпорт АД и ТБ Централна кооперативна банка АД. Най-печелившата компания през месец октомври 2018 г. е Светлина АД, което постига ръст от 72.41%. На второ място се нарежда Северкооп Гъмза Холдинг АД, следвано от Актив Пропъртис АДСИЦ с ръст от 8.60%. Последните две компании в класацията отбелязват едноцифрени ръстове, съответно Инвестор.БГ АД с ръст от 3.57% и Ексклузив Пропърти АДСИЦ с ръст от 3.53%. Топ 5 на губещите компании през месец октомври 2018 г. се оглавява от Парк АДСИЦ със спад от 21.05%. На второ място е Зърнени Храни България АД със спад от 16.67%. Останалите три компании в класацията отбелязват също двуцифрени спадове.

БАНКОВ СЕКТОР

Към края на септември 2018 г. активите на банковата система достигат 103.2 млрд. лв., като нарастват с 0,2% на месечна база и с 8,5% на годишна база, което е формирано основно от балансовата сума на кредитите и авансите

По данни на БНБ агрегираната нетна печалба на банковата система е в размер на 1,2 млрд. лева и нараства с 12,1% на месечна база и 39,9% на годишна база. Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, за периода януари – септември 2018 г. са 348 млн. лв. (при 549 млн. лв. година по-рано).

Показател (BGN'000)	30.09. 2017	30.09. 2018	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	2 295 982	2 263 830	-1.4
Разход от лихви	284 767	223 606	-21.5
Нетен лихвен доход	2 011 215	2 040 224	1.4
Обезценки	548 986	347 597	-36.7
Приходи от такси и комисиони	851 082	920 113	8.1
Разходи за такси и комисиони	110 439	132 955	20.4
Нетен доход от такси	740 643	787 158	6.3
Административни разходи	1 180 940	1 246 519	5.6
Разходи за персонал	590 572	634 788	7.5
Нетен оперативен приход	2 851 143	3 072 366	7.8
Нетна печалба	871 772	1 219 628	39.9

Източник: БНБ, Изчисления: ОББ

Към края на септември 2018 г. активите на банковата система достигат 103.2 млрд. лв., като нарастват с 0,2% на месечна база и с 8,5% на годишна база, което е формирано основно от балансовата сума на кредитите и авансите. Относителният им дял в БВП е 97,5%. В брутния кредитен портфейл (без кредитите и авансите за секторите централни банки и кредитни институции) се увеличават всички видове вземания и надхвърля 60,3 млрд. лева (57,0% от БВП). Кредитите за нефинансови предприятия и за домакинства са съответно с 0,2% на месечна база и с 3,9% на годишна база до 34,8 млрд. лева. Вземанията от сектор „държавно управление“ нарастват с 0,2% на месечна база и 15,5% на годишна база до 717 ,млн. лева, а тези от други финансови предприятия – с 2,2% на месечна база и 38,3% на годишна база до 3,1 млрд. лева. Жилищните кредити нарастват с 0,7% на месечна база и с 14,1% на годишна база до 10,5 млрд. лева. Потребителските кредити отчитат месечен спад 0,3% и годишен ръст от 11,6% като достигат 10,2 млрд. лева. Към края на септември 2018 г. депозитите от клиенти се увеличават 0.3% на месечна база и с 8,6% на годишна база и надхвърлят 83,2 млрд. лева. Относителният им дял в БВП е 78,8%.с темп, сходен с отчетения през предходното тримесечие. Депозитите на фирми са в размер на 25,8 млрд. лева и се задържат на нивото от предходния месец, като отчитат 11,8% ръст на годишна база. Депозитите на домакинствата са в размер на 51,8 млрд. лева и нарастват с 0,4% на месечна база и със 7,8% на годишна база.

България	30.09.2017	31.12.2017	31.08.2018	30.09.2018	Изменение	Изменение	Изменение	Дял в
Показатели за посредничество	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	m/m (%)	y/y (%)	yend (%)	БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА	95 112 404	95 850 484	103 004 025	103 191 046	0.2	8.5	7.7	95.4
Кредити за държавно управление	621 361	614 592	716 337	717 423	0.2	15.5	16.7	0.7
Кредити за нефинансови предприятия	33 464 761	33 516 791	34 715 905	34 781 832	0.2	3.9	3.8	32.2
Кредити на финансови предприятия	2 263 932	2 352 930	3 064 359	3 131 871	2.2	38.3	33.1	2.9
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	19 731 927	19 972 030	21 684 019	21 702 111	0.1	10.0	8.7	20.1
Жилищни	9 203 547	9 444 146	10 423 516	10 498 118	0.7	14.1	11.2	9.7
Потребителски	9 147 200	9 264 095	10 235 688	10 207 797	-0.3	11.6	10.2	9.4
Микро и други кредити	1 381 180	1 263 789	1 024 815	996 196	-2.8	-27.9	-21.2	0.9
ОБЩО КРЕДИТИ	56 081 981	56 456 343	60 180 620	60 333 237	0.3	7.6	6.9	55.8
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	76 633 134	76 747 619	83 220 001	83 235 637	0.0	8.6	8.5	77.0
Депозити на Държавно управление	1 865 308	1 824 421	2 862 103	2 749 288	-3.9	47.4	50.7	2.5
Депозити на Нефинансови предприятия	23 071 838	23 709 705	25 790 344	25 795 216	0.0	11.8	8.8	23.9
Депозити на Други финансови предприятия	3 676 872	2 842 120	2 969 086	2 910 837	-2.0	-20.8	2.4	2.7
Депозити на Домакинства	48 019 116	48 371 373	51 598 468	51 780 296	0.4	7.8	7.0	47.9
Собствен капитал	12 262 779	12 468 136	12 358 686	12 486 303	1.0	1.8	0.1	11.5
Нетна печалба	871 772	1 088 190	1 087 961	1 219 628	12.1	39.9		
Банкови показатели (%)								
ROE	9.5	9.5	13.2	13.0	-0.2	3.5	3.5	
ROA	1.2	1.2	1.6	1.6	0.0	0.4	0.3	
Капиталова адекватност	22.20	22.1	n.a.	n.a	n.a	n.a	n.a	
Ликвидно покритие (%)	n.a.	n.a	349.2	322.2	-27.0	n.a	n.a	
Проблемни кредити	9.90	10.2	n.a.	8.5	n.a	-1.4	-1.7	
БВП	101 043 000	101 043 000	108 141 000	108 141 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583				

Източник: БНБ, МФ; Изчисления: ОББ

Към края на септември 2018 продължава тенденцията към намаление на размера и на дела на необслужваните кредити и аванси. В края на периода brutният размер на необслужваните кредити и аванси в банковата система възлиза на 7396 млн. лв., като делът му в общата сума на brutните кредити и аванси намалява до 8.5% (при 9.1% в края на юни 2018 г. и 11,7% в края на септември 2017 г.). Нетната стойност на необслужваните кредити и аванси (след приспадане на присъщата за тази класификационна категория обезценка) намалява през тримесечието до 3394 млн. лв. и съставлява 4,1% от общата нетна стойност на кредитите и авансите (при 4,4% в края на юни 2018).

	Брутна балансова стойност/номинална стойност					Натрупана обезценка, натрупани отрицателни промени в справедливата стойност поради кредитен риск и провизии	Неработещи кредити > 90 дни	Относителен дял на неработещите кредити
	Обслужвани	Необслужвани			Натрупана обезценка, натрупани отрицателни промени в справедливата стойност поради кредитен риск и провизии			
		Малко вероятно да бъдат изплатени, без просрочие или с просрочие ≤ 90 дни	Просрочие > 90 дни ≤ 180 дни	Просрочие > 180 дни				
Неработещи кредити Общо								
Кредити и аванси	87 412 235	80 016 003	2 103 115	388 135	4 904 982	-4 646 230	5 293 117	6.1
Централни банки	13 522 029	13 522 029	0	0	0	-223	0	0.0
Държавно управление	717 423	712 360	3 568	110	1 385	-5 303	1 495	0.2
Кредитни институции	13 552 467	13 548 031	0	0	4 436	-8 790	4 436	0.0
Други финансови предприятия	3 131 871	3 054 448	6 338	0	71 085	-66 759	71 085	2.3
Нефинансови предприятия	34 786 334	29 515 955	1 530 924	225 264	3 514 191	-3 131 394	3 739 455	10.7
Домакинства	21 702 111	19 663 180	562 285	162 761	1 313 885	-1 433 761	1 476 646	6.8
От които: Кредити, обезпечени с жилищен имот	10 498 117	9 528 922	314 399	70 225	584 571	-462 535	654 796	6.2
От които: Потребителски кредит	10 207 798	9 292 473	236 863	89 948	588 514	-840 113	678 462	6.6

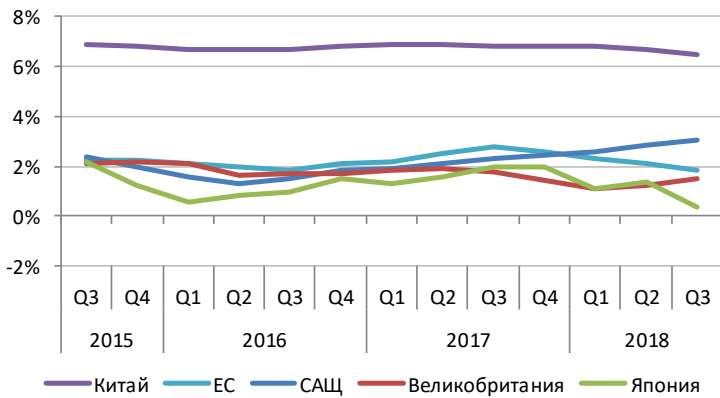
Източник: БНБ, Изчисления: ОББ

Ликвидният буфер на банковата система възлиза на 26.0 млрд. лв. в края на септември 2018 г. като отбелязва увеличение с 1,4 млрд. лв. (5,8%) спрямо юни 2018 г. Отношението на ликвидно покритие достига 322,2%.

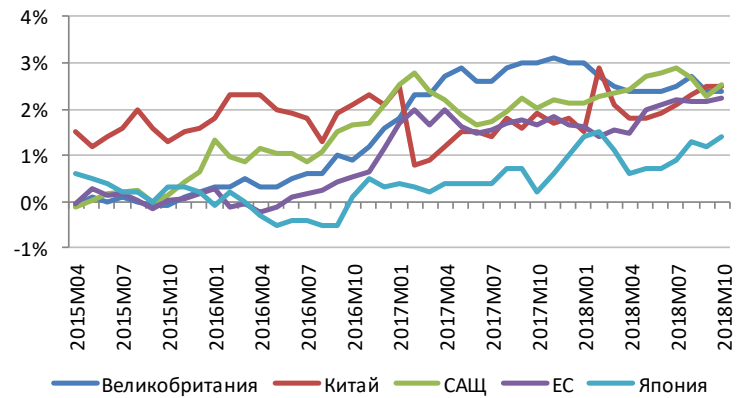
Размерът на собствения капитал в баланса на банковата система възлиза на 12.5 млрд. лв. в края на септември 2018 г. и нараства с 1% на месечна база и с 1,8% на годишна база поради нарастването на печалбата.

ПРИЛОЖЕНИЕ

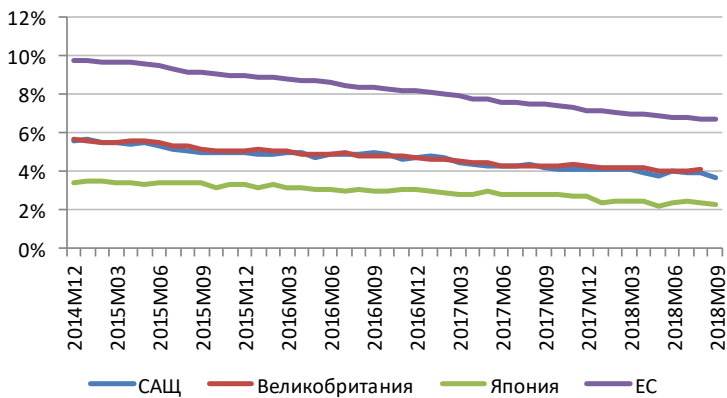
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

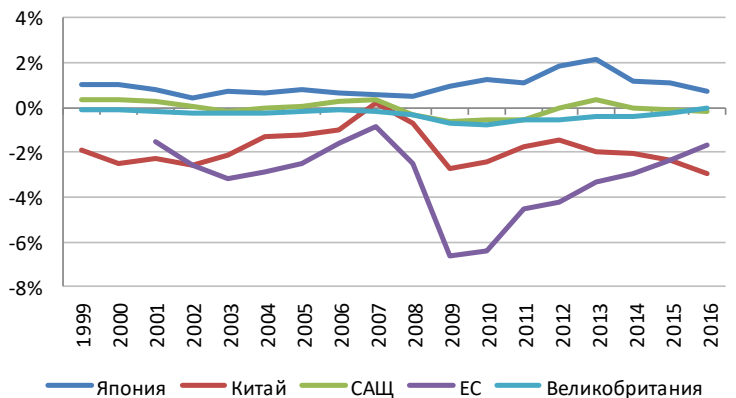
Напреднали икономики: Инфлация по страни, месечно (на годишна база)

Напреднали икономики: Коефициент на безработица (%) по страни, месечно

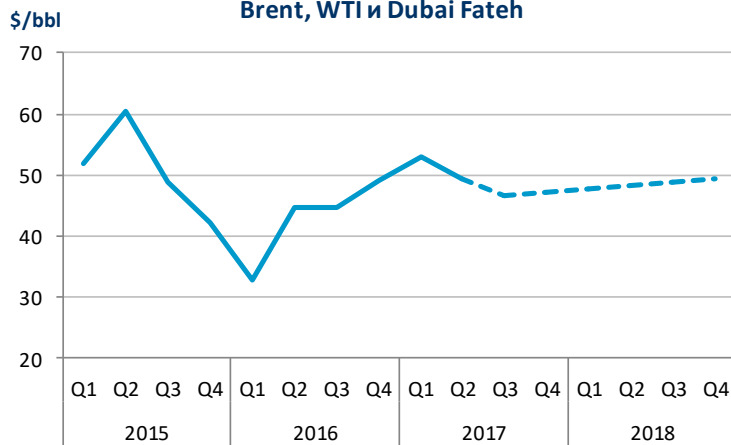

Напреднали икономики: Съотношение на Бюджетен излишък/дефицит към БВП (%)

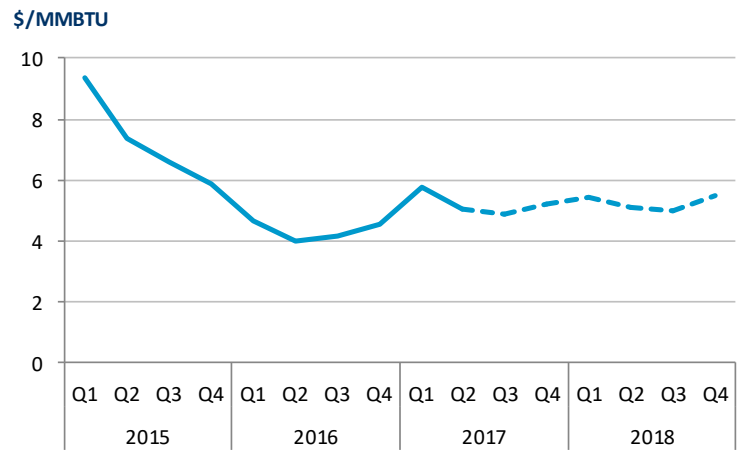

Международни цени на петролни продукти

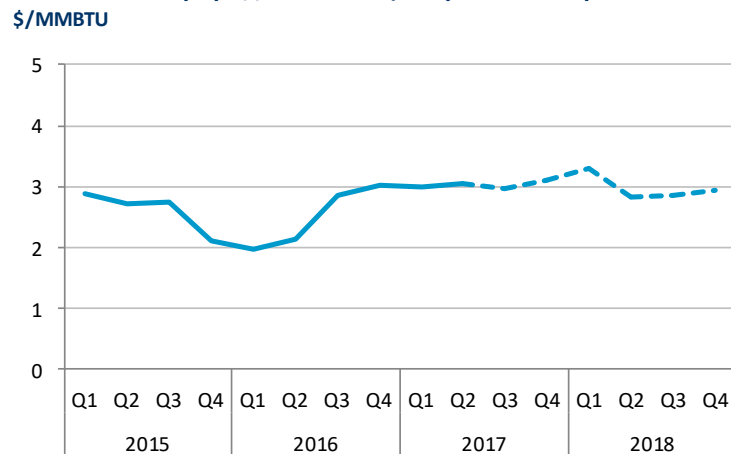
Петрол - средно аритметично на три спот цени:
Brent, WTI и Dubai Fateh

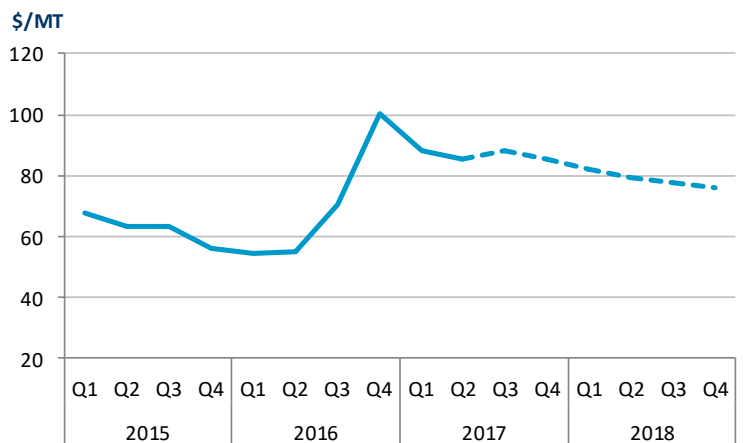
Природен газ: Руски природен газ в Германия

Природен газ: САЩ, вътрешен пазар

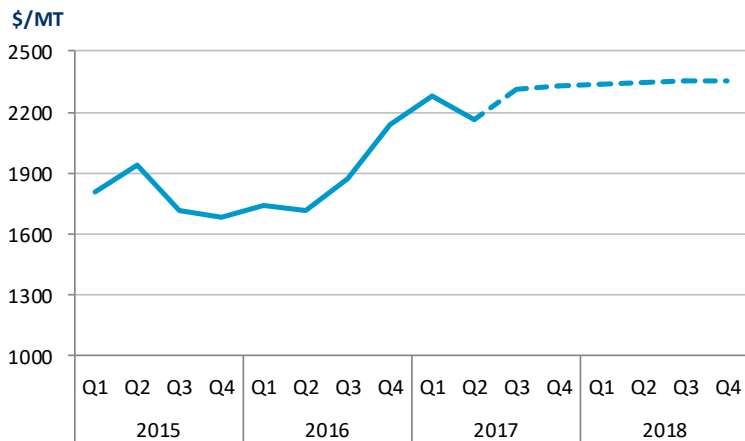

Въглища: Австралийски въглища, външни пазари

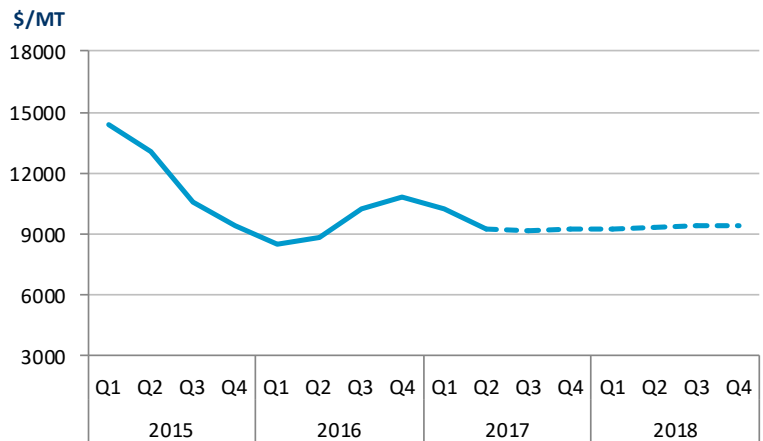

Международни цени на метали

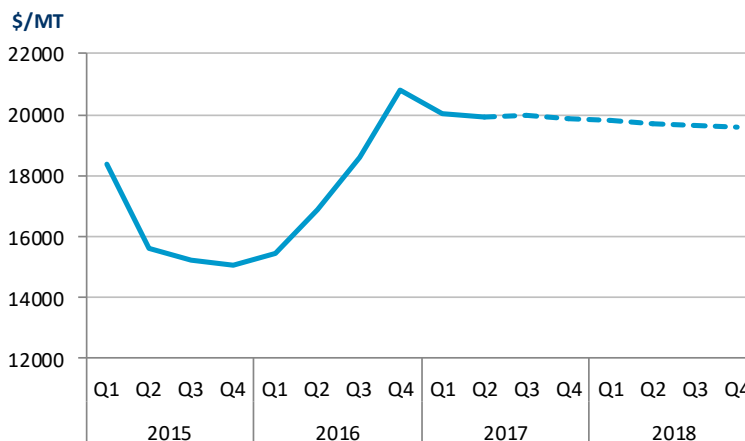
Олово

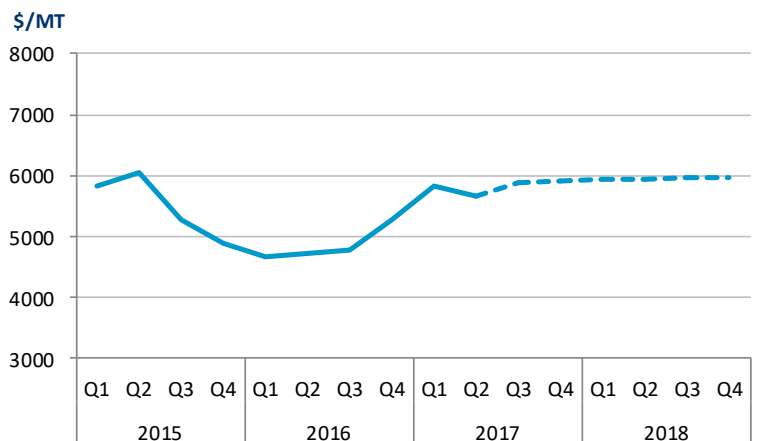
Никел

Калай

Мед

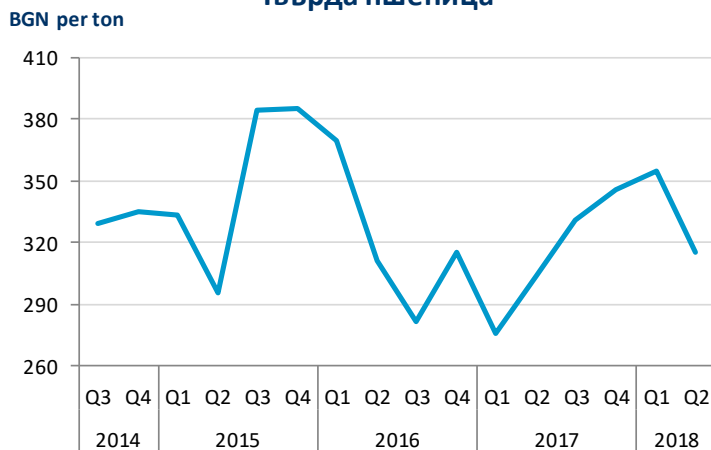

България: Цени на селскостопански продукти

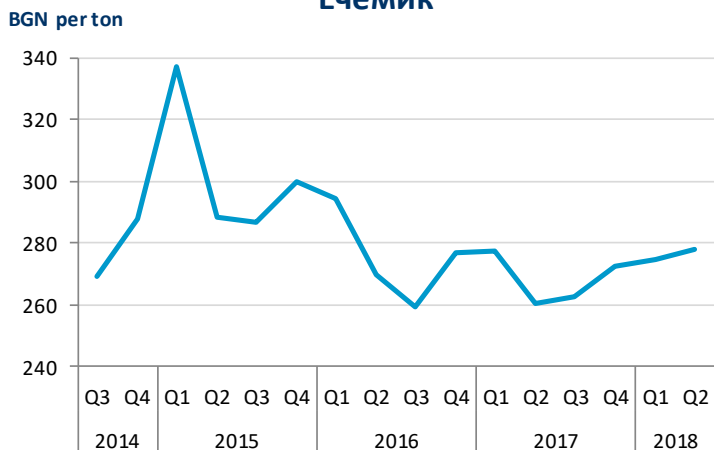
Царевица

Твърда пшеница

Ечемик

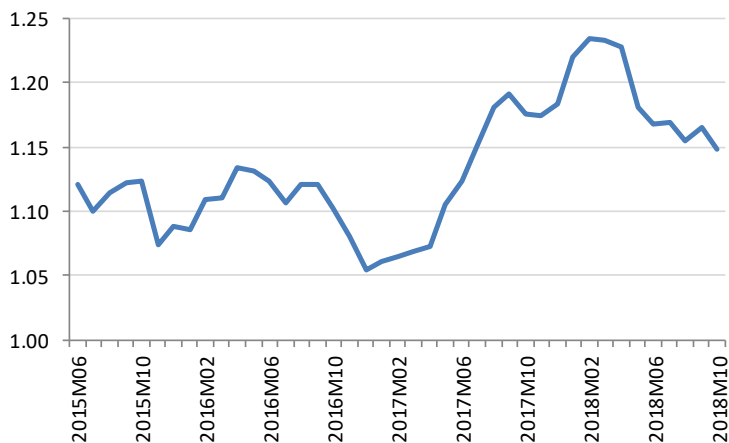

Овес

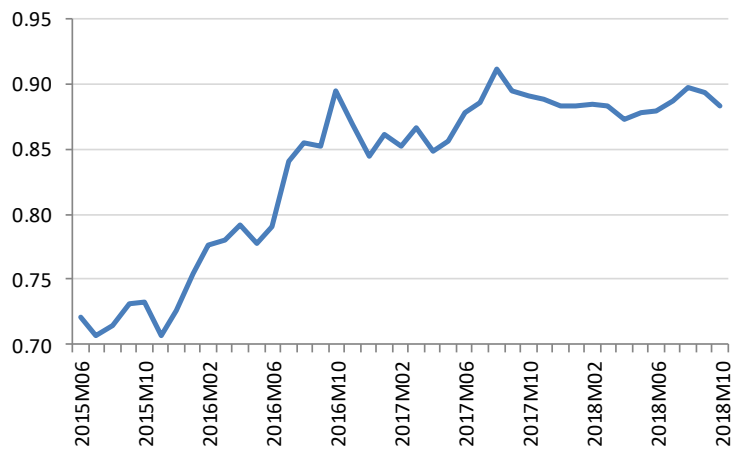

Международни валутни курсове

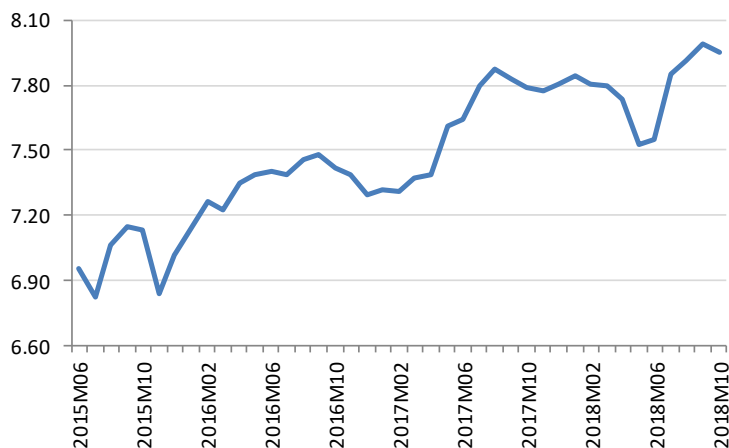
EUR/USD

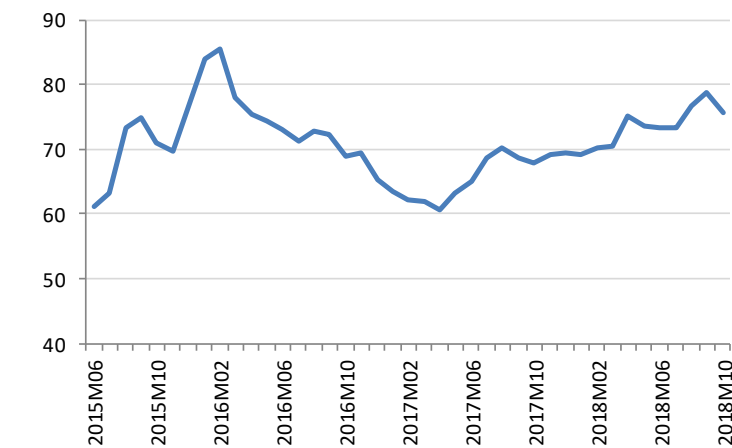
EUR/GBP

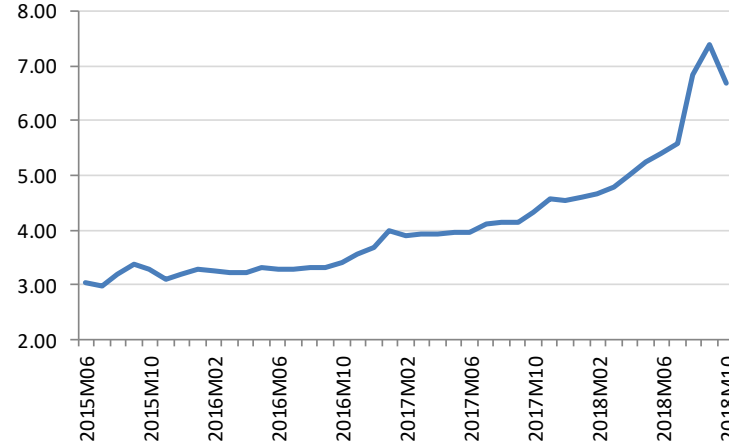
EUR/CNY

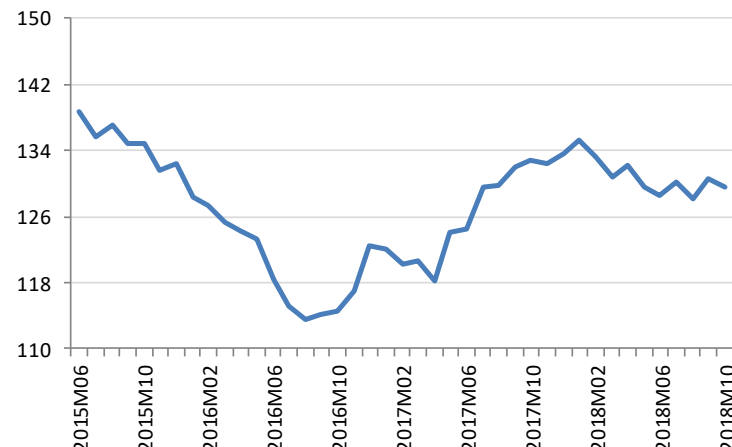
EUR/RUB

EUR/TRY

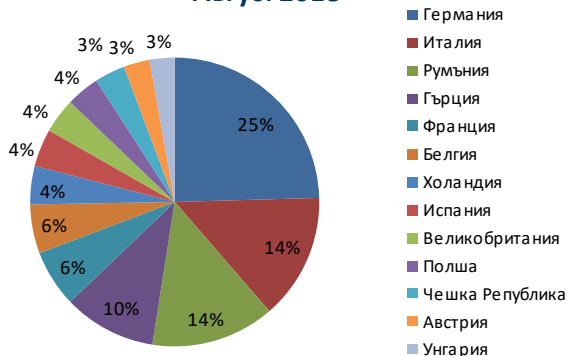

EUR/JPY

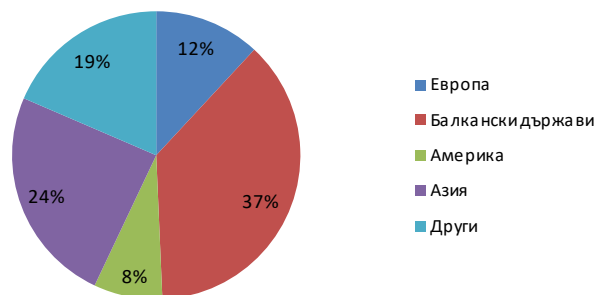

България: Външен сектор

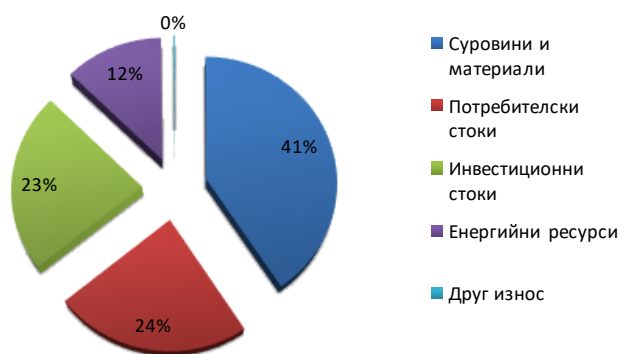
Износ: FOB по държави от ЕС: Януари - Август 2018

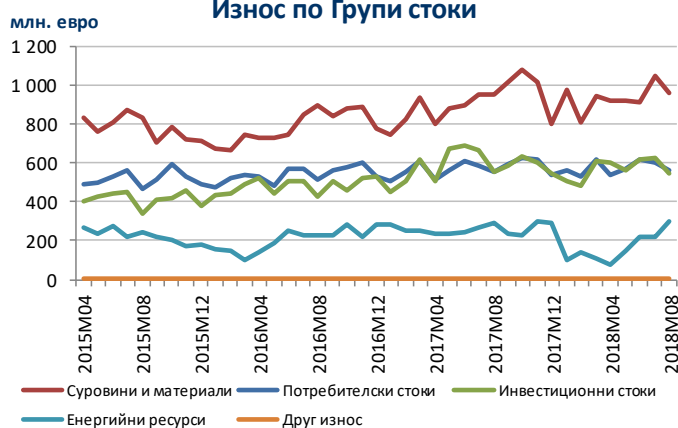
Износ: FOB по държави извън ЕС: Януари - Август 2018

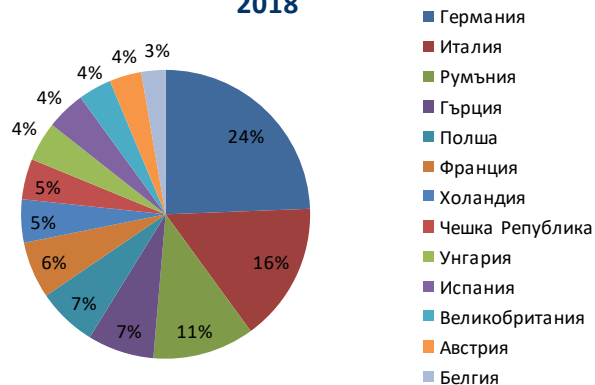
Износ: FOB: Групи стоки - относителен дял към Август 2018

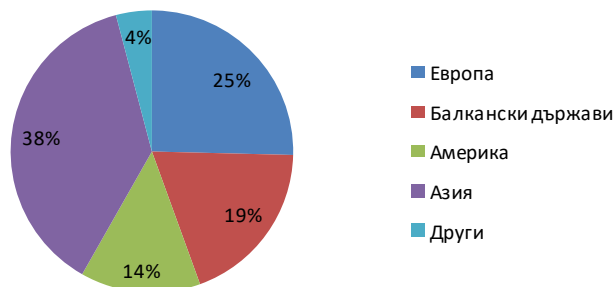
Износ по Групи стоки

Внос: CIF по държави от ЕС: Януари - Август 2018

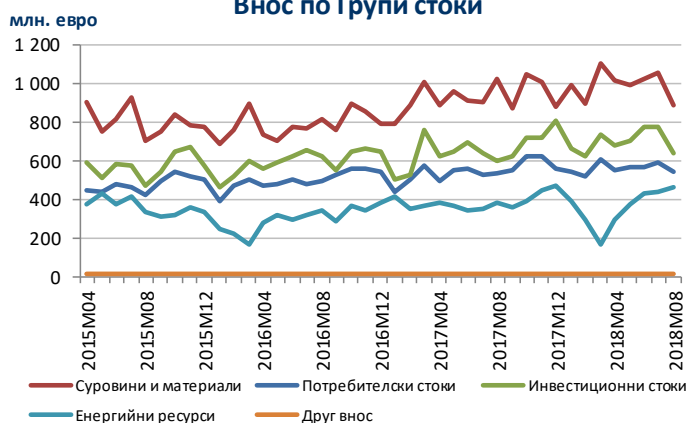
Внос: CIF по държави извън ЕС: Януари - Август 2018

Внос: CIF - Групи стоки - относителен дял към Август 2018

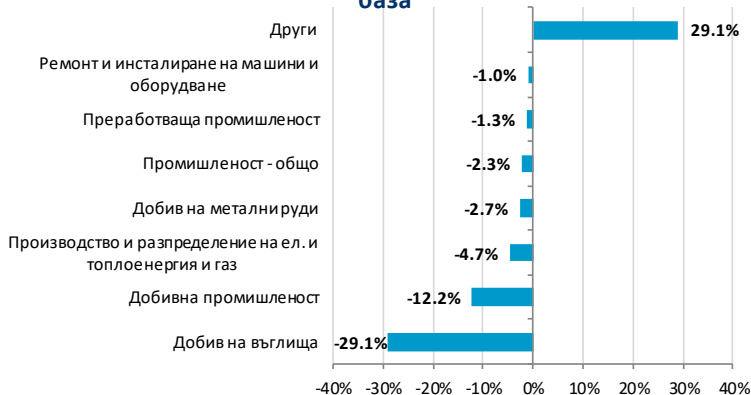

Внос по Групи стоки

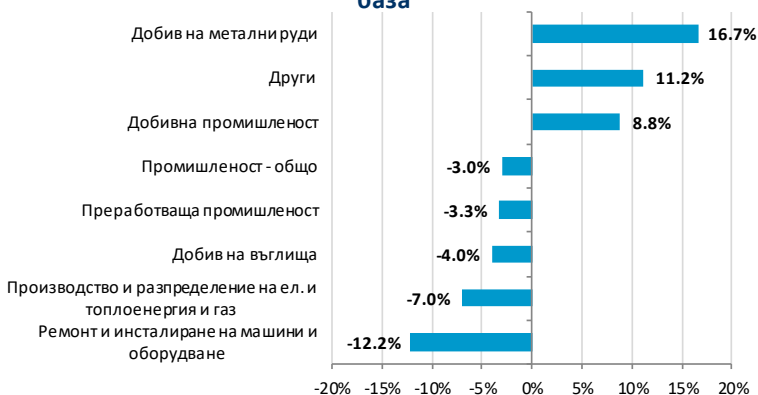

България: Реален сектор

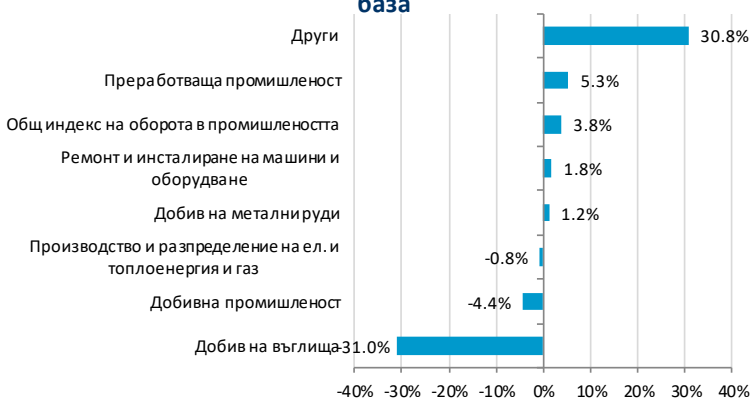
Индекс на промишленото производство: %
изменение през Септември 2018 г. на годишна
база

Индекс на промишленото производство: %
изменение през Септември 2018 г. на месечна
база

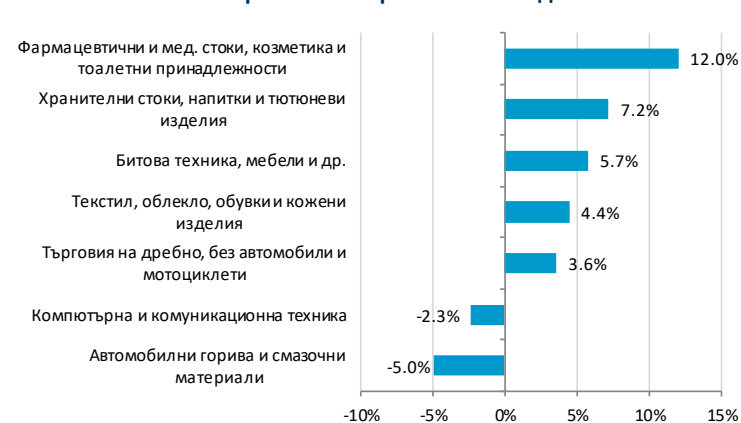
Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Септември 2018 г. на годишна
база

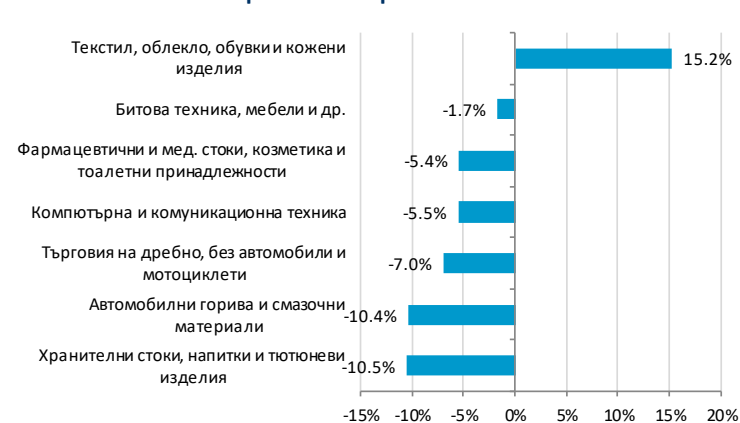
Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Септември 2018 г. на месечна
база

Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Септември 2018 г. на годишна
база

Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Септември 2018 г. на месечна
база

България: Реален сектор

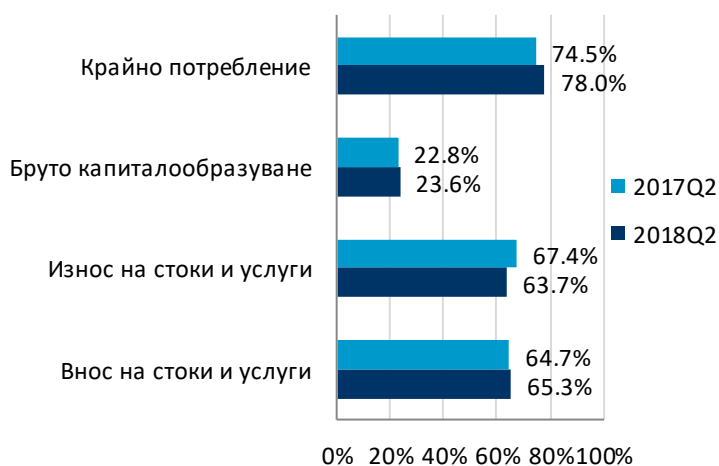
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - II-ро трим. на 2018 г. спрямо предходното тримесечие

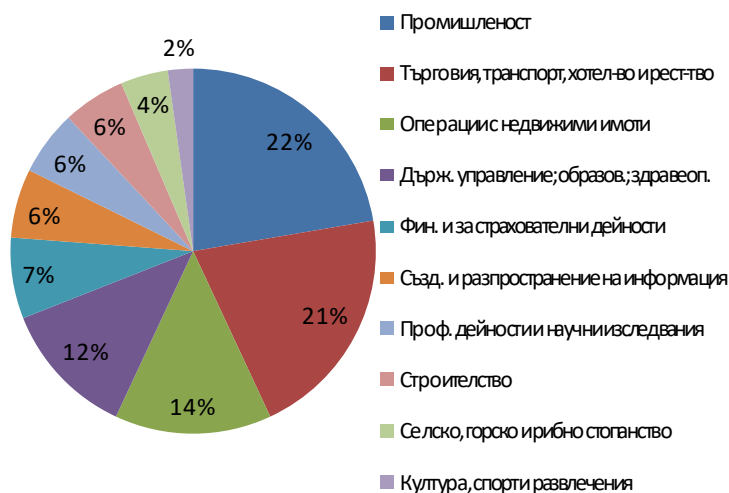
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - II-ро трим. на 2018 г. спрямо съответното тримесечие на предх. година

БВП по елементи на крайно използване през второ тримесечие на 2017 и 2018 г.

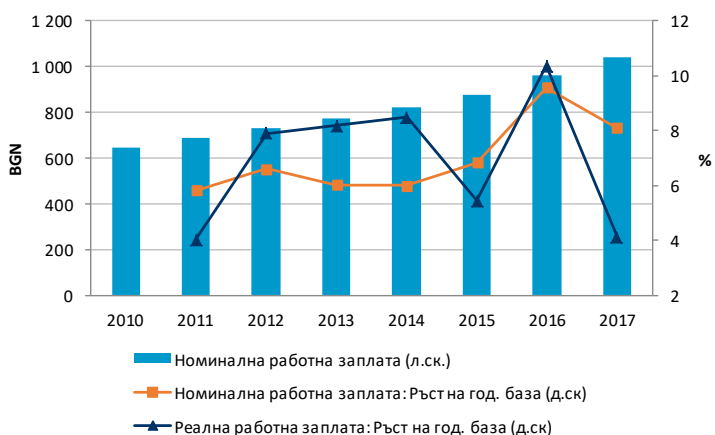

България: Отн. дял на ик. отрасли към Брутната добавена стойност (%) Q2 2018 г.

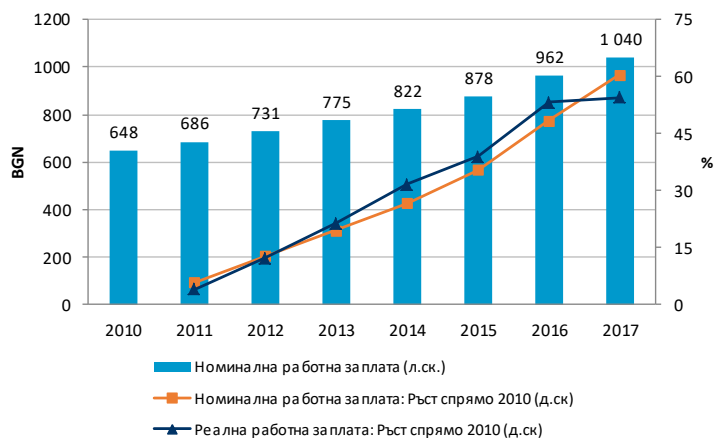

България: Реален сектор

Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение на годишна база

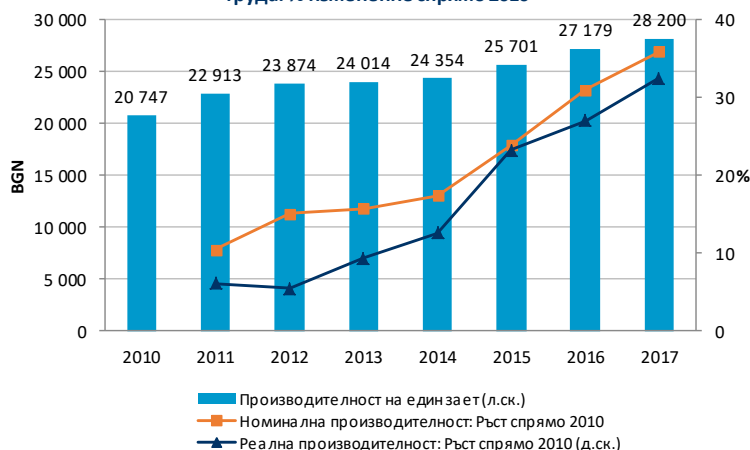
Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение спрямо 2010 г.

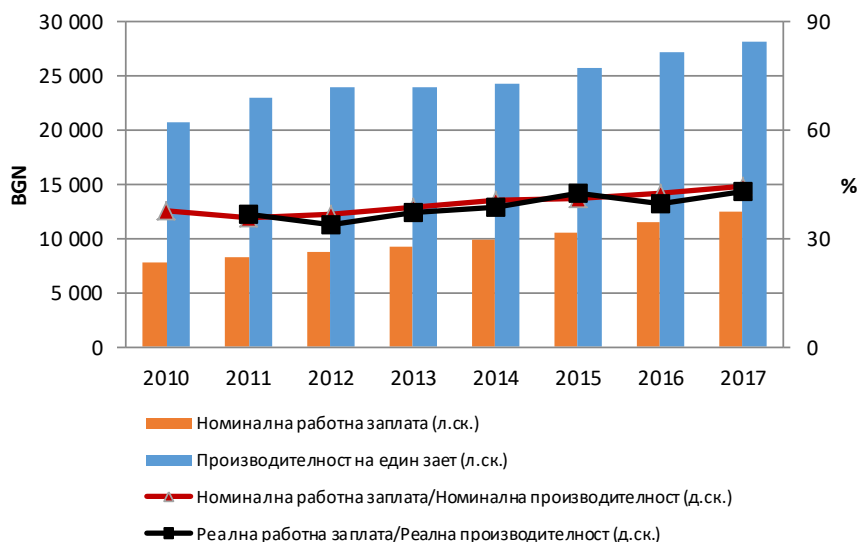
Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение на год. база

Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение спрямо 2010

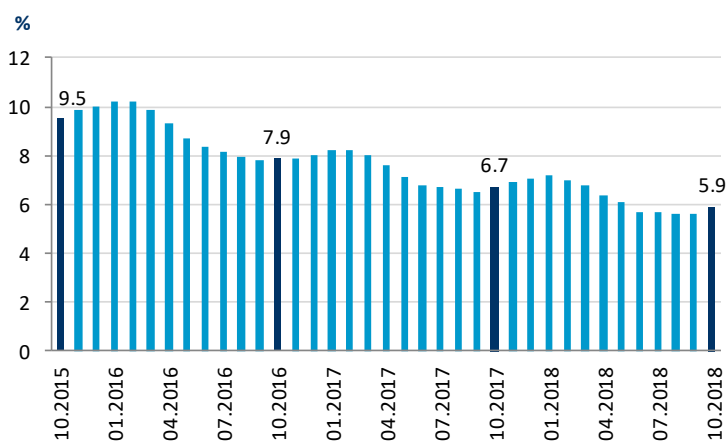

Съотношение на средна работна заплата към производителност на труда, % изменение на год. база

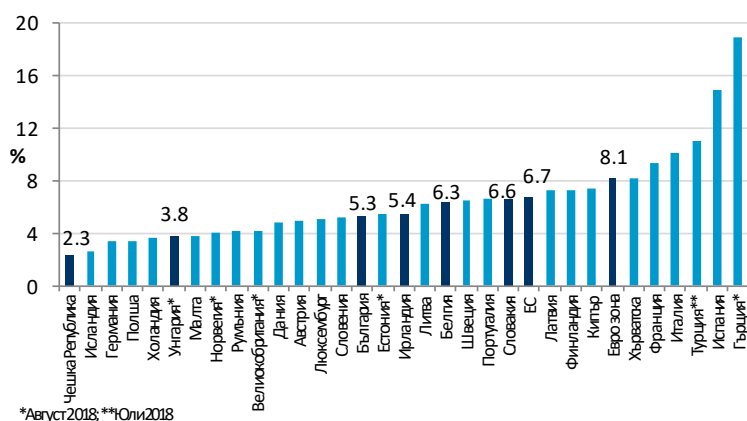

България: Реален сектор

Равнище на безработица: Агенция по заетостта

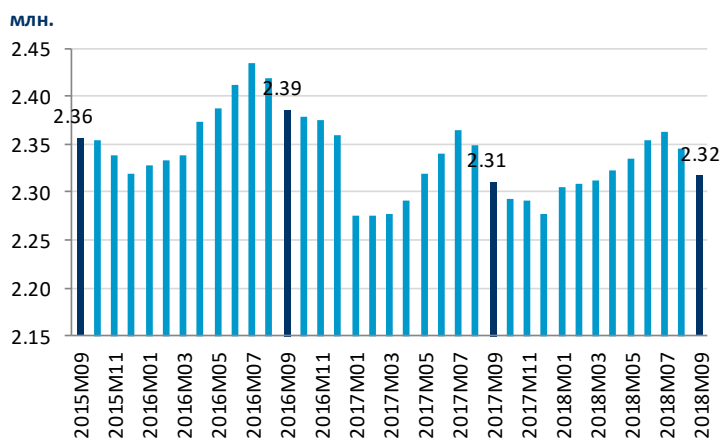

ЕС: Коефициент на безработица, сезонно изгладени данни, по страни към Септември 2018г.

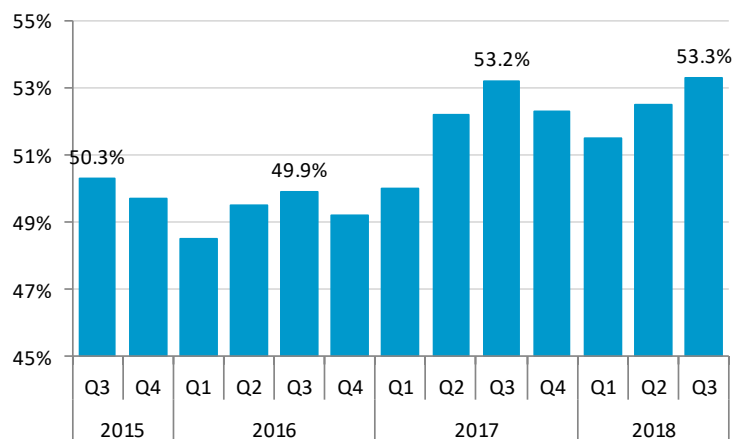

*Август 2018; **Опи 2018

България: Брой наети лица

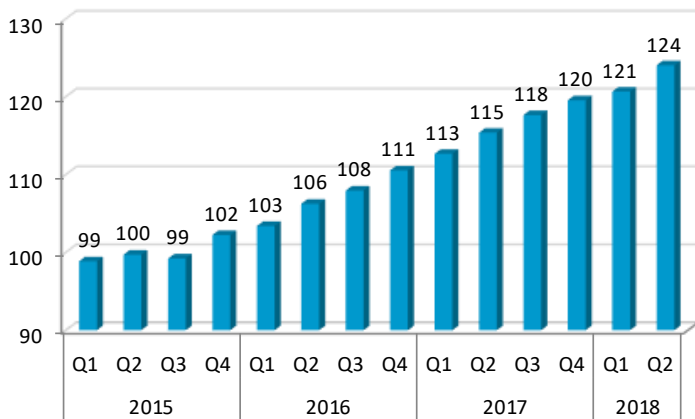

България: Коефициент на заетост

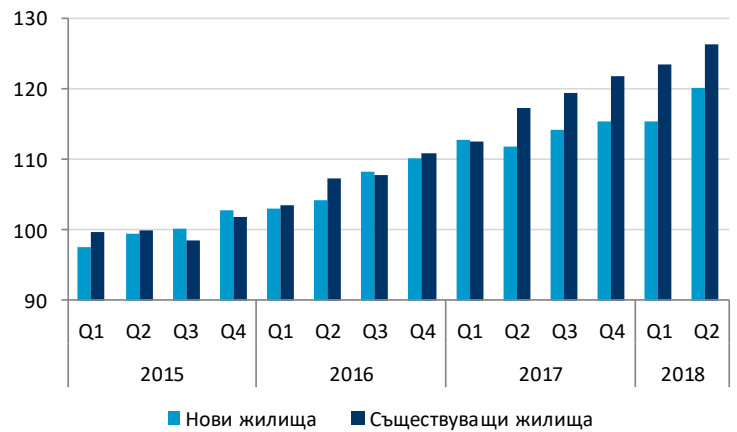

България: Реален сектор

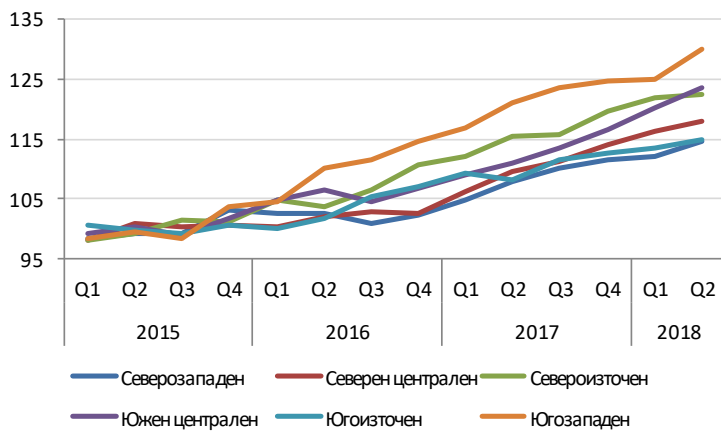
Индекс на цените на жилища (ИЦЖ)

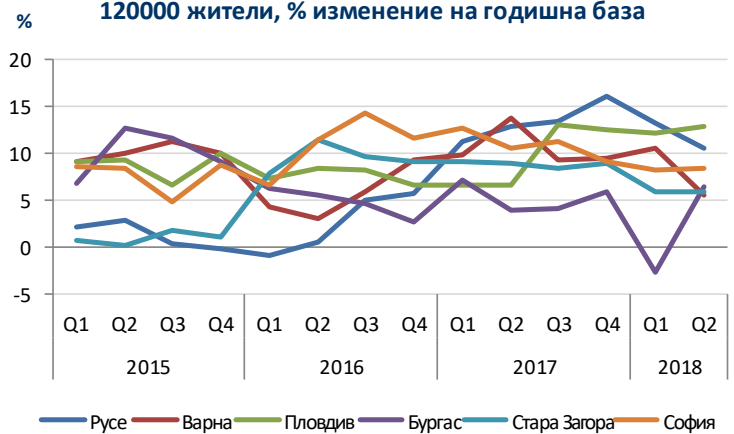
ИЦЖ: Нови и съществуващи жилища

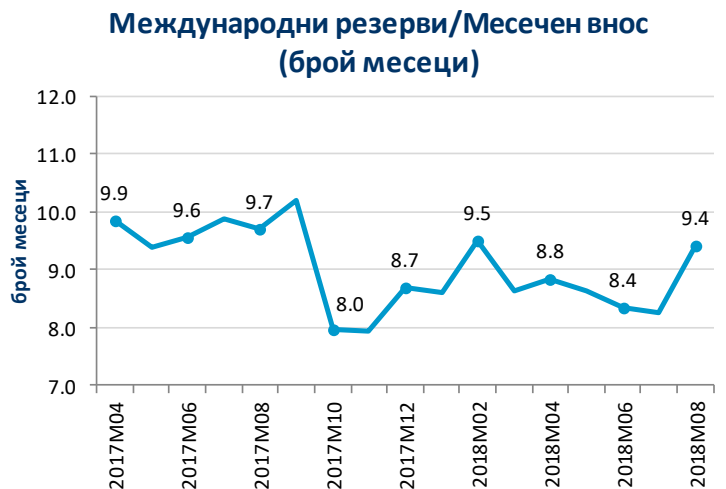
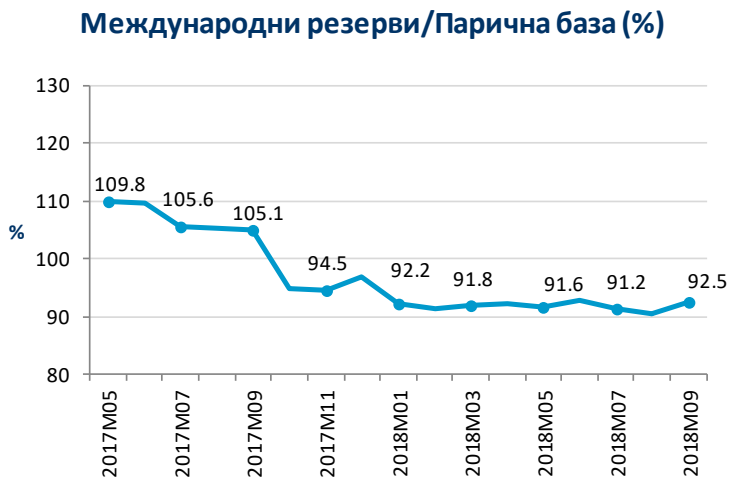
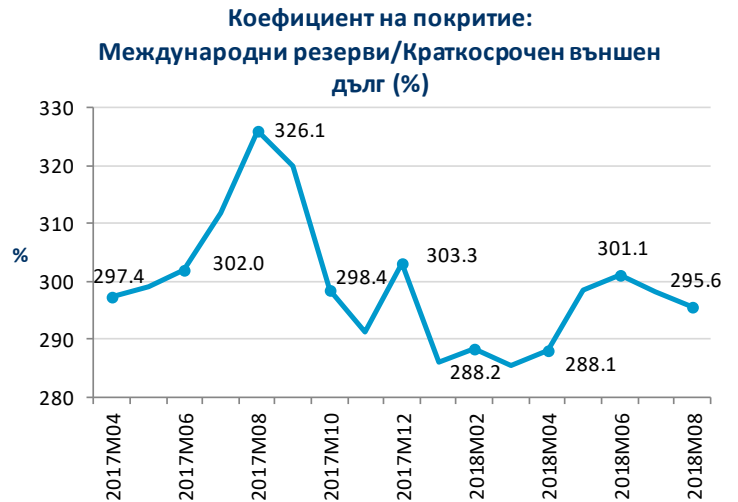
Индекс на цените на жилищата по региони

ИЦЖ за 6-те града в България с население над 120000 жители, % изменение на годишна база

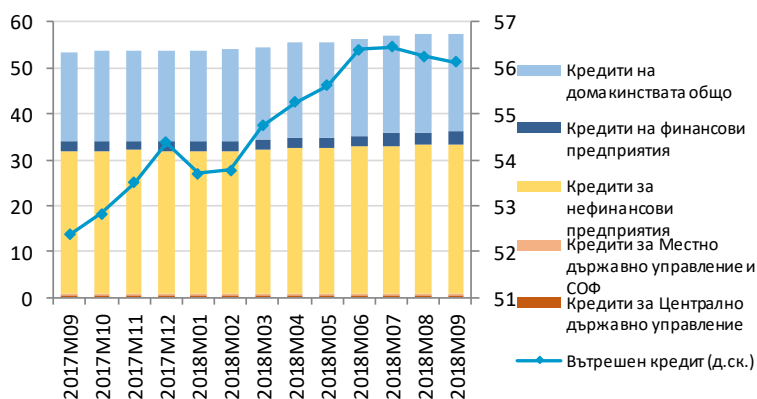

България: Паричен сектор

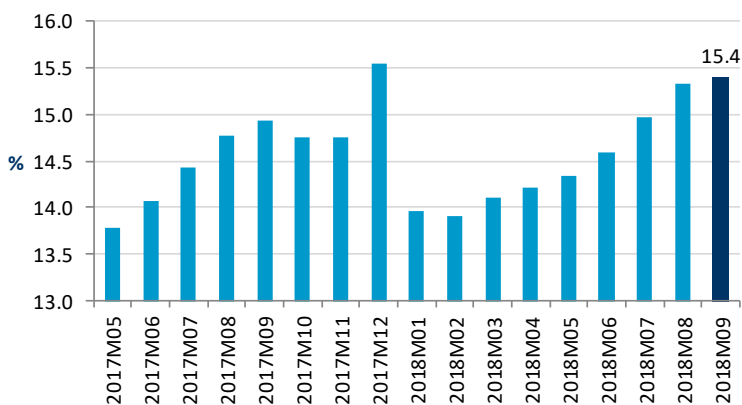

България: Паричен сектор

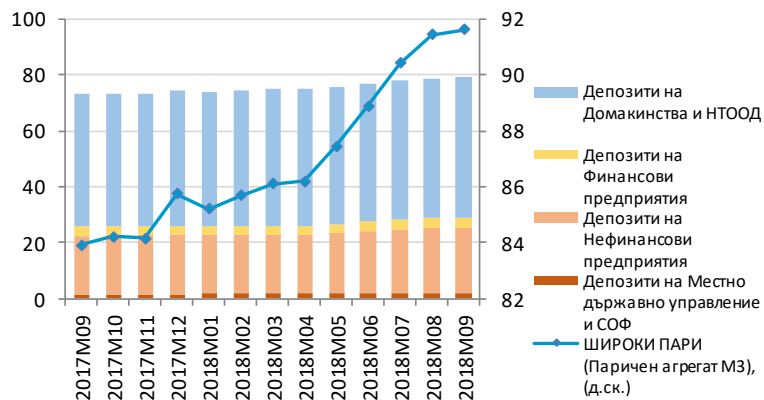
Кредити и вътрешен кредит (млрд. лв.)

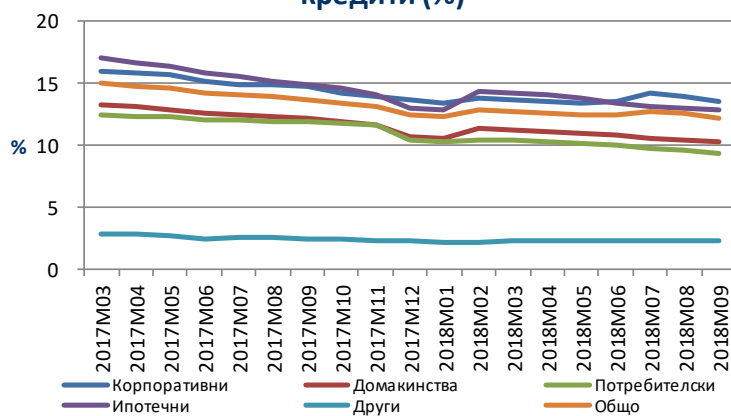
Пари в обращение/БВП (%)

Депозити и широки пари (МЗ), (млрд. лв.)

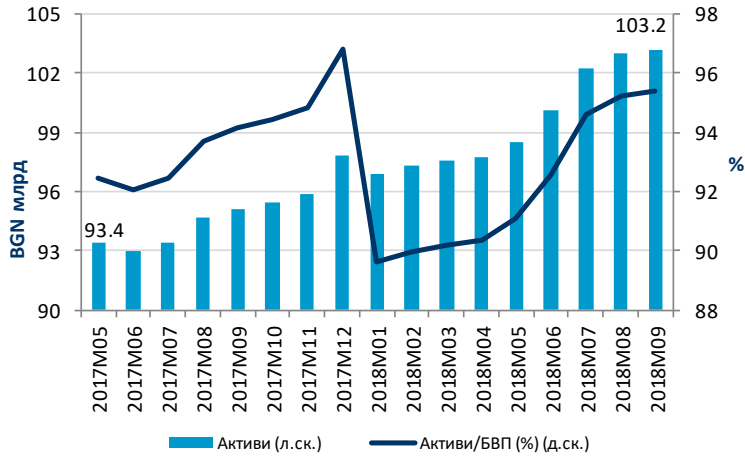

Банков сектор: Лоши и преструктурирани кредити (%)

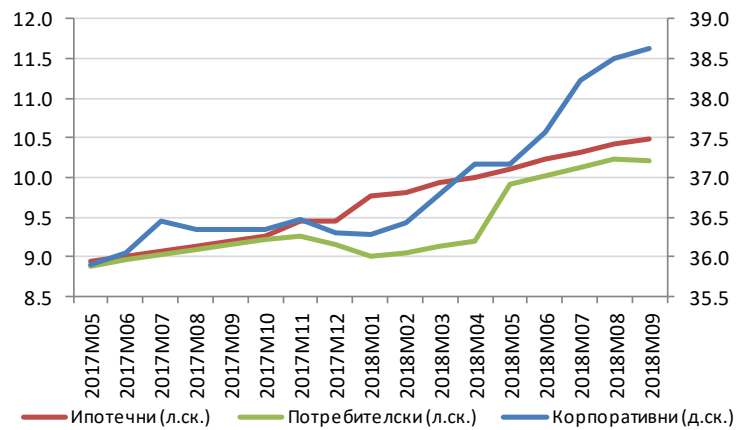

България: Банков сектор

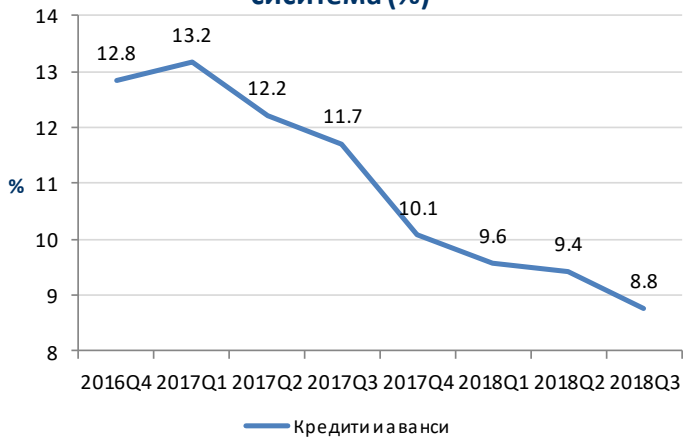
Активи

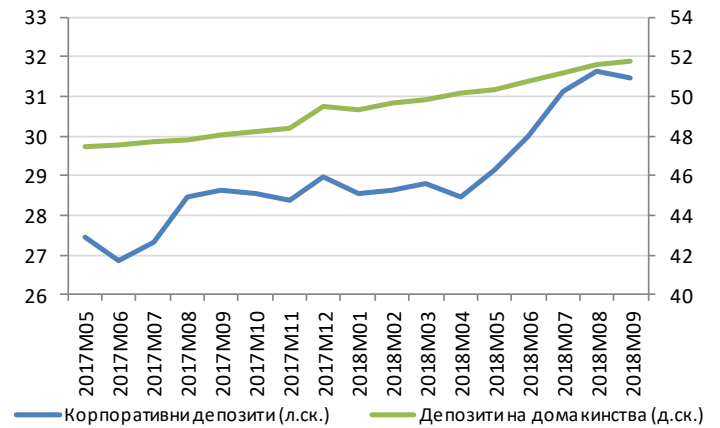
Кредити (BGN млрд)

Необслужвани кредити в банковата система (%)

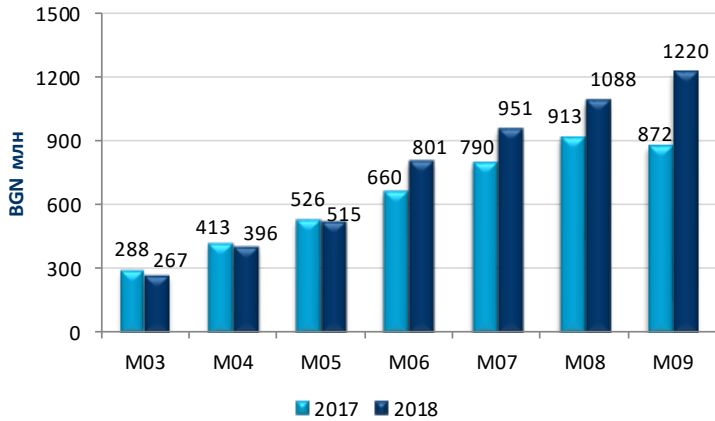

Депозити (BGN млрд)

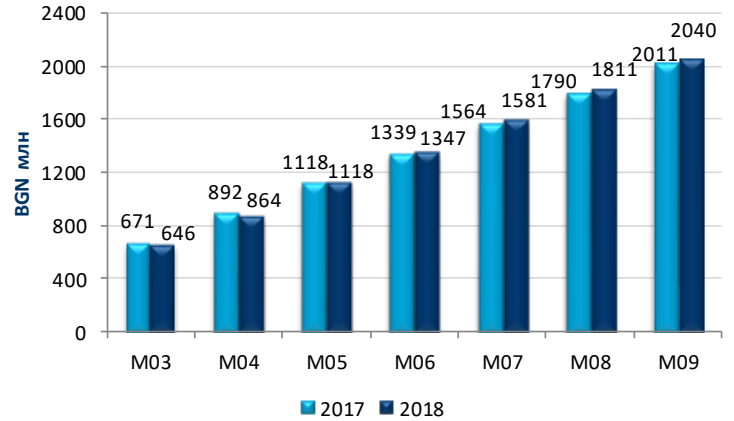

България: Банков сектор

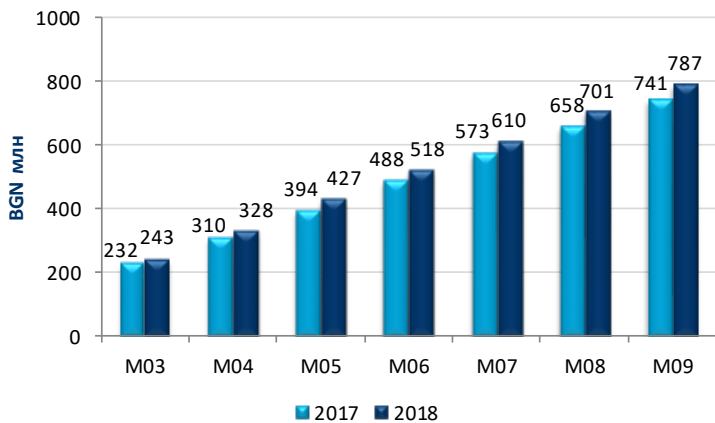
Нетна печалба

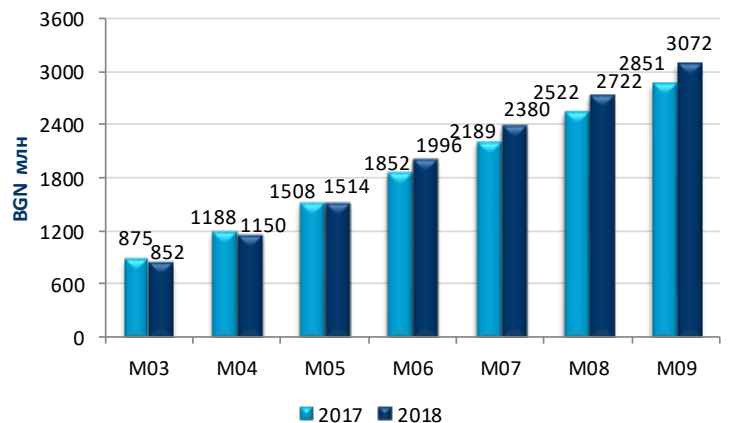
Нетен лихвен доход

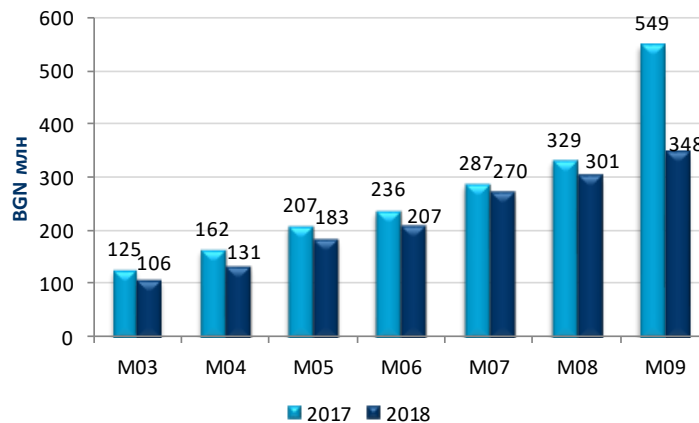
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

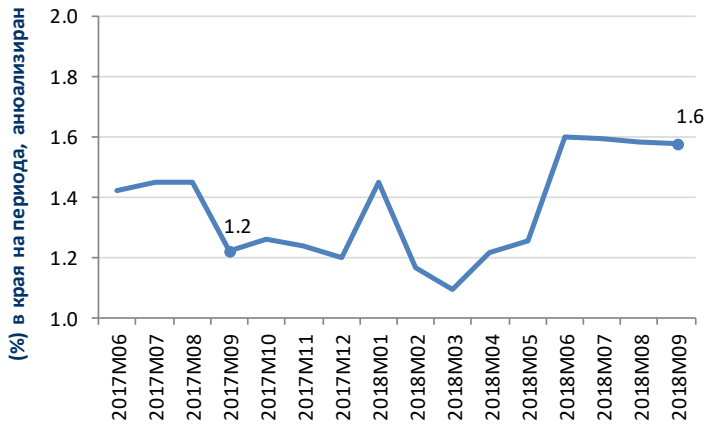

Обезценки

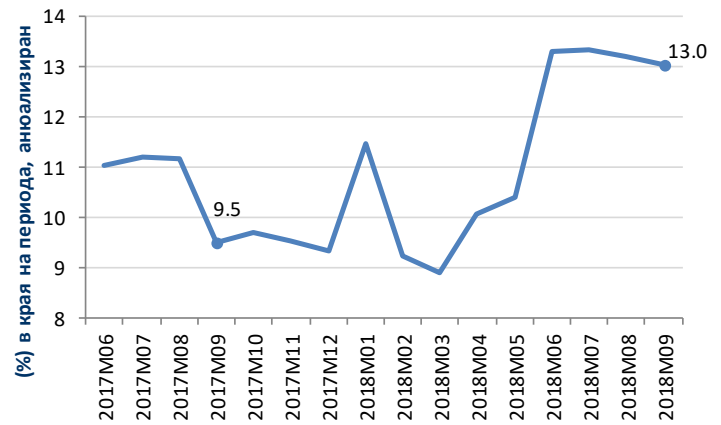

България: Банков сектор

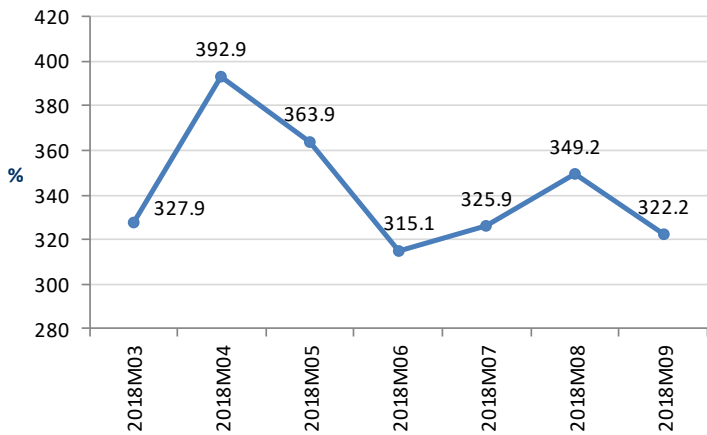
Възвръщаемост на активите (ROA)

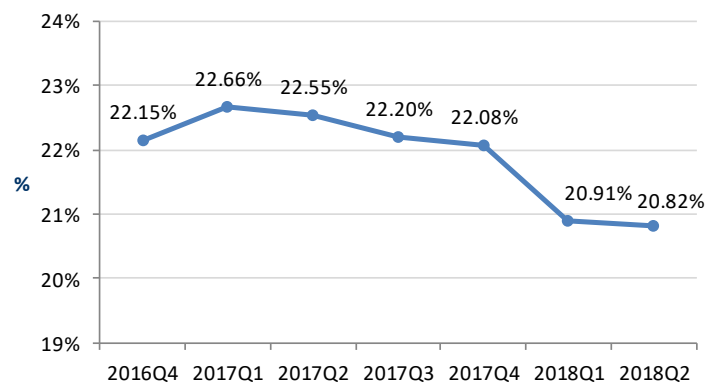
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Коефициент на ликвидно покритие, %

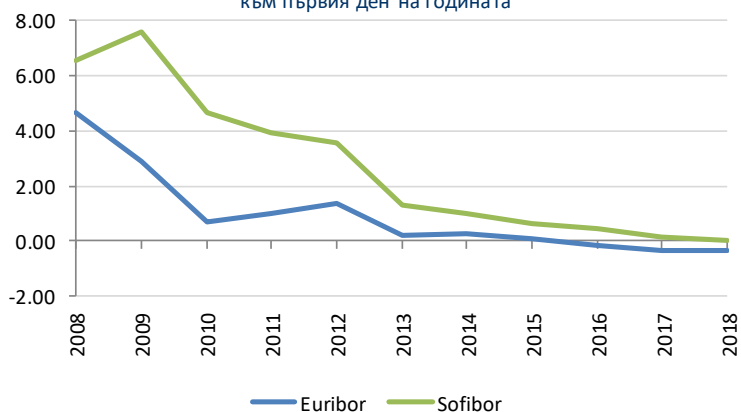
Съотношение на капиталова адекватност

България: Индекси и лихвени проценти

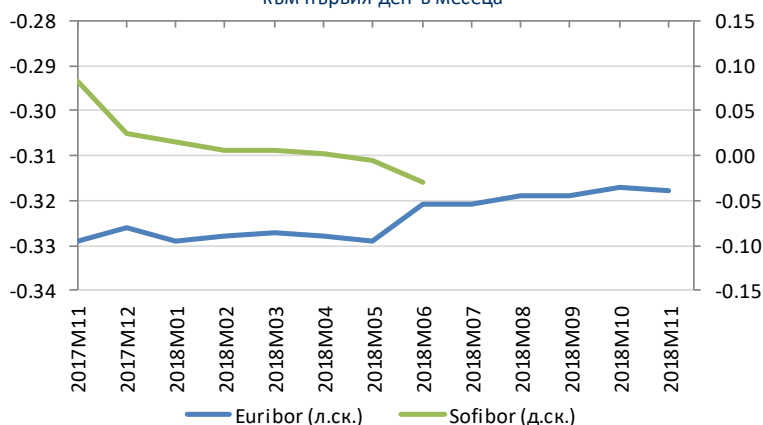
3-месечни индекси

към първия ден на годината

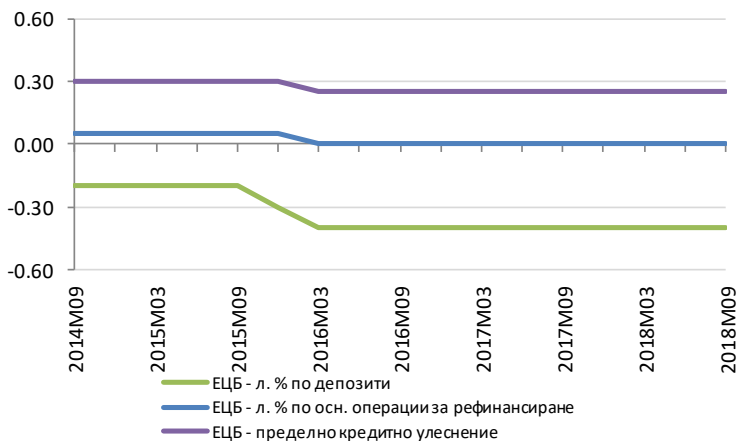

3-месечни индекси

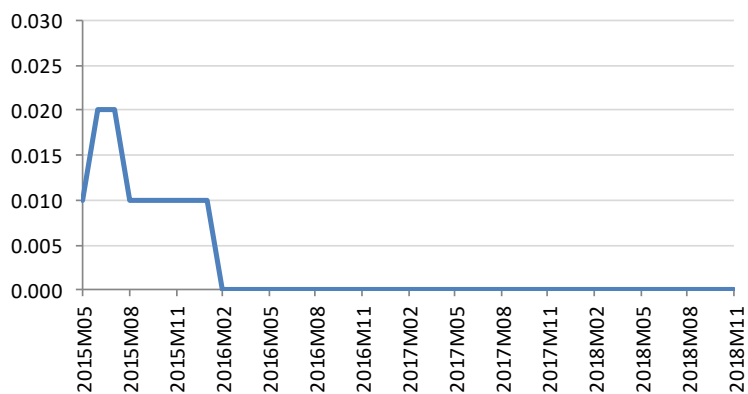
към първия ден в месеца

Лихвени проценти (%)

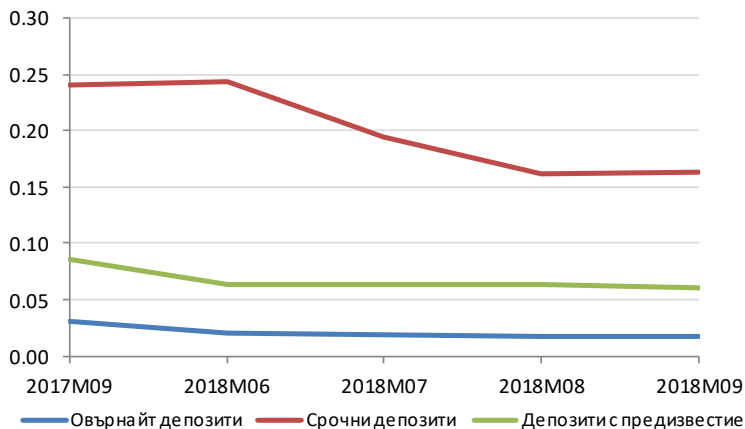

Основен лихвен процент на БНБ (%)

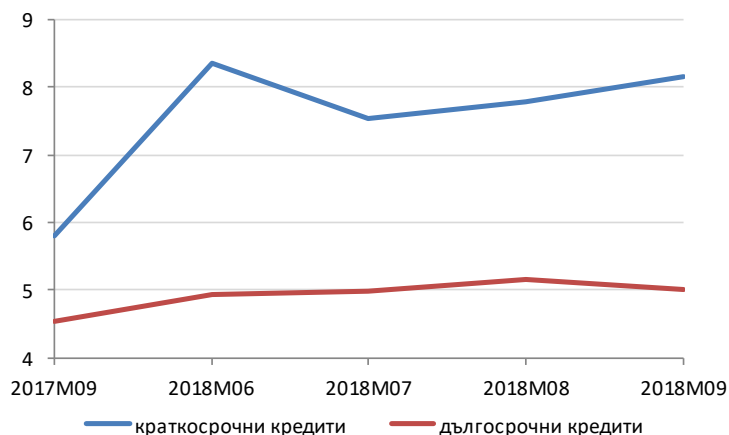

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

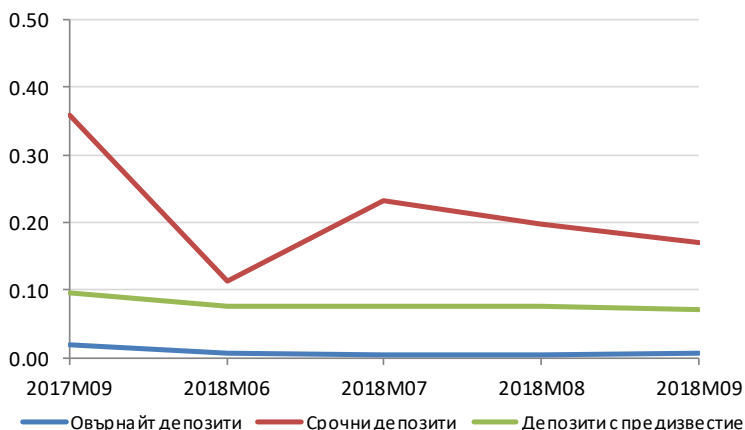
Лихвени проценти (%) в BGN

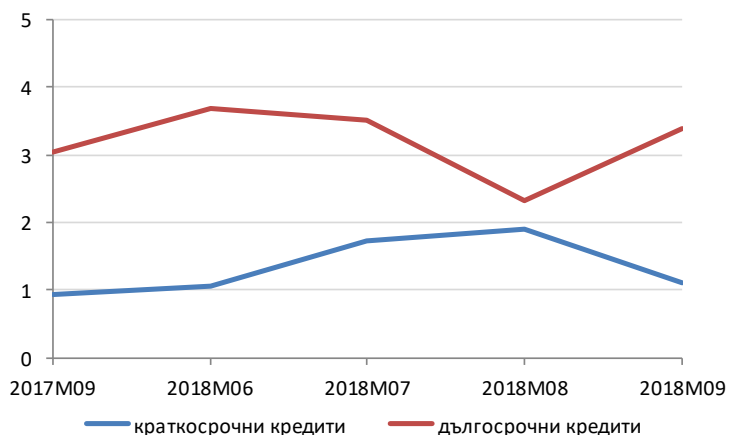
Лихвени проценти (%) в BGN

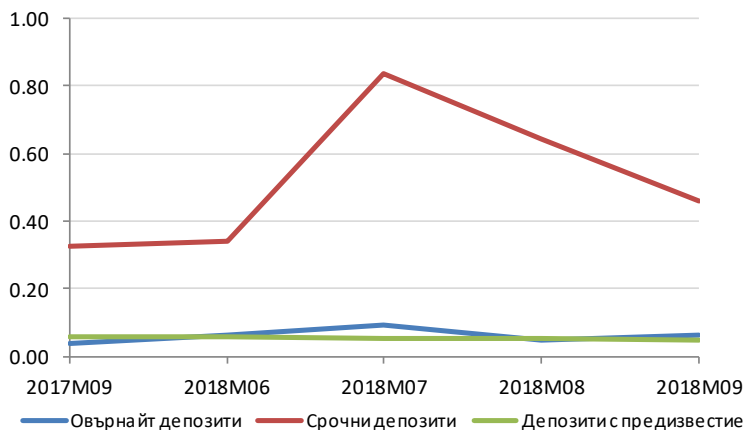
Лихвени проценти (%) в EUR

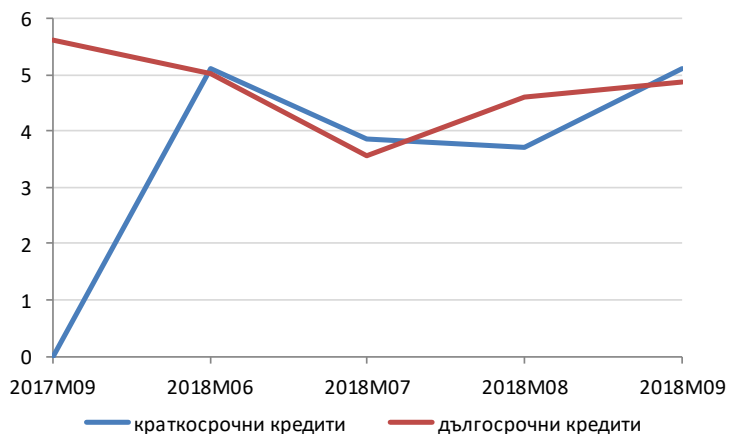
Лихвени проценти (%) в EUR

Лихвени проценти (%) в USD

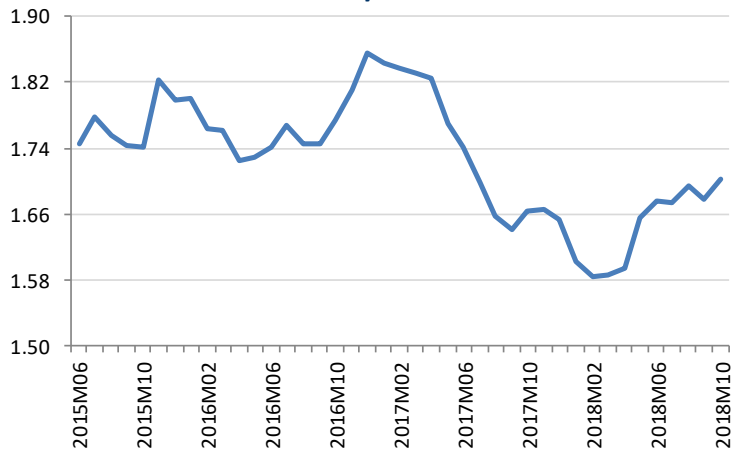

Лихвени проценти (%) в USD

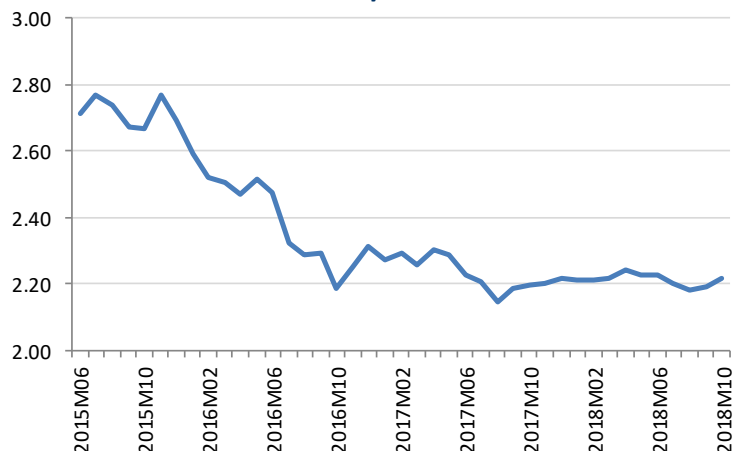

България: Валутни курсове

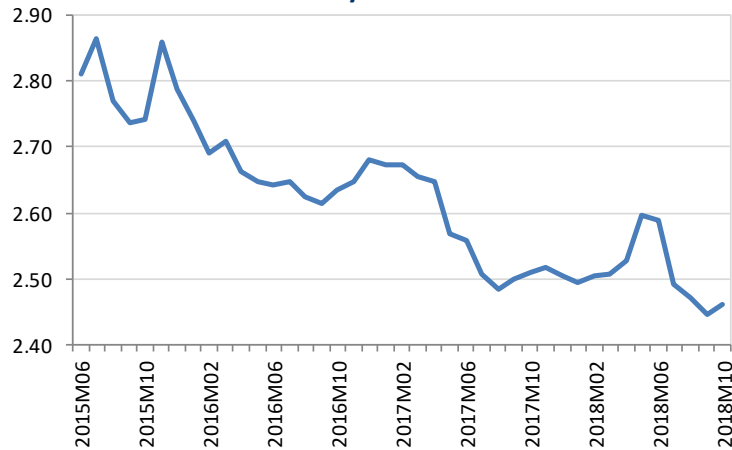
BGN/USD

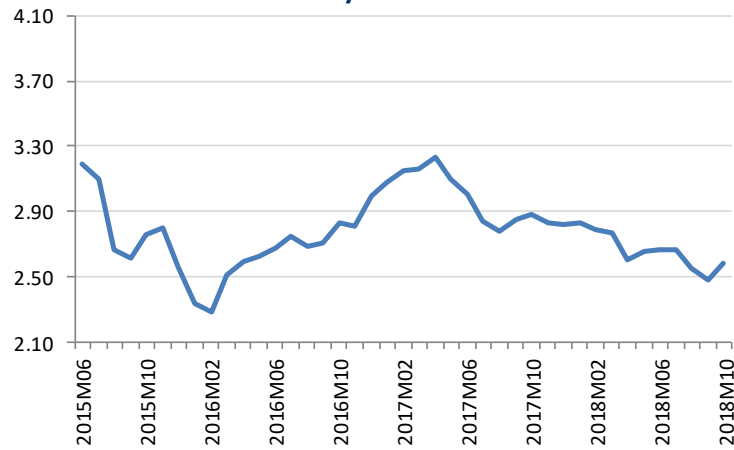
BGN/GBP

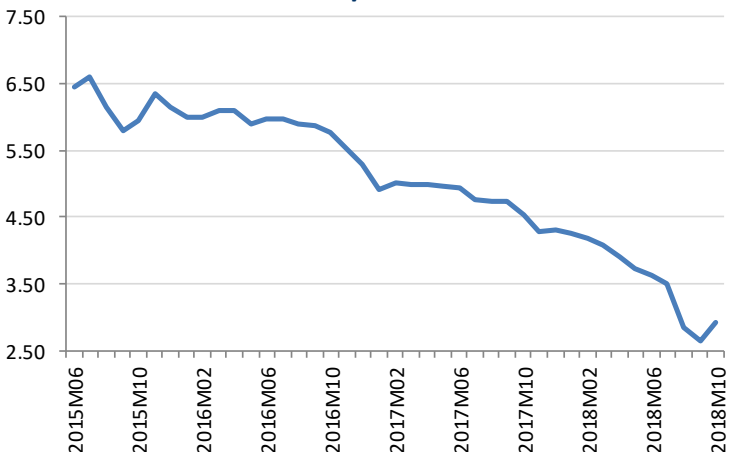
BGN/10CNY

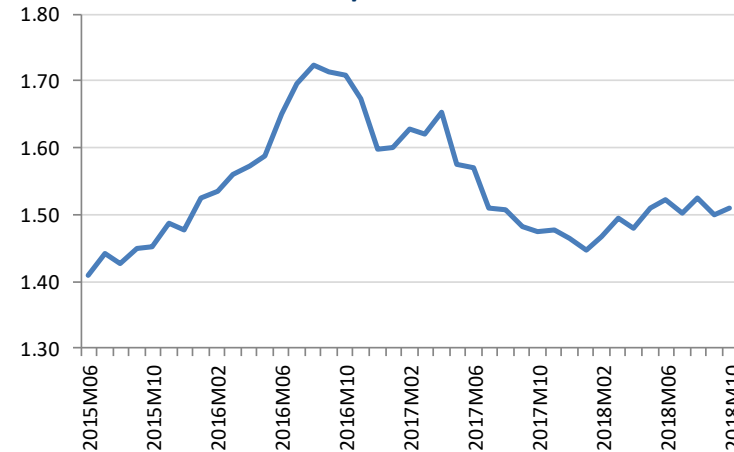
BGN/100RUB

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносът на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсации на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническия транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценка за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсации на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България” (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетиранието на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриятското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживеее, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банкови резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: *Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, НСИ, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.*